

Vol. I
No. 5

Saturday
24th March, 1962.
3rd Chaitra, 1883 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES OFFICIAL REPORT

PART II — Proceedings other than Questions and Answers.

CONTENTS

PAGES

Adjournment Motion:	
re : Firing at Kothagudem (Disallowed).	205
Papers laid on the Table of the House :	
The Andhra Pradesh (Andhra Area) Districts Municipalities (Amendment) Ordinance, 1962.	208
The Andhra Pradesh Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) Amendment Ordinance, 1962.	208
Motion on Address by the Governor (Adopted)	215—291

Notes— * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

(Part II - Proceedings other than Questions and Answers)

OFFICIAL REPORT

*Fifth day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 24th March, 1962.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(NO QUESTIONS—PART I NOT PUBLISHED)

ADJOURNMENT MOTION

re:—Firing at Kothagudem:

Mr. Speaker:—Mr. Sundaravva has given notice of an adjournment motion regarding the incident which took place in Kothagudem on the night of 21st and also during day time on 22nd in which five people seem to have lost their lives-four people as a result of clash is among themselves and another man as a result of police firing.

I request the Hon'ble Chief Minister to make a statement, if he is ready.

* శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం):—అధ్యక్షా, మొదటనేను కొన్ని విషయాలు చెప్పిన తర్వాత, ముఖ్యమంత్రిగారు స్టేట్ మెంటు యిచ్చిన తరువాత అప్పుడు మీరు మీ రూలింగు యివ్వవచ్చును.

కొత్తగూడెములో 21వ తేదీ రాత్రి గొర్రాక్ పూర్ నుండి మేనేజ్ మెంటు వారు తీసుకువచ్చిన కార్మికులలో ఒకరికి స్థానికంగా వున్న కార్మికులలోని ఒకరికి సారాయి దుకాణంవద్ద దెబ్బలాటవచ్చి కొట్టుకోవడం జరిగింది. అంతకుముందు వారిలోవున్న అభిప్రాయభేదాలతో ఆవేశ భుర్జున పెరిగి గొర్రాక్ పూర్ నుండి వచ్చిన కార్మికులు స్థానికంగా పనిచేస్తున్న కార్మికులపై దాడిచేయడం ఆ దాడిలో వప్పుల నమ్మయ అను ఒక వ్యక్తి చనిపోవడం జరిగింది. ఇంకా కొంతమంది కార్మికులకు బలంగా గాయాలు తగలడం కూడా జరిగింది. ఆ తరువాత ప్రశాంత వాతావరణం ఏర్పడే వరకు గొర్రాక్ పూర్ కార్మికులను గనులలోనికి పంపించవద్దని అక్కడి కార్మిక నాయకులు మేనేజ్ మెంటును కోరడం జరిగింది. కానీ మేనేజ్ మెంటు అందుకు నిరాకరించి, వారిని అదేవిధంగా వనిలోనికి

చంపుతూవచ్చింది. మరల గౌరాకోపూర్ కార్మికులు వీరిపై బడి చెబ్బలు కొట్టడం జరిగింది. ఆ సమయములో వారిలో ముగ్గురు, స్థానికంగా వున్నవారిలో ఒకరు చనిపోయినారు. అక్కడ వున్న పోలీసువారు ఘర్షణను చూసి వారిని చెల్లాచెదురుచేయడానికో, మరెందుకో తుపాకులు కాల్చడం జరిగింది. ఆ కాల్పులలో కొంకటి పోసయ్య అనేవ్యక్తి (కార్మికుడు గాడు బయటి వ్యక్తి) - చనిపోయినాడు. ఇంకా చాలామంది కార్మికులకు బలంగా గాయాలు తగిలాయి, మాకు అందిన సమాచారం మేరకు 30 మంది స్థానిక కార్మికులు, 52 మంది గౌరాకోపూర్ నుండి వచ్చిన కార్మికులకు తీవ్రంగా గాయాలు తగిలినట్లుగా తెలుస్తున్నది. ఆ సమయములో పోలీసులు పది రౌండ్లకు పైగా కాల్చినట్లు మాకు వార్తవచ్చింది. గుంపును చెల్లాచెదురు చేయడానికి కాల్పువచ్చు, లేకపోతే కాళ్ళకు కాల్పువచ్చునని స్టాండింగ్ రూల్స్ వున్నాయి. కాని గాయాలు తగిలినవాళ్ళందరికీ దేహంలో ప్రధానమైన భాగాల్లో తగిలాయి. కొంకటి పోసయ్యకు వక్షస్థలములో తగిలి చనిపోవడం జరిగింది. వారిని చెల్లాచెదురు చేయడానికి వారు కాల్పులు సాగించారని వారిని సమర్థించడానికి ప్రయత్నించవచ్చు. కాని వారు చెల్లాచెదురు చేయడానికి అయితే పైకి కాల్పువచ్చు, ఏమైనప్పటికీ, అక్కడ ఆ విధంగా కార్మికులు చనిపోవడం చాలా దురదృష్టకరమైన, విపాదకరమైన విషయం. అక్కడ కార్మికులు చాలా అసంతృప్తి చెంది వున్నారు. కార్మికులలోని ఐక్యతను చెడగొట్టడానికి, పని భారాన్ని పెంచడానికి మేనేజ్ మెంటు యీ విధంగా గౌరాకోపూర్ నుండి కార్మికులను తీసుకు రావడం జరుగుతున్నది. ఆ విధంగా యూనియన్ కార్మికవర్గానికి వ్యతిరేకంగా చేయడానికి, కీలబొమ్మలుగా ఉపయోగించుకొనడానికి యీ రిక్రూట్ మెంటు జరుగుతున్నది. ఈ పద్ధతి పోవాలని పదే పదే అన్ని పార్టీలు, ఐ. ఎన్. టి. సి., కానివ్వండి. ఎ. పి. టి. సి. కాని ప్రతివారు కోరడం జరిగింది. ఎంత ఆందోళన చేసినప్పటికీ వారు ఏవిధమైన చర్యకూడా తీసుకొనకుండా యీ పద్ధతిని కొనసాగిస్తూవచ్చారు. అయితే ఆ కార్మికులు యిక్కడకు రాకూడదనిగాని, యిక్కడ జీవనం సాగించకూడదని గాని ఏ యూనియన్ కూడా అభిప్రాయపడలేదు. నాలుగు నెలలో, అయిదు నెలలో అక్కడవుండి కార్మికులలో చీలికలు తీసుకురావడం కాకుండా జీవితాంతం అక్కడనేవుండి, ఆ గనులలో పనిచేసి జీవిస్తామంటే అందుకు వారేమీ అభ్యంతరం చెప్పడంలేదు. కాని కార్మికులలో చీలికలు తీసుకువచ్చే పద్ధతిమాత్రం కొనసాగించకూడదని వారు ఆందోళన తెలుపుతూవచ్చారు. కొత్త గూడెంవంటి ప్రధానమైన బొగ్గు కేంద్రములో యీ విధముగా జరుగుతూ వుండడము మంచిది కాదు. ప్రభుత్వం దీనిపై వెంటనే చర్యతీసుకొనాలి. ఈవిధంగా ముతాగా రిక్రూట్ చేసి కార్మిక వర్గములో చీలికలు తీసుకువచ్చే పద్ధతిని అరికట్టాలి. అంతే గాక, పోలీసులు ఘర్షణను ఆపడానికి, గుంపును చెల్లాచెదురు చేయడానికి తుపాకులు పైకి కాల్చివుంటే బాగుండేది. కాని సరాసరి కాల్చడంవలన వెనువెంటనే అయిదు గురి ప్రాణాలు పోవడం, 90 మందికి పైగా బలంగా గాయాలు తగలడం జరిగింది. ఈ విధంగా రిక్రూట్ చేసే పద్ధతి మానివేసి, వారిని తిరిగి వెనక్కి పంపించవలసిందిగా వారు అక్కడ సమ్మెచేస్తున్నారు. అయితే గనులలోపల ఏమీ భగ్గుంగాకుండా, పవర్ హ్యాప్ చెబ్బతినకుండా ముఖ్యమైన పనులకు మాత్రం

కొంతమంది కార్మికులు వెళ్ళి పనిచేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం వెంటనే యీ విషయాలన్నీ దృష్టిలోకి తీసుకుని తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. ముఖ్యమంత్రి గారు తమవద్ద యింకేమైనా సమాచారముంటే తెలియజేసి, దీనిపై వెంటనే చర్య తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. ఇది చాలా సీరియస్ గా తీసుకొనవలసిన విషయం. అక్కడ ఆ విధంగా జరగడానికిగల కారణాలలో శులలోనికి వెళ్ళి విచారించవలయుననే ఉద్దేశముతో యీ అడ్జర్న్ మెంటు మోషన్ యివ్వడం జరిగింది.

*ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి):—అధ్యక్షా, శ్రీ సుందరయ్యగారు వివరాలన్నీ చెప్పారు. అంతకు మించిన వివరాలు నాదగ్గర ప్రత్యేకంగా ఏమీ లేవు. ఇప్పుడు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు కొత్తగూడెంలో వున్నారు. రెండు మూడు గంటలలో వస్తారు. అసలు యీ తగువు సుందరయ్యగారు చెప్పినట్లుగా 21వ తేదీ సాయంకాలం కల్లుదుకాణం దగ్గర ప్రారంభం అయింది. ఇద్దరు త్రాగుబోతులు చేసుకున్న తగాదా పెరిగి ఆంధ్ర, గోరకపూర్ కూలీల మధ్య వ్యాపించి ఒకరినొకరు చంపుకోవడం జరిగింది. ఇట్లా జరుగకుండా అదుపులో పెట్టడానికి పోలీసులు ప్రయత్నం చేశారు. కాని అక్కడవున్న పోలీసుదళం చాలాకొద్ది. ఆగనులలో కూలీల మధ్య వచ్చిన తగాదాను కొద్దిమంది పోలీసులు అదుపులో పెట్టలేకపోయారు, 22వ తేదీన యిక్కడి కూలీలు కొందరు వెళ్ళి గోరకపూర్ లేబర్ కాంప్లైన్ వద్ద కొట్లాడడంలో ఆంధ్ర కూలీ చనిపోవడం, ఒక గోరకపూర్ కూలీ చనిపోవడం జరిగింది. కొన్ని వేలమంది కూలీలు గోరకపూర్ కాంప్లైన్ వద్ద, పోలీసువారు ఆ కాంప్లైన్ చుట్టుముట్టి రానీయకుండా ప్రయత్నం చేయడం జరిగింది. ఎంత ప్రయత్నం చేసినా కొన్నివేల మంది మీదపడి, తన్ని చేస్తున్నప్పుడు, పోలీసువారికి అదుపులో పెట్టడానికి సాధ్యం కానప్పుడు firing జరపవలసి వచ్చింది. ఆ కాల్పుల ఫలితంగా, దురదృష్టవశాత్తు, ఒకరు చనిపోవడం జరిగింది. మొత్తం చనిపోయిన మందిలో నలుగురు ఒకరినొకరు చంపుకోవడం వల్లనే చనిపోయారు. పోలీసు కాల్పులవల్ల ఒకరు చనిపోయారు. పోలీసువారు రక్షిస్తున్న కాంప్లైన్ గోరకపూర్ కూలీలలో కొందరిని యిక్కడ కూలీలు చిక్కించుకోవడం జరిగింది. ఒక మెడికలు ఆఫీసరు యింట్లో నలుగురు గోరకపూర్ కూలీలుదాగుకొన్నారు. ఆ యింట్లో దాగినవారిని ఎల్లాగోకనుక్కొని బయటకులాగి తన్నడంవల్ల ఒక కూలీ అక్కడనే చనిపోయాడు. మరికొందరు గోరకపూర్ కూలీలు పొలంలో దాగుకొన్నారు. వారిని కూడ కనుక్కొని తగువులాడడంలో ఒకరు చనిపోయారు. పోలీసులకు సాధ్యం కాని పరిస్థితులలో, వారిలోవారు పోట్లాడుకొని చనిపోవడం జరిగింది. ఇప్పుడు మాత్రం అలాంటి పరిస్థితిలేదు. Situation అదుపులోనికి తేబడింది. ఖమ్మం నుంచి కూడ కొంత పోలీసు దళాన్ని పంపడం జరిగింది. ప్రాదరాజాదు నుంచి ఉద్యోగస్థులు వెళ్లారు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు వెళ్ళారు. పరిస్థితులు అదుపులోనే వున్నాయి. ఇకముందు యిటువంటివి జరగకుండా సెక్షన్ 144 మొదలైనవి అమలులో వున్నాయి. కాని యిది శాశ్వతంగా నిలుపుదల చేయడానికి సుందరయ్యగారు కొన్ని సలహాలిచ్చారు.

వాటిని గురించి నేను ఇప్పుడేమి చెప్పడం న్యాయం కాదు, భావ్యం కాదు. వాటిని ఆలోచించాలి. ఇది యిప్పుడు కొత్తగా వచ్చింది కాదు. నాలుగేండ్లనుంచో, పదేండ్ల నుంచో వచ్చింది కాదు. పరిస్థితులన్ని సక్రమంగా గమనించి, ఆలోచించి నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. ఉద్రేకమైన వాతావరణం వచ్చినప్పుడు నిర్ణయాలు తీసుకోవడం ప్రభుత్వానికి మంచిది కాదు. ఉద్రేకంలో మనం కూడా సరైన నిర్ణయాలు తీసుకోలేమేమో! అందువల్ల ప్రత్యేకంగా ఆలోచించాలి. This is not connected directly with this. నిదానంగా ఆలోచన చేస్తాము. ఆ labour రావడమే balancing factor అని కొందరు అనుకోవచ్చు. వారు రావడ వల్లనే తగాదాలోస్తాయని కొందరనుకోవచ్చు. అందువల్ల తక్షణం నిర్ణయం తీసుకోడానికి యిది సమయం కాదు. కల్లు దుకాణందగ్గర తగాదా వచ్చినప్పుడు అందులో తప్పు ఎవరిదో నిర్ణయించడం కష్టం. వారు ఏమి మాట్లాడుకొన్నారో, ఎప్పుడు ఎట్లా తప్పుకొన్నారో ఎనం యిక్కడ కూర్చుని ఊహించి చెప్పడం కష్టం. ఏమైనా 5 మిండు ప్రాణాలు పోయాయి. విచారరం. పరిస్థితులు అదుపులోకి తెచ్చి వందుకు సంతోషమే కాని యికముందు యిట్లాంటివి జరుగుకుండా చేయడానికి ప్రశాంత వాతావరణంలో ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకొనాలని మీద్వారా సుందరయ్య గారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఇంకా ఏమైనా రిపోర్టు వస్తే వారికి అంద చేయడానికి నాకేమీ ఆక్షేపణ లేదు. ఇప్పటి నాకందిన వార్తలు యివే అనినంగా వార్తలు వస్తే, సుందరయ్యగారు నన్ను కల్చుకొన్నప్పుడు తప్పకుండా చెబుతాను.

Mr. Speaker:—In view of the statement made by the Hon'ble Chief Minister and in view of the fact that there is going to be a general discussion on the Budget for three days from 26th, if the Hon'ble Member so desires, he can raise this issue in the course of the debate on the Budget and in view of these two reasons, I am disallowing the adjournment motion.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.

The Andhra Pradesh (Andhra Area) District Municipalities (Amendment) Ordinance, 1962.

The Minister for Municipal Admission (Sri A. Venkataramiah):

Mr. Speaker, Sir, I beg to lay on the Table of the House, under the provisions of Article 213 (2) (a) of the Constitution, a copy of the Andhra Pradesh (Andhra Area) District Municipalities (Amendment) Ordinance, 1962 (Andhra Pradesh Ordinance 1 of 1962) published in the *Andhra Pradesh Gazette*, Part I /-B, Extraordinary, dated the 22nd March 1962.

Mr. Speaker:—Paper laid on the Table.

The Andhra Pradesh Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) Amendment Ordinance, 1962.

The Minister for Labour and Transport (Shri B. V. Guru Murthy):

Mr. Speaker, Sir, I beg to lay on the table of the House a copy of the Andhra Pradesh Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods

Amendment Ordinance, 1962 (Andhra Pradesh Ordinance No. 2 of 1962) published in the extraordinary issue of Part IV-B of the *Andhra Pradesh Gazette*, dated 17th March, 1962.

Mr. Speaker.—Paper laid on the Table.

* శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం):— అధ్యక్షా, శాసనసభ సాంప్రదాయాలకు వ్యతిరేకంగా మంత్రులు యీరకంగా ఆర్డినెన్సులు తేవడం మంచిదికాదని తీవ్రంగా యింకొకసారి protest చేయవలసివస్తోంది. మార్చి 17వ తేదీన ఆర్డినెన్సు యిష్యూచేశారు. మన శాసనసభను సమావేశమునకు పిలుస్తూ గవర్నరు గారు చేసిన నోటిఫికేషను 15వ తేదీ గెజిట్టులో వచ్చింది. మాకందరికీ communicate అయింది. శాసనసభను పిలిచిన తరువాత ఆర్డినెన్సు తేవడం న్యాయం కాదని యిదివరకు ఒకసారి శాసనసభలోనే raise చేశాము. ఢిల్లీలో వి. జి. పటేలుగారు, స్వరాజ్యం రాజముండు యిచ్చిన రూలింగు ఒకటైంది. వారి రూలింగులో నెషను అంటే నెషనుకు పిలిచినప్పుడంటే నెషను ఆరంభమైతే అని వున్నది. కాని, కాన్స్టిట్యూషనులో యీ రూలింగుకు అనుకూలంగా కాకుండా శాసనసభ కూర్చున్నప్పుటి నుంచి అని అక్షరాలా వున్నది. కాని అసలు spirit ఏమిటి? శాసనాలన్నీ కూడ లెజిస్లేచరే చేయవలసి వుంటుంది. అత్యంతవనరం ఏదైనా ప్రత్యేకంగా వచ్చినప్పుడు executive ఆర్డినెన్సు issue చేయాలి తప్ప normal గా legislative function ఎక్జిక్యూటివ్ చేయకూడదు. శాసనసభే చేయాలి. 19వ తారీఖున సమావేశం కావడానికి శాసనసభను పిలిచారు, 17వ తారీఖున ఆర్డినెన్సు జారీచేయడం జరిగింది ఇంతకంటే దారుడం ఉండదు. శాసనసభలో ఎదో మాట్లాడి పోతుంటారు కాని మనకు లెక్కలేదు; రాజ్యాంగం మనకు ఆర్డినెన్సులు ఇచ్చే అధికారం ఇచ్చిందికాదు, ఆర్డినెన్సు చేద్దామనే ధోరణితప్ప శాసనసభను గౌరవించే ధోరణి ఇందులో ఎక్కడా కన్పించడం లేదు. శాసనసభ 19వ తారీఖున సమావేశం అవుతున్నప్పుడు, 31వ తారీఖువరకు గవర్నమెంటు fix up చేసిన అశెండా ప్రకారం సమావేశం జరిగేటప్పుడు, ఆర్డినెన్సును చేయవలసిన అవసరం లేదు. సమావేశంలోనే తీసుకురావచ్చు. Not in session అన్నప్పుడు కూర్చున్నప్పుడినుంచి అని interspet చేయడం అక్షరాలా చూసుకుంటే కరెక్టు అయితే కావచ్చు. కాని ఇదివరకు హామీఇచ్చారు, ఇదివరలో స్పీకరుగారు ఒక రూలింగ్ ఇచ్చారు, గత వ్యాయం ఇటువంటి objection తెచ్చినప్పుడు సెషన్ పిలిచిన తరువాత ఇటువంటి ఆర్డినెన్సు ఇవ్వడం న్యాయంకాదు, సెషన్ లో ప్రవేశపెట్టాలని అన్నాము. స్పీకర్ గారు రూలింగ్ ఇచ్చారు. న్యాయంగా రాజ్యాంగం ప్రకారం, పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయం ప్రకారం సెషన్ పిలిచిన తరువాత ఇటువంటి ఆర్డినెన్సు చేయడం సరియైనదికాదు. it is improper to give such ordinance అని ఆయన ఉపయోగించినమాట. స్పీకర్ ఇచ్చిన ఇటువంటి రూలింగ్ ఉంది. అది advisory గా ఇచ్చిందే అనుకోండి, గవర్నమెంటు ఇచ్చిన హామీకూడా ఉంది. నిర్లక్ష్యం చేయకుండా జాగ్రత్తగా చేస్తామనే హామీ ఉంది. దీనినంతను త్రోసిపారేసి ఆర్డినెన్సు తెచ్చారు.

ఏప్రిల్ 1 నుంచి అమలులోనికి రావాలంటే, 19 నుంచి సెషన్ ఉంది కాబట్టి ఏ మధ్యాహ్నం కూర్చుని emergent గా పాస్ చేయవచ్చును. అందుకు అభ్యంతరం ఏమి ఉంది? వారికి మెజార్టీ ఉంది కదా! Rules of procedure ఉంది. 17వ ఛారిఖున నోటీసు ఇస్తే 24, 25 ఛారిఖులలో పాస్ చేయవచ్చును. అట్లా చేయకుండా ప్రభుత్వానికి ఆర్డినెన్సు చేసే అధికారం ఉన్నదికదా అని శాసన సభతో అవసరం లేదనే రకంగా ఆర్డినెన్సు తెచ్చారు. Sovereign అసెంబ్లీని లక్ష్యం చేయకుండా executive వ్యవహారించడం తప్ప మరొకటి కాదు. శాసన సభ హక్కులను జాగ్రత్తగా కాపాడాలని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—అధ్యక్షా, సుందరయ్యగారు ఆక్షేపణ తెలిపారు. ఇప్పుడేకాదు ఇంతకుముందుకూడా, మూడు సంవత్సరాలకు పూర్వం తెలిపారు. సాధారణమైన పరిస్థితులలో ఇటువంటి ఆర్డినెన్సు చేయడం జరుగదని నా ఉద్దేశం. ఈ నెల 31వ తేదీలోపల Motor Vehicle చట్టం పాస్ కాకపోతే ఆ తరువాత పన్ను వసూలుచేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉండదు. క్రొత్తగా ఎప్పుడో జూన్, జూలైలోగా శాసనం చేస్తే కొన్ని లక్షల రూపాయలు నష్టం రావడం జరుగుతుందని చెప్పడం వల్ల ఆర్డినెన్సు issue చేయవలసి వచ్చింది. బిల్లు ఈ సమావేశంలోనే ప్రవేశ పెట్టబడుతుంది. పాస్ కావడం తరువాత ఎప్పటికైనా, ఇప్పుడే శాసనసభలో ప్రవేశ పెడతారు. జూన్, జూలై నెలల్లో పాస్ చేసినా చేసుకోవచ్చును. ఇంతకుముందే ఎందుకుచేసి ఉండకూడదు, time అయిపోతుంది అని మీకు తెలుసుకూడా అంటారు. ఈ మధ్య మనం ఎన్నికలలో వున్నాము. ముందే అంతా జాగ్రత్తగా ఆలోచించి బిల్లు time అయిపోతుంది కదా అని ముందే చేయగలిగిన వాతావరణం లేదు. మూడు నాలుగు నెలలుగా all attention is directed towards elections. అలాంటప్పుడు ముందే చర్య పుచ్చుకోవడం జరుగలేదు. Motor Vehicles చట్టం పాస్ కాకుండా ఆదాయాన్ని పకలు కోవడమా అనేది ఒకటే మాముందు ఉన్న ప్రశ్న. సుందరయ్యగారు అన్నట్లు ఇదేమీ illegal కాదు. కొంచెం irregular అయినా మిత్రులకు చెప్పి ఒప్పించవచ్చుననే భావంతో పన్ను వసూలు చేయాలనే అనుకొని ఆర్డినెన్సు ఇవ్వవలసి వచ్చింది. మునిసిపాలిటీలకు సంబంధించిన ఆర్డినెన్సు మార్చి 2వ తేదీన ఈ ప్రభుత్వం రాకపూర్వమే issue చేసారు. వెంటనే విజయవాడలో మున్సిపల్ ఎన్నికలు పెట్టడం నుంచికాదనే భావంతో మూడు నెలలకు వాయిదా వేస్తూ ఆర్డినెన్సు జారీ చేయబడింది. తాత్కాలికంగా తీసుకున్న అధికారం తప్ప శాసన సభ అధికారాన్ని కుంచపరచాలని ఉద్దేశం కాదని తమకు తెలుసు. ఎన్నికల వాడావుడిలో శాసన సభను సమావేశం చేసి చట్టం చేసుకునే వ్యవధిలేదు. కాబట్టి ఇటువంటి ఆర్డినెన్సులు చేయవలసి వస్తుంది. ప్రతి సంవత్సరం ఇటువంటి పరిస్థితులు రావు. ప్రతి సంవత్సరం ఎన్నికలు రావడం కూడా జరుగదు. ఎప్పుడైనా అత్యవసర పరిస్థితులు వస్తేనే ఆర్డినెన్సులు వస్తాయి. వచ్చినా అవి మరల మీ అనుమతికి రావాలి. మీరు ఒప్పుకుంటేనే చట్టం అవుతుంది. కాదంటే ఆర్డినెన్సు రద్దు అవుతుంది. ఆ అధికారం శాసనసభ చేతిలో ఉంది. శాసనసభ సభ్యులనుకాని సభనుకాని కించపరచాలని ఉద్దేశం ఎక్కడా లేదు. అత్యవసర

పరిస్థితులలో చేయవలసి వచ్చింది కాబట్టి మీరు దానిని అంగీకరించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—నేను raise చేసిన పాయింటుకు సమాధానం చెప్పలేదు. అత్యవసరమే కావచ్చు. ఎన్నికలు కాబట్టి ముందుగానే ఆలోచించకనూ పోవచ్చు 17వే బిల్లు ప్రకటిస్తే 19 నుంచి 31వరకు శాసనసభ కూర్చుంటున్నప్పుడు మేజార్టీ మీకు ఉన్నప్పుడు సెట్లగా pass చేసుకోవచ్చునుకదా!

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—మనం కూర్చునేది ఇప్పుడేకదా! గవర్నరుగారి ఆదేశం వున్నది; బడ్జెటు వున్నది. వ్యవధి ఎక్కడ వుంది? కూర్చున్నప్పటి నుంచి ప్రతిరోజు కూర్చుంటూనే వున్నాము. సాయంత్రం 4 నుంచి 7 వరకు వున్నాయి సమావేశ మవుతోంది, ఎక్కడ వ్యవధి ఉందో సుందరయ్యగారు చెప్పాలి. ఇప్పటికైనా ఆక్షేపణ లేదు. 31వ తేదీ లోపలే పాస్ చేస్తే ఆర్డినెన్సు రద్దు అవుతుంది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—ఇప్పుడైనా ఈ సెషన్ పాస్ చేయవలసి వుంటుంది. లేకపోతే ఆరు వారాలలో ఆర్డినెన్సు రద్దు అయిపోతుంది. 31వ తేదీలోపల పాస్ కాకపోతే సమావేశం తరువాత ఆరు వారాలలో lapse అయిపోతుంది.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—ఒకసారి introduce చేసిన తరువాత lapse కాదు. Introduce చేయకపోతే lapse అవుతుంది. ఒకసారి introduce చేసిన తరువాత మనం discuss చేసుకుని ఆరు నెలల తరువాత అయినా పాస్ చేసుకోవచ్చును.

*శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):—సభానాయకులు ఎన్నికల తొందర మూలంగా అందరి దృష్టి ఎన్నికలమీదనే వుండడంవల్ల ఇప్పటితో ఏ చట్టం lapse అవుతుందో తెలుసుకోవడం కష్టం అని అన్నారు. మంత్రి మండలిలోని పెద్దలకు కష్టం కావచ్చును, కాని డిపార్టుమెంటులోని వారు అంత చేతకాని పరిస్థితిలో ఉన్నారని అనుకోను. ఎన్నికల డిపార్టుమెంటు వేరే ఉంటుంది. ప్రతి డిపార్టుమెంటు ఆ మినిస్టరుకు, ఆ డిపార్టుమెంటులోని అవసరాన్ని తెలియచేసే వుంటుందని నా ఉద్దేశం. అది కూడా జరుగకపోతే సెక్రటేరియట్ అవమర్శ అని చెప్పడం ఇప్పుడు మరొకటి కాదు. ఎన్నికలకు సంబంధించిన పనులను ఎన్నికల డిపార్టుమెంటు చూసుకుంటుంది, ఏ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన సమస్యలను ఆ డిపార్టుమెంటు సెక్రటరీ మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తారు. అలా తెచ్చినా ఎన్నికలైన తరువాత చూద్దామని వెనుకటి మంత్రివర్గం అనుకుంటే వారి బాధ్యతను కూడా నిర్లక్ష్యం చేశారని చెప్పవలసి ఉంటుంది. సభానాయకులు వారి ప్లేటుమెంటు అడగాలి. మార్చి 31వ తేదీన వెనుకటి మంత్రివర్గం చేసినది అంటే ప్రస్తుత మంత్రివర్గానికి బాధ్యత లేదని వారి భావం కాదనుకుంటాను. అది చెప్పలేకుండా కాని యిప్పుడున్న మంత్రివర్గం చేసినది కాదనడంలో ఎన్ని అర్థాలయినా ఉన్నాయి. వారు డైరెక్టుగా చెప్పలేదు. ఇప్పుడు వచ్చిన

మంత్రివర్గం చేయలేదు. అది మార్పు రెండవ తెదీకి సంబంధించినది అనే మాట శలవిచ్చారు. దానికి సంబంధించిన పూచీలేదనే భావం అర్థంచేసుకోవడం తప్ప అయితే చెప్పండి దిద్దుకొనడానికి మాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి :—ఇష్టం వచ్చిన భావాలు తీసుకొనవచ్చు. నాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ జి. అప్పన్న :—వారికి యిష్టం వచ్చిన విధంగా వ్యవహారం చేస్తున్నారు. మెజారిటీ ఉన్నదికదా అని ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రిగారు శలవిచ్చిన ధోరణిలో వ్యవహారం చేస్తారని అనుకోను. ఆ విషయం కొంచెం తమరు పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. అది సరియైన సమాధానం కాదు. జరిగించేదో జరిగింది; irregularity అంటున్నారు. Illegal అంటున్నారు. దీనిగురించి Advocate General యొక్క అభిప్రాయం పుచ్చుకున్నారనుకుంటాను. పుచ్చుకోకపోతే పుచ్చుకొని పరిశీలించవలసిన సమస్య యిది. మైము లేదంటున్నారు. 19వ తేదీ బదులు రెండు రోజులు ముందుగానే శాసనసభ సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తే మార్చి 31వ తేదీలోగా పూర్తిచేసుకోవచ్చును. గవర్నరు సందేశం మీద అభినందన తీర్మానంపై చర్చప్రారంభించి మధ్యలో అపి శాత్రాత్మిక జడ్జటును ప్రవేశపెట్టగలిగిన మనకు దీనిని పాసుచేయడానికి అవకాశం ఉండకపోదు. అవకాశం ఉందనుకుంటాను. ఇదివరకు పొరపాటు జరిగింది అనవచ్చు. ఒకసారి జరిగితే పొరపాటు, రెండవసారి గ్రహపాటు, మూడవసారి అలవాటు క్రింద మారకుండా యికముందు యిది జరుగకుండా చూస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనవల్లి).—ముఖ్యమంత్రి గారు చెబుతూ ఆరు వారాల తరువాత యీ సమావేశంలో కాకపోయినా తరువాత పెట్టవచ్చునని చెబుతున్నారు. మన రాజ్యాంగ చట్టంలో ఆర్టికల్ 213 లో యీవిధముగా ఉంది.

"But every such Ordinance shall be laid before the Legislative Assembly of the State, or where there is a Legislative Council in the State before both the Houses and shall cease to operate at the expiration of six weeks from the re-assembly of the Legislature, or if before the expiration of that period a resolution disapproving it is passed by the Legislative Assembly and agreed to by the Legislative Council, if any, upon the passing of the resolution or, as the case may be, on the resolution being agreed to by the Council; and

(b) may be withdrawn at any time by the Governor."

Explanation యీవిధముగా ఉంది:

"Where the Houses of the Legislature of a State having a Legislative Council are summoned to reassemble on different dates, the period of six weeks shall be reckoned from the later of those dates for the purposes of this clause."

అంతేగాని ఆరు వారాలు అయిపోయిన తరువాత తెస్తాం అంటే చెల్లదు, అవలు యిప్పుడే అంశం తేవలసిన అవసరం మాకులేదు. తరువాత బిల్లు తెచ్చి నప్పుడు ఆ పాయింటు లేవదీయవచ్చును. అయినా యిప్పుడే ఆరు వారాల లోపుగానే పానై తీరాలని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

*శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల):—అధ్యక్షా, ఇది కేవలం ఒక ఫార్మల్ మేటర్ క్రింద పోకూడదని మనవి చేసుకుంటున్నాను. ఆర్డినెన్సు ఇన్ఫ్రాయింగ్ పవరును యీ రోజు యీ విధంగా ఉపయోగించడానికి ఒప్పుకుంటే ఇంతకన్న సీరియస్ మేటర్లు మీద ఆర్డినెన్సు చేయడానికి ప్రసిద్ధం అయిపోతుందని మనవి చేస్తున్నాను. కాన్స్టిట్యూషన్ లో “If the Governor is satisfied that circumstances exist which render it necessary for him to take immediate action to promulgate . . .” అని ఉంది. Immediate action తీసుకోవలసిన అవసరం ఏముంది? మార్చి 19 వ తేదీనుంచి సమావేశం అవుతున్నామని నోటిసు వచ్చింది. ఏమి కార్యక్రమం నడిపిస్తారో క్రొత్త మంత్రి వర్గానికి తెలిసే ఉంటుంది. 12 వ తారీఖున ప్రమాణ స్వీకారం చేశారు. అయితే ఆర్డినెన్సును విత్ డ్రా చేసే పవరు గవర్నరు కుంది. బిల్లు తేవచ్చు ఆమోదం పొందవచ్చు కనుక ఆర్డినెన్సును విత్ డ్రా చేస్తున్నామని సబ్-క్లాజ్ (2) క్రింద ఒక నోటిఫికేషన్ యిస్తే అసెంబ్లీ సాంప్రదాయం, కాన్స్టిట్యూషన్ యొక్క సాంప్రదాయం నిలబెట్టిన వారవుతారు. తరువాత ఏదో అశూయరెన్సు యిచ్చారన్నారు, కాన్స్టిట్యూషనుకు వ్యతిరేకంగా జరుపుతున్న పనులకు అశూయరెన్సుతో ఊరుకొన కూడదు. ఆర్డినెన్సు లేదని భావించమని ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు, చాలా రీజనబుల్ గా ఉంది. ఆర్డినెన్సును విత్ డ్రా చేసినట్లు నోటిఫికేషన్ యిప్పిస్తే మొన్ననే కాన్స్టిట్యూషన్ నిలబెడతామని ప్రమాణాలు చేశాము కనుక కాన్స్టిట్యూషన్ ను కూడా ఆ విధముగా సంతృప్తి పరచిన వారం అవుతాము. తరువాత టైము లేదంటున్నారు. అది మామూలుగా చెబుతున్నారు. గవర్నరు అడ్రసుపై చర్చ ముఖ్యమైనది కాదు. చర్చలో ఎప్పుడైనా దానిని ఆపివేయవచ్చు, ఆరు వారాల తరువాత ఎలానూ పోతుంది అని వ్రాసే ఉన్నది. అయితే విత్ డ్రా చేసుకోకపోతే, శాసనం తేలేదనుకోండి, ఆరు వారాల తరువాత ఎక్కడ ఉంటాము? మా యిళ్లలో మేము ఉంటాము. “ఇప్పుడు చాలా అవసరం” అని మరో ఆరు నెలలు ఆర్డినెన్సు చేసుకోవచ్చు, సెషను లేనప్పుడుల్లా చేయడానికి ప్రసిద్ధం అవుతుంది. ఆ విధముగా చేయడం అలవాటుగా కనిపిస్తున్నది. కాన్స్టిట్యూషనును పయిలేటు చేసినప్పుడు అశూయరెన్సు పైన సంతృప్తిపడి ఊరుకోకూడదు. మేము సంతృప్తి పడడంతో సంబంధమైనది కాదు. సభ యొక్క ప్రీవిలేజ్ నాశనం అయిపోతాయి. ఎప్పుడయితే కాన్స్టిట్యూషన్ కి వ్యతిరేకంగా ఉంటుందో అప్పుడు ఆర్డినెన్సుని విత్ డ్రా చేయించితే బాగుంటుంది. ఈ సాయంత్రమే నోటిఫికేషన్ జారీ చేయించవచ్చు, కారణం చెప్పుకుండా కూడా విత్ డ్రా చేయవచ్చు, ఆ విధముగా ఆర్డినెన్సులు విత్ డ్రా చేసుకుంటే శాసనాలు పాసు

చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంటుందని వినియోగదారులకుగా మనవి చేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:— ఈ ఆర్డినెన్సుకి సంబంధించిన బిల్లు 30 వ తేదీనాడు శాసనసభ ముందు వస్తుంది. We shall make an attempt to pass this bill before 31st March. బిల్లెస్ అడ్వైయూజరీ కమిటీకూర్చుని ఆలోచించిన తరువాత 30 తేదీన బిల్లు పాసు చేయడానికి వీలుంటుంది. కనుక కొన్ని లక్షల రూపాయలు అనవసరంగా నష్టపడవలసిన అవసరంలేదు.

*శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— (పుట్టారు) ఎప్పుడైతే 30 వ తారీఖున బిల్లు వస్తుందో అప్పుడు ఆర్డినెన్సును విత్ డ్రా చేసుకోవచ్చుకదా?

Mr. Speaker:—On a strict interpretation of Art. 213 (1) of the Constitution, I am of opinion that the Ordinance is not illegal or irregular. Mr. Sundarayya himself will agree with me when I say that. Though it is not illegal, it is not proper for the Government to have issued it. In view of the fact that the Assembly has had to meet on the 19th of this month, they should have waited for the meeting of the Assembly and brought it in the form of a Bill before the House. I hope that such instances will be rare and far between hereafter. In view of the extraordinary circumstances and urgency requiring the ordinance to be promulgated and in view also of the assurance given by the Hon'ble Chief Minister that the Bill is going to be introduced before the end of this Session, i.e., before 31st March, I consider that it would be unnecessary for us to make much agitation over this.

Sri Tenneti Viswanatham:—May I say one thing? You have just been pleased to say that such instances will be 'rare'. May I request you to say that such instances will 'not recur'.

Mr. Speaker:—That, I cannot say. How can I say that? I do not know how circumstances arise. But I would only hope that such instances will not occur hereafter.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—అదృష్టా, ordinance ను issue చేసినపుడు శాసనసభ meet అయిన వెను వెంటనే మన హౌస్ ముందు ఉంచాలనేది సప్రదాయం. 19 వ తేదీన సభ్యులు ప్రమాణస్వీకారం చేశారు. 20 వ తేదీన స్పీకరు ఎన్నిక, సాయంత్రము గవర్నరు ప్రసంగము కాబట్టి అప్పుడు వీలుకాకపోవచ్చు. 21 వ తేదీ శలవు. 22 వ తేదీన ఎందుకు సభ ముందు ఉంచలేదు? 'As soon as possible' అని rules లో వుండను కోండి. అంటే ఆఖరు రోజున అని కాదు. లేదా ఇక్కడ శాసన సభ వుంది. దీనికి కొన్ని పవర్లు వున్నవి. కొన్ని సంప్రదాయాలున్నవి. వాటిని మర్యాదగా చూడాలి కదా. శాసన సభ మర్యాదగా చూస్తూ లేక దీనిని తొలగించడానికి ప్రయత్నము చేస్తారా. ఇంత అలవ్యము ఎందుకు జరిగిందనేనూ పాయింటు.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— అదృష్టా, అటువంటి అలవ్యము ఏమీ జరగ లేదు. 19 వ తేదీన సభ్యులు ప్రమాణ స్వీకారం చేశారు. 20 వ తేదీన స్పీకరు ఎన్నిక, సాయంత్రం గవర్నరు ఉపన్యాసము. 21 వ శలవు అయింది, "copies

of the ordinance were distributed on 22nd itself" అనే విషయం మిత్రులకు తెలిసివుండాలి. ఈ subject concurrent list (7th schedule of the Constitution of India) లో వుంది. President of India ఉత్తర్వు అవసరం కనుక అదిరాగానే ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పినట్లు ఈ session లోనే ఈ బిల్లును pilot చేసి ordinance ను replace చేయడానికి ప్రభుత్వము పని చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—నా point ఒకటి. మంత్రి గారి point ఒకటి. 22 వ తేదీన బయట distribute చేసిన దానితో మాకు సంబంధం లేదు. గెజిట్ లో ప్రకటన మాకు అవసరం లేదు. శాసన సభ meet అవగానే ఆర్డినెన్సు గానే శాసన సభ ముందు వుంచాలి. అది ఎందుకు చేయలేదని మా పాయింటు. The ordinance must be laid on the Table of the House.

* Mr. Speaker:—I would request the Government to take note of the views expressed by the hon. Members and see that such instances will not recur in future.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు శలవిస్తూ 2 విషయాలు చెప్పారు. కాని నోటీసు బోర్డులో పెట్టామని ఆర్డినెన్సు కాపీ ఇదివరకే circulation వచ్చినదని, ఇది concurrent list లో వుంది కనుక President అనుమతి కావాలని చెప్పారు. అనుమతి వచ్చిన తరువాత పెడదామని అగాము అనే అనుమానం create చేశారు. రాష్ట్రపతి అనుమతిని తీసుకొని వచ్చారా? లేకపోతే ఈ ఆర్డినెన్సును promulgate చేసినపుడే వారి అనుమతి వుందా అనే clarification ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. నోటీసు బోర్డులో పెట్టిన కాగితము placing on the Table of the House కాదు కదా. అందుచేత delay అయింది. అది అట్లావుండగా President అనుమతి వచ్చినదో లేదో మాకు information ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—అధ్యక్షా, మహాశయా, తమరు చెప్పిన తరువాత మరల మరల లేస్తుంటే ఏమి జాగుంటుంది. మీరు ఏదో ఒకటి చెప్పండి. దానిని మేము అంగీకరిస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా దానికి సంబంధించిన మంత్రిగారు చెప్పినది ఏమంటే...

Sri N. Sanjeeva Reddy—మిత్రులుంటే మాత్రము అలా మధ్యన చెప్పే అధికారం ముఖ్య మంత్రికి లేదా ఏమి? I have got that right. I do not accept what he says.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—Mr. Speaker—Sir, I beg to move :

తీర్మానమునకు చివర యీ విషయములు చేర్చాలి.

అయితే, ఎన్నికలలో ఒక్కొక్క నియోజవర్గంలో, విచ్చలవిడిగా లక్షలాది డబ్బు ఖర్చుపెట్టడం, సాలాయి పోయించడం, ప్రతిపక్ష అభ్యర్థులపై అనేక

దౌర్జన్యాలు చేయడం, ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని, ఉద్యోగులను ఉపయోగించు కోవడము, కొన్ని నియోజకవర్గాలలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల తరపున పోలీసు ఉద్యోగస్తులు, ప్రజలపై దాడులుచేసి కేసులు పెట్టి వ్యవహారిస్తూ రావడము, మన భారతదేశంలో ప్రజాతంత్ర విధానానికి వస్తున్న ప్రమాదము గుర్తించక, మన ప్రాచీన భారత్ లో ప్రజాతంత్ర వేళ్లుదున్నుకున్నదని అన్నందులకు ఈ సభ విచారిస్తున్నది.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి.

అసంతృప్తం జిల్లాలోను, తదితర ప్రాంతాలలోను వ్యాపించిన కరువు పరిస్థితిని గూర్చిగాని, దాని నివారణకు తక్షణము తీసుకోవలసిన చర్యలను గూర్చి ఏమీ చెప్పనందుకు విచారిస్తున్నది.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి.

అయితే వ్యవసాయ కార్మికులకు, గీత చేనేత కార్మికులకు పట్టణ ఫ్యాక్టరీ కార్మికులకు ప్రభుత్వం స్థానిక సంస్థలలోను ప్రత్యేక చిన్న ఉద్యోగస్తులకు (ఎన్. జి. ఓలు) ఉపాధ్యాయులకు వారి జీవిత పరిస్థితులను శాగుచేయడానికి ఏమీ సూచనలు చేయనందుకు విచారిస్తున్నది.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి.

అయితే చిన్నరైతులు, కేంద్ర ప్రాంతాలలో నున్న రైతులమీద పేర్కొన్న పన్ను శాకీలను రద్దుచేయడముగాని, సామాన్య రైతులనుండి కూడ ఒకే సంవత్సరం గాక, కొన్ని వాయిదాలమీద వసూలు చేసుకునే పద్ధతిని గూర్చి చెప్పకుండా, ఇంకా అదనపు పన్నులు వేసే సూచనలు చేసినందుకు విచారిస్తున్నది.

Mr. Speaker:—Amendments moved.

Sri Tenneti Viswanatham:—Mr. Speaker, I beg to move:

Add the following at the end:—

- (a) But regrets to note that the Address has made no mention of the reference made by the Mysore State to the Central Government to refer the Godavari and Krishna River Waters Dispute to a Tribunal under the Inter-State River Waters Dispute Act, or the course of action which the Andhra Pradesh State Government would pursue on the same; and
- (b) But regrets to note that, in so far as mention is made of the issue, the present Andhra Pradesh State Government has departed from the previous Government's firm attitude to fight for upholding in tact the 1951 award in respect of the use of the Godavari and Krishna River Waters.

Add the following at the end:

That the Address has neither referred to the question relating to the pay scales of the Non-Gazetted Government Officers nor offered any solution to the same.

Add the following at the end:

That the Address has neither referred to nor offered any solution to the problem of the Village Officers.

Add the following at the end:

That the Address has made no mention of the unworkability of Prohibition or has not indicated its repeal in the non-Telangana district of the State, where it is in force.

Add the following at the end:

That the Address has not offered any solution to reduce unemployment among the middle and lower classes, particularly those who are educated among them, nor has it indicated any, still less substantial, relief to talented writers, poets and artists, who are in indigent circumstances.

Add the following at the end:

That the Government propose to introduce legislation taking arbitrary powers to extend the life of municipal councils according to their convenience and not subject to any limitations.

Mr. Speaker:—Amendments moved.

Sri P. Rajagopal Naidu.—Sir, I beg to move:

Add the following at the end:

But regret for the misuse of power by the Government during elections.

Add the following at the end:

But regret for the lack of efficiency and growing corruption in the administrative machinery of the Government.

Add the following at the end:

But regret for not bringing a bill to make Telugu as an official language.

Add the following at the end:

But regret that the Government is levying taxes again on the people overburdened already.

Add the following at the end:

But regret for not appointing an Independent Body for the Evaluation of Plan Progress.

Add the following at the end:

But regret for not bringing in legislation prohibiting the M. L. As., M. L. Cs and M. Ps from entering Panchayat Samithies and Zilla Parishads.

Add the following at the end:

But regret for deviating from the policy of previous Government regarding River Water dispute.

Add the following at the end:

But regret for not mentioning anything with regard to Sileru and Srisaillam Power Projects.

Add the following at the end:

But regret for not protesting against the neglect of Andhra Pradesh by the Central Government regarding the development of Industries.

Add the following at the end:

But regret for not amending the famine code to suit the present needs.

Add the following at the end:

But regret for not mentioning anything regarding the permanent measures to be taken to wipe off famine in this State.

Add the following at the end:

But regret for the growing corruption in the officials deputed to assign banjar lands.

Mr. Speaker.—Amendments moved.

Sri K. Narsinha Reddy.—Sir, I beg to move:—

Add the following at the end:

But regret for not mentioning anything towards the progress of Harijans and other Backward Classes.

Add the following at the end:

But regret for not mentioning anything about rural water supply.

Add the following at the end:

But regret for not mentioning anything about the development of fishermen in the State.

Add the following at the end:

But regret for not mentioning anything about the Housing schemes for rural masses.

Add the following at the end:

But regret for not doing anything to prevent the poor from ever increasing and repeated fire accidents.

Mr. Speaker.—Amendments moved.

Sri P. V. Ramana.—Mr. Speaker Sir, I beg to move:

Add the following at the end:

But regret to note not to mention about the utter lack of major and minor irrigation of Visakhapatnam District.

Add the following at the end:

But regret to note that it does not concretely refer to the measures taken to relieve the situation arising out of the total failure of crops in Visakhapatnam District.

Add the following at the end:

But regret to note that the serious hardship felt by the ryots of Visakhapatnam district due to the attempted collection of all Land Revenue arrears at one stroke has not been mentioned.

Add the following at the end;

But regret to note that the agitation for better living conditions of the village officers and non gazetted officers of our State has not been referred to.

Mr. Speaker:—Amendments moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya.—Sir, I beg to move:

Add the following at the end:

But regret for the omission of specific schemes of Industrial Development in Andhra Pradesh.

Add the following at the end:

But regrets to note the curtailment of allotment in the first year of the Third Five year Plan in Andhra Pradesh.

Add the following at the end:

But regret for the omission of starting the Nagarjuna University at Guntur in the first year of the Third Five year Plan.

Add the following at the end:

But regrets for the omission of any proposals of Land and Agrarian Reforms in the near future.

Add the following at the end:

But regrets to note that no mention was made for providing substantial allotment for the house sites and construction of houses to the Harijans, Vinukhajatis, Adimajati and backward classes.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి :

అయితే ప్రభుత్వ సెక్టారులో పరిశ్రమలు నిర్వహించే ధోరణికి స్వస్థిచెప్పి ప్రైవేటు రంగంలో ప్రోత్సాహం యిస్తామనే అభయహస్తం యిచ్చిన ధోరణికి విచారించుచున్నాము.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ కు కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిశ్రమలు ఏర్పాటు చేయడంలో చూపుతున్న చిన్న చూపుకు ప్రతిఫలన తెలియజేయనందుకు చింతించు చున్నాము.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి :

దేశంలో వ్యవసాయ కూలీలలోను, చదువుకున్న యువకులలోనూ వ్యాపించిన నిరుద్యోగ నిర్మూలనకు, అకాశాని కంటుతున్న తిండిగింజల ధరలను

అరికట్టే విషయంలోను మధ్యతరగతి క్రింది తరగతి జనం యొక్క సంక్షోభాన్ని అరికట్టేందుకు తగు సూచనలు చేయనందుకు చింతించుచున్నాము.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి :

అయితే తెలుగు అధికార భాషగా నిర్ణయిస్తూ శాసనం తెస్తామనే విషయం చెప్పనందుకు విచారించు చున్నాము.

Mr. Speaker:—Amendments moved.

శ్రీ స్వర్ణ వేమయ్య:—Sir, I beg to move:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

గవర్నరు గారి ప్రసంగములో మద్యపాన నిషేధ చట్టము అమలుపర్చుటలో విఫలమగుటలో కాక, ప్రభుత్వములో లంచగొండితనము, అవినీతి పెరిగి ప్రజలలో త్రాగుబోతులు అధికమై, విష పదార్థములు గల సారా త్రాగి అకాల మరణములకు అనారోగ్యములకు ఆహుతి అగుచున్న విషయమును చెప్పనందుకు యీ సభ విచారములు తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

గవర్నరు యీ ప్రసంగంలో రాయలసీమలో ప్రస్తుతము ప్రబలివున్న కరువు కాటకముల తీవ్రతను అచ్చట ప్రజలు తిండి, పని, నీరు లేక పడుచున్న బాధలు పడుచుండగ దాని నివారణ గూర్చి చెప్పకపోవుటయే కాక, కనీసము ఫామిన్ కోడును అచ్చట అమలుపర్చు విషయముకూడ చెప్పనందుకు యీ సభ మిక్కిలి విచారించుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

మూడవ సాధారణ యెన్నికలలో నిస్పృహ పాతముగా జరగకపోగా, తప్పుడు కేసులు బనాయించుచూ, భూస్వాములు గ్రామాలలో పేదలను, కార్మికులను వేదించుకు తినుచున్నప్పటికినీ పోలీసు వాటిని అరికట్టుటకు బదులు, వాటిని ప్రోత్సహింపర్చు చున్నందుకు, యెన్నికల కేసులు వెంటనే యెత్తివేయమని ఉత్తర్వులు యివ్వనందుకు, యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

ఎన్టీఓ చట్టమును 3 (2) డి. సెక్షను సవరించి, అన్ని యినాము ఖండ్రీగలు, ఎన్టీఓగ పరిగణించు చట్టమును తెచ్చేదనను హామీ లేకపోవుట వల్ల యీ సభ తన గాఢ విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

హరిజనుల, యితర పేద వ్యవసాయ కార్మికుల కనీసవేతనాలు, వారి మంచినీటి, ఆరోగ్య, యిండ్ల, వైద్య, విద్య వసతుల గూర్చి చెప్పనందుకు విచారము సభ తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

చేనేత కార్మికులు నిరుద్యోగమువల్లను, తయారైన బట్ట అమ్ముడుపోక పోవుట వల్లను, అధిక మాలు రంగు ధరల వల్లను కృషించు విషయమును తెల్పు నందుకు విచారమును యీ సభ తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

ఎన్. జి. వోలకు, టీచరలకు 4 వ తరగతి ఉద్యోగస్థులకు వారి జీతబత్తె ములను, కేంద్ర ఎన్. జి. వోల జీత బత్తెములకు సమానముగా యేర్పాటు చేయుటకు యేలాంటి హామీ లేనందుకు గాను, విచారమును యీ సభ తెల్పు చున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

బంజర్లు పంపకమును గూర్చి సమగ్ర భూసంస్కరణలు గూర్చి కౌలుదార్ల రక్షణగూర్చి, యెట్టి విషయమును తెలియజేయనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

మైనర్ యిరిగేషన్ పనుల గూర్చి యేమాత్రము కూడ తెలియజేయ నందుకు యీ సభ తన విచారణ తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

కార్మికుల జీతాలగూర్చిగాని, వారి యిండ్ల వసతి, సెలవులు, ప్రావిడెంట్ ఫండుగూర్చి తెలియ జేయనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పనిచేయు మైకా కార్మికులకు న్యాయముగ యివ్వవలసిన గ్రెయిన్ అలవెన్సులు, నష్ట పరిహారములు యేండ్ల తరబడిగా యివ్వబడక కార్మికులు నానా యిబ్బందులకు లోనైన దిన పస్తులతో శాధపడుచుండగ ప్రభుత్వము త్వరగా కదలి, వారికి సాంఘిక న్యాయమును చేకూర్చుటకు యెట్టి హామీలు లేనందుకు యీ సభ తన గాఢ విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

సాంఘికముగా శాధపడుచున్నవారి కొరకు చేయబడిన చట్టమువల్ల యే లాభము చేకూరలేదని తెలియజేయనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

పేదలు నిరుపేదలై, ధనవంతులు మరి ధనవంతులగుచున్న విషయ మును యీ సందర్భములో తెలియజేయనందుకు యీ సభ తన విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింద విషయములు చేర్చాలి:

ఆహార పదార్థముల ధరలు పెరిగి, కార్మికులు, పేద, మధ్యతరగతి ప్రజలు కొని తినలేక బాధలు పడుచుంటే ధరలను తగ్గించి తిండిగింజలను సరసమైన ధరలకు ప్రజలకు యిప్పించు విధానమును తెల్పనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:

నిరుద్యోగమువల్ల అనేకులు, నానా బాధలు పడుచుంటే, దాని నివారణో పాయాలకుగాను రాష్ట్రమును పారిశ్రామికము చేయుటలో విఫలమగుచున్న ప్రభుత్వ విధానమునుగూర్చి వివరములు తెల్పనందుకు యీ సభ గాఢ విచారమును తెల్పుచున్నది.

Mr. Speaker:—Amendments moved.

Sri G. Rama Rao:—Sir, I beg to move:

Add the following at the end:

“But regret to add at the end of the motion that the Government has failed in its duty to provide House sites, granting Banjar lands, granting scholarships and other economic help provided under the constitution to Harijans, Girijans and the other economically Backward classes.

Add the following at the end:

But regret to add at the end of the motion that Government have not yet regulated the pay scales, recruitment of services of public servants by an Act of the Legislature provided by the Constitution.

Add the following at the end:

But regret to add at the end of the motion that Government have not revised the scales of the public servants on any scientific basis i. e., the merger of D. A. with pay to hold the price line or neutralise the rising prices by adequate compensation.

Add the following at the end:

But regret to add at the end of the motion that Government have not been calling lists for inclusion of Deputy Collectors since 5 1/2 years, and for those regularly included prior to 1-11-56, appointments made on temporary basis, with no sanction of increments due to them.”

Mr. Speaker:—Amendments moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—On a point of order, Sir, మన ఎజెండాలో (fourth day of the first, Session) అని అన్నారు. కాని ఇవాళ ఆరవ రోజు, మనం 19వ తేదీన ప్రమాణ స్వీకారం చేశాము.....

Mr. Speaker:— It has already been brought to my notice by the hon. Leader of the Opposition. I have ordered the necessary correction to be made. No further discussion on that matter is now necessary. రేపటి నుండి సవరించి సరిగా వేస్తారు.

* **శ్రీ జె. నరశింగరావు (సిరిసిల్ల):**— అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి అభినందనలు అందచేస్తూ శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును నేను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయములు మనవి చేయదలచుకొన్నాను. కొందరు సభ్యులు మాట్లాడుతూ గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగంలో ఎన్. జి. వో. ల గురించి, గ్రామోద్యోగుల గురించి, బంజరుభూముల గురించి ఏమీ ప్రస్తావించ లేదని చెప్పారు. అవి తనంత మాత్రాన విమర్శించటం మంచిది కాదేమోనని నా అభిప్రాయం. వాటి గురించి వివరంగా లేకపోవచ్చు కాని వారి సూచనలు అన్నిటికి సంబంధించినవేనని చెప్పవచ్చును. ఎన్. జి. వో. ల గురించి, వారి సమస్యలను గురించి ఇదివరకు వున్న మంత్రి వర్గం ఆలోచించింది. వాటిని ఈ మంత్రివర్గం పరిష్కరిస్తుందని నా విశ్వాసము. గ్రామోద్యోగుల సమస్యపై సుప్రీంకోర్టు తీర్పును దృష్టిలో పెట్టుకొని దానికి సరైన శాసనము ఒకటి తీసుకు వస్తుందని కూడా నేను విశ్వసిస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగములో 'మెడ్యూల్' ప్రాంతములలో పంచాయతీలు, పంచాయతీ సమితులు ఏర్పాటు చేసి సహాయం చేసే సూచన వున్నందుకు సంతోషము. కొందరు సభ్యులు మద్యపాన నిషేధమును గురించి మాట్లాడుతూ అది సరిగా అమలు జరుగుట లేదు కనుక అది తీసివేస్తే నే బాగుంటుందని చెప్పారు. చెడ్డవనులు అరికట్టటానికి ఒక చట్టం తెచ్చినప్పటికీ ఆ పనులు ఎక్కడో జరుగుతున్నాయి కనుక ఆ చట్టాన్నే తొలగించాలని చెప్పటం సవ్యమైనది కాదని నా అభిప్రాయం. ఎంత ప్రయత్నించినా దానిని మాన్పటం మాకు అసాధ్యమైనదని నిన్న ఒక సభ్యులు చెప్పారు. ప్రయత్నం చేస్తే ఏదైనా సాధ్యమవుతుంది. సాధ్యంకాలేదంటే వారి ప్రయత్న లోపమని నేను అనుకొంటున్నాను. నది జలాల విషయంలో మన ముఖ్య మంత్రిగారు చాల వట్టుదల గలవారు. దానికి సంబంధించిన మంత్రిగారు యోగ్యత గలవారు. వారి నాయకత్వంలో మనకు ఎలాంటి అన్యాయము జరగదని నా విశ్వాసము. ఎన్నికలలో ప్రభుత్వ సిబ్బందికే సహకరిస్తే మాకే 200 సీట్లు వచ్చేవి అని ఒక సభ్యులు చెప్పారు. ప్రభుత్వ సిబ్బంది సహాయం అధికార పార్టీకి లభించివుంటే మంత్రులుగా వున్నవారు ఓడిపోయి వుండేవారు కాదని నా అభిప్రాయం. నా నియోజక వర్గంలో జరిగిన ఒక విషయం చెబుతాను. ఒక కేసు విషయంలో నేను ఒక అప్లికేషన్ తీసుకువెళితే అక్కడి సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు, చాలా ఆలస్యం అయింది కనుక తీసుకోము అని చెప్పారు. కనుక ప్రభుత్వ సిబ్బంది వారికే సహాయం చేస్తుందని చెప్పటం భావ్యంకాదు. వారు ఎవరికీ సహాయం చేయలేదని, అట్లా చేశారని చెప్పటం భావ్యం కాదని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో నెలవు తీసికొంటున్నాను.

* **శ్రీ కె. అప్పలనాయుడు (రేపిడి):**— గవర్నరుగారి ప్రసంగముపై జరుగు తున్న మూడవనాటి చర్చలో నాకు స్వల్పవ్యవధిలో నై నా ప్రసంగించుటకు అధ్యక్షులువారు పమయం ఇచ్చినందుకు వారికి నా కృతజ్ఞత తెలియచేస్తున్నాను.

మన రాష్ట్రంగాన్ని మంచి పరిస్థితులలో నడిపించడానికి సోషలిజం స్థాపన మనకు ప్రధానమని మన నాయకులు పదే పదే హెచ్చరిస్తున్నారు. కాని సోషలిజం విధానం గురించి మాత్రం మాట్లాడటానికి మాకు అవకాశం ఇవ్వలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఎందుచేతనంటే ప్రజాసామ్యం తాలూకు ధర్మాలు పాటించి socialistic ప్రణాళికను అమలు చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు మాటిమాటికి. కాని దేశ జనాభాలో వృత్తులను బట్టి చూస్తే వ్యవసాయ వృత్తికి ఇవ్వవలసిన ప్రాధాన్యత ఎంత మాత్రము ఈ ప్రణాళికలలో ఎక్కడ రన్పించడం లేదు, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో కూడా ఎక్కడా దీన్ని గురించి చెప్పకపోవడం విచారకరమని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ వేళ దేశాన్ని అభివృద్ధి చేసేదానికి ఈ socialistic ప్రణాళిక ప్రాతిపదిక అని చెప్పి మాటి మాటికి మాటలతో ద్రుసవ్వము చెప్పమనే కాని, వాస్తవానికి ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలోగాని, పరిపాలనలోగాని, ఉదాహరణలోగాని, ఎక్కడ కూడా ఈ socialistic విధానానికి, ఆ సిద్ధాంతానికి ఏర్పడుతున్నావే వ్యవహారమంతా నడిపిస్తున్నారని చెప్పక తప్పదు. కారణం, ఈ వేళ దేశ జనాభా అనండి రాష్ట్ర జనాభా అనడం, ఈ జనాభాలో వ్యవసాయం మీద ఆధార పడిన వ్యక్తులు మాటికి 70, 80 మంది ఉన్నారని మన లెక్కలు చిహ్నిస్తున్నాయి. కాని ఈ వేళ మన ఈ శాసన సభలో మాకు నిర్దేశించిన కాల వ్యవధిని పాటి దృష్ట్యా చూస్తే, దీనికి socialistic సిద్ధాంతానికి సంబంధం ఉన్నదడం లేదు. కాని పరిపాలన విధానానికి మాత్రం ఈ socialistic మాత్రం ఎక్కడ నుంచి వచ్చినదో నాకు అర్థం కావడంలేదు. Socialistic విధానం చిన్నవాళ్ళను పెద్దవాళ్ళను చేయడానికి, పెద్దవాళ్ళను చిన్నవాళ్ళను చేయడానికి చెబుతున్నారు. కాని చిన్నవాళ్ళను పెద్దవాళ్ళుగా చేయడానికి ఎక్కడ నాకు మాటప్రద కూడా ఈ ప్రణాళికలలో రచించి గాని వచించిగాని లేదు. కాని పెద్దవాళ్ళను చిన్నవాళ్ళుగా చేయడానికి మాత్రం ఈ ప్రణాళికలలో రచించ బడుచున్నది. ఇలాంటి అన్యాయం, అక్రమమని చెప్పక తప్పదు. ఇది వీర జనాలను పల్లెటూళ్ళ రైతులకు కూలీలకు అన్యాయం చేయడమేనని తమద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ డి. వెంకయ్య (మధిర):-ఆధ్యక్షా, ఉభయ శాసన సభలలో శ్రీ గవర్నరుగారి ప్రసంగమునకు అభివందనములు తెలియజేయుచు జరిగిన జనరల్ ఎన్నికలలో మా నియోజక వర్గములో కమ్యూనిస్టులు స్వతంత్ర అభ్యర్థిని బలపరచినారు. అప్పటి నుండి, ఇప్పటి వరకు చెలరేగిన అరాచకము సర్దుమదుకుండా వుండి నడుచు విచారమును తెల్పుచు మొత్తము జనరల్ ఎన్నికల ప్రచారకాలములో కాంగ్రెసు ఎన్నికల బహిరంగసభ ఒకటి కూడా ప్రశాంతంగా జరిగినదిలేదని చెప్పుచున్నాను. మొత్తం నియోజక వర్గములో, కమ్యూనిస్టు పార్టీ బహిరంగ సమావేశములలో నాకు మాత్రము అలజడి జరిగినట్లుగా గాని, లేక వారి ఊరేగింపులపై రాదులు జరిగినట్లుగా గాని లేదని ఆ చివర నుంచి ఈ చివరవరకు మధ్యవర్తిత్వం చేస్తూ బహిరంగ సభలలో పువన్యంపించిన యందరయ్య గారికి తెలియకపోలేదు. కాంగ్రెసు బహిరంగ సభలలో రాళ్ళుపడని అలరించేయని ఊరేగింపు అంటూ లేదు. కమిషన్లుగూడెం అనే గ్రామంలో కాంగ్రెసు వేపక మీదికివెక్కి కాంగ్రెసు

వారిని తీట్టుచు వెళ్ళిపోయిరి. ఏ గ్రామములోనైన కాంగ్రెసు ఊరేగింపు గాని బహిరంగ సభ ఉంటే అచుట్టుపట్ల కమ్యూనిస్టులకు త్రాగించి కార్లపై రాళ్లు రువ్వుట జరిగెను.

మా జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు శ్రీ శీలం శిద్ధారెడ్డిగారు మా నియోజక వర్గములో గోవిందాపురం అనే గ్రామం నుంచి వెళ్ళుచుంటే మూడు అడుగుల లోతు గొయ్యి త్రవ్వి కారును పడవేచిరి. అదృష్టవశాత్తు ప్రమాదము నుండి తప్పకొన గల్గినాము. కార్యక్రమాలకు తగిన దెబ్బలు ఇప్పుటి వరకు మానకుండానే వున్నాయి. ఎన్నికలు అయిన తరువాత కూడా ఊరేగింపులపై రాళ్ళు విసరడము జరుగుచూనే యున్నది. ఇప్పటికీ కూడాను గ్రామాదులలో కాంగ్రెసు అభిమానుల, కార్యకర్తల, వాములు తగులపెట్టుతామని ఇంట్లు తగలబెట్టుతామని చెప్పడమే కాకుండా ఒంటరిగా కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు ప్రమాదము చేయుచుంటే దెంటబడి కొట్టిన ఉదంతాలు కూడా లేకపోలేదు.

మధిర నియోజక వర్గమునకు మూడు వైపుల కృష్ణాజిల్లా గ్రామాదు లున్నవి. ఈ నియోజక వర్గము నుండి కృష్ణా జిల్లాకు గాని అటునుండి ఇటుగాని రహదారి సౌకర్యములు బోత్తిగాలేవు. మొత్తం నియోజక వర్గములో P.W.D రోడ్లు పది మైళ్ళకంటే ఎక్కువలేదు. సమితులు జిల్లా పరిషత్తులు నచ్చిన తరువాత చిన్న చిన్న రోడ్లు అచ్చటచ్చట వేసుకొనుచున్నాము. రహదారుల విషయంలో బాగా పనుకబడ్డ ప్రాంతము. ఈ నియోజక వర్గములో ముఖ్యమైన ఒక P. W. D. రోడ్డు ఖమ్మం నుండి మధిర, చింతకాని, బోనకల్లు, ముఖ్య గ్రామాదుల మీదుగా చాలా అవసరము.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:—On a point of order, Sir. ఇప్పుడు మాట్లాడుచున్న గౌరవ సభ్యుడు నిన్న మాట్లాడినాడు. ఈ రోజు కూడా మాట్లాడుచున్నాడు.

శ్రీ డి. వెంకయ్య:—నిన్న నేనుకాదు మాట్లాడింది.

మధిరకు ప్రక్కనే ప్రవహించునట్టి వైరానది చాలా గ్రామాదులను మధిర నుండి వేరు చేయుచున్నది. దీనిపై పంతెన చాలా ముఖ్యము.

ఈ నియోజక వర్గములో పెద్ద ప్రాజెక్టు ఒకటి కూడలేదు. చిన్న చిన్న అనకట్టలు చెరువుల సురమృతులు, జిల్లా పరిషత్తు నుండి చేసుకుంటూన్నాము. కాని ఇక్కడ రెండు నదుల నీరు వృధాగా పోవుచున్నది. ఈ నియోజకవర్గ మంతా మెట్ట ప్రాంతము. 5, 6 స.వత్సరముల నుండి మెట్ట ప్రాంతపు పంటలు బోత్తిగా దెబ్బతిన్నవి. రైతాంగము నిరుత్సాహముగా ఉన్నది. కావున ఈ రెండు నదులకు అనకట్టలు కట్టినచో ఈ ప్రాంతమంతా సస్యశ్యామలము కాగలదు. ఇచ్చట ముఖ్యమైన వాణిజ్య పంట వేరుశనగ బాగా దెబ్బతినుచున్నది.

ఈ నియోజక వర్గములో విద్యుచ్ఛక్తి, 7, 8 గ్రామాదులకు ఇవ్వడమైనది. విద్యుచ్ఛక్తి అన్ని వైపుల అందుబాటులో ఉన్నది. ఖర్చు తక్కువలో చాలా గ్రామాదులకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేయవచ్చునని మనవి చేయుచున్నాను.

మా నియోజక వర్గములోని నీటి వనరులకు అనర్హతలు, విద్యుచ్ఛక్తి చాలా అవసరం. కావున ఈ విషయములన్నియు తమ ద్వారా ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయుచున్నాను. తాము ఇచ్చిన ఈ అవకాశమునకు తమకు ధన్యవాదములు అర్పిస్తూ విరమించుచున్నాను.

*శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (భువనగిరి):—అధ్యక్షా, మొన్న గవర్నరుగారు ప్రసంగాన్ని ఇచ్చారు. దానిని గురించి అధికారంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెసుపార్టీ గౌరవనీయ సభ్యులు వేయి నోళ్లతో పొగడుచూ అది చాలా సవ్యంగా ఉన్నదని ప్రసంగములు గావించిరి. ప్రతిపక్షానికి సంబంధించిన గౌరవనీయ సభ్యులు ఆ ప్రసంగంలో ఉండేటటువంటి తప్పుపట్లను తెలియజేస్తూ, లేక అందులో ఉండే ఎటువంటి లోపాలను ఎత్తిచూపుచూ నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలను ప్రతిపాదనలను అనేకము చేసినారు. ఈ సందర్భంలో గవర్నరుగారి ప్రసంగంపైన నేను ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే, అది రాష్ట్రాన్ని దేశాన్ని ఎదుర్కొనేటటువంటి అనేక క్లిష్ట సమస్యలను పరిశీలించడంలో గాని, వాటిని పరిష్కరించడంలోగాని చాలా విఫలమైపోయిందని, ఆవి చాలా పేలవంగా ఉన్నదని చెప్పదలచుకొన్నాను. రాష్ట్రాన్ని ఎదుర్కొనియున్న ఒక సమస్యనుకూడా పరిష్కరించడానికి అది పూనుకోలేదని చెప్పవలసియున్నది. వారి ప్రసంగంలో ఇంకొకమాట చెప్పారు. ఈ ఎన్నికలు చాలా సాఫీగా, చాలా శాంతిప్రదంగా జరిగినాయని చెప్పారు. అది యదార్థ పరిస్థితులను తలక్రిందులుగా చేసి, చెప్పారని చెప్పవలసినందుకు చాలా విచారపడుతున్నాను. అధికారములోఉన్న కాంగ్రెసు పార్టీ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము ఈ ఎన్నికలలో తమ స్వప్రయోజనాలకోసం ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని వినియోగించరాదని నేను నొక్కిచెప్పవలసియున్నది. కాంగ్రెసు, మంత్రులు నాయకులు, కాంగ్రెసు ఎన్నికల పేరట Funds ను లక్షలాది డబ్బును Forest Contractors నుంచి, P. W. D. Contractors నుంచి, Excise Contractors నుంచి ప్రోగు చేశారు. అంతేకాదు, మిల్లు యజమానుల నుంచి, ఆయా కంపెనీల యజమానుల నుంచి లక్షలాది డబ్బును వసూలుచేసి ఈ ఎన్నికలలో దానిని నీళ్లమందిరి ఖర్చు పెట్టారు. కాంగ్రెసు మంత్రులు కాంగ్రెసు నాయకులు ఆయా నియోజకవర్గాలకు వెళ్లి, ఒక చేతిలో డబ్బు, సంచలతోను మరో చేతితో కల్లు, సారా సీసాలతోను ప్రజానీకాన్ని ఆకర్షించి వారికి అనేక విధాలైన ఆకలుపెట్టి వారిని లొంగదీయడానికి ప్రయత్నించి అహోరాత్రాలు నిద్రలేకుండా ఎన్నెన్నో తంటాలుపడి చావుదెబ్బతో వారు బయటపడినారని నేను వేరేచెప్పు నవసరంలేదు. ఎక్కడెగాని కల్లు సారా సీసాలకుగాని, డబ్బుకుగాని లొంగని ప్రజానీకంఉంటే, వారిని లొంగదీయడానికి గుండా గ్యాంగును, వారి చేతులకర్రలు, తుపాకులు, కత్తులు ఇచ్చి పంపినటువంటి ప్రజానీకాన్ని భయముతో దెబ్బలతో లొంగదీయడానికి విశ్వప్రయత్నాలు చేశారని నేను ఈ సందర్భములో చెప్పుతున్నాను. అయితే ఆ పక్షాన అధికారంలోఉన్నటువంటి కాంగ్రెసు మంత్రులు గౌరవనీయ సభ్యులు ప్రతిపక్షం వల్లనే ఇటువంటి దంతా జరిగిందని అంటున్నారు. ఒక వైపు ఆరోపణలు మరొక వైపు ప్రత్యారోపణలు వస్తున్నాయి. కనుక ఈ సభకు నాయకులైన ముఖ్యమంత్రిగారు, ఒక judicial committee ని ఏర్పాటు చేసి బహిరంగంగా వాటన్నిటిని

విచారణగావిస్తే, మేము వాటిని రుజువుపరచడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని తెలుపుతున్నాను. సభానాయకులు దానికి జంకి సాహసం చేయక జ్యూడిషియల్ కమిటీని ఏర్పాటు చేయకపోతే వారు ఋజువు చేయటానికి సిద్ధముగా లేరని అనుకోవలసి వస్తుంది. ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు చేసిన దురాగతాలు, దుండగాలు మున్ముందు చెప్పుకొనటానికి అవకాశం యిచ్చిన వారవుతారని అటువంటిది లేకుండ తప్పక సభా నాయకులు జ్యూడిషియల్ కమిటీని వేయాలని, సమగ్రంగా విచారణ జరిపించాలని కోరుతున్నాను.

నలగొండ జిల్లాలో ఎన్నికలు బాధ్యతతో నిర్వహించటానికి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు ప్రాకమాండ్ వారు మంత్రి కొండా లక్ష్మణ్ కు వప్పజెప్పారు. ప్రతి నియోజక వర్గములోను వారుచేసిన అవకతవకలు, గావించిన ఉపన్యాసాలు, తిరిగి యీ రోజున మీ దృష్టికి తీసుకురావలసిన అవసరం లేదు. ప్రతిరోజు ఆంధ్రజనత, గోల్కొండ పత్రికలలో వచ్చినవి. నల్ల గొండను తెల్లకొండ చేస్తామని ఒక్క సీటు కూడ కమ్యూనిస్టుకు రాకుండ, అన్ని సీట్లు కాంగ్రెసుకే వస్తాయని అభూత కల్పనలతో ప్రచారం చేశారు. నగరకల్, మిర్యాలగూడ, భువనగిరి, రామన్నపేట, నియోజక వర్గాలలో గావించిన గుండాయిజమ్, దురాగతులు చెప్పటానికి యిప్పుడు సమయం లేదు. రజాకార్స్ టైమ్ లో చూసిన దృశ్యా లను తిరిగి యిప్పుడు చూశాము. ఇంత చేసినప్పటికీ శాము ఘన విజయాలు సాధించామని, ఎన్నో స్థానాలు గెలిచామని కాంగ్రెసు వారు చెప్పు కొంటున్నారు. ఆదివాస్తవానికి పూర్తిగా విరుద్ధము. పూర్వపు అసెంబ్లీలో కాంగ్రెసుకు 237 స్థానాలు వుంటే యీసారి 176 స్థానాలు మాత్రమే అతికష్టం మీద గెల్చుకోగలిగారు. 61 స్థానాలు పోగొట్టుకొన్నారు. ఉప ముఖ్య మంత్రిగారితో సహా మొత్తం నలుగురు మంత్రులు ఓడిపబడ్డారు. 8 మంది జిల్లా పరిషత్తుల అధ్యక్షులు ఓడిపబడ్డారు. కాంగ్రెసు తెజిల్లేవరు పార్టీ సెక్రటరీ చీఫ్ విప్ మొదలగు వారు ఓడిపబడ్డారు. ఎందుకు యింత అపజయాన్ని పొందారో గుణపాఠం నేర్చుకుంటేనే దేశాన్ని, రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకు పోయేవారవుతారు. ప్రతి పక్షాలు దుండగాలు చేయుటవల్ల కొన్ని సీట్లు పోగొట్టుకున్నాము అనేది వాస్తవం కాదు.

చేనేత సంఘాలకు సంబంధించిన డబ్బు కొండా లక్ష్మణ్ గారు 14 లక్షలు' దుర్వి నియోగపరచినారని, ప్రగడ కోటయ్యగారు 40 లక్షలు దుర్వి నియోగం చేశారని గత అసెంబ్లీలో వాదోప వాదాలు జరిగాయి. ప్రభుత్వం ఆ సందర్భంలో విచారణ చేసియుంటే రాబోయే ఎన్నికలలో బంధారం బయటపడుతుందని ఏదో డిపార్టుమెంటు ద్వారా విచారణ గావిస్తామని హామీ యిచ్చారు. ఎలాంటి విచారణ జరగలేదు. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో యీ విషయమై ఒక్క మాట కూడ వారు అనవందుకు నా విచారాన్ని తెలియ చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం విచారణగావించి శిక్ష యివ్వకపోయినా చిన్న కొండూరు వోటర్లు, చీరాల వోటర్లు కొండా లక్ష్మణ్, ప్రగడ కోటయ్యగార్లకు తగు విధంగా పాఠం నేర్పినందుకు ఆ రెండు నియోజకవర్గాల వోటర్లకు మనమంతా ధన్యవాదాలు

తెలుపవలసిన అవసరం ఉన్నది. సభా నాయకులు ముఖ్య మంత్రి పరవి స్వీకరించగానే చిత్తసుద్దిగల ప్రభుత్వాన్ని, సమర్థతతో కూడిన ప్రభుత్వాన్ని స్థాపిస్తానని, ప్రతి పక్షాల సహకారం తీసుకొంటానని అన్నారు. అయితే ఆ అన్న మాటలను ఆచరణలో పెడితేనే దేశాన్ని, రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకు పోయిన వారపుతారని చెబుతున్నాను. మహాకవి గురజాడ అన్నట్లు “గట్టిమేలు తల పెట్టవోయ్, వట్టిమాటలు చెప్పకోయ్” అన్నట్లు వారు లేడియో ప్రసంగంలో చెప్పిన మాటలు ఆచరణలో పెట్టి చూపుతారని ఆశిస్తున్నాను.

సోపలిష్టు తరహా సమాజాన్ని స్థాపించుటయే తమ ధ్యేయమని కాంగ్రెసు వారు చాల కాలము క్రిందట ప్రకటించారు. కాని గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో గాక, నిన్న నూకు అందించిన బడ్జెటులో గాని అందుకు తగినరీతిగా ఏ ఒక్క చర్య తీసుకొన్నట్లు కనబడుటలేదు. ఈనాడు సంజీవరెడ్డి గారి మంత్రి వర్గంలో 17 మంది మంత్రులు ఉన్నారు. ఇంతవరకు మైదరాబాదు ప్రభుత్వంలోగాని, తర్వాత ఏర్పడిన సంజీవరెడ్డిగారి మంత్రి వర్గంలోగాని, సంజీవయ్యగారి మంత్రి వర్గంలోగాని అంతమంది లేరు. ఇప్పుడు మంత్రుల సంఖ్య 17 కు పెంచారు, వీరిలో కూడ రాజులు, మహారాజులు, సామంత రాజులు, నవాబులు ఉన్నారు. అలాంటి వారితో కూడుకొన్న మంత్రి వర్గముతో సోపలిష్టు తరహా సమాజాన్ని స్థాపించుతామనుటలో అర్థము లేదు. అటువంటి సోపలిష్టు తరహా సమాజాన్ని స్థాపించుటకు తగిన చర్యలు తీసుకొన్నట్లయితే మన మందరం సంతోషపడవలసినదే. ఎంత వరకు చేస్తారో పరీక్షించాల్సి యున్నది.

రాబోయే నాలుగు సంవత్సరాలలో యింకా 40, 45 కోట్ల రూపాయల వరకు అదనపు పన్నులు వేస్తామని నిన్న స్పష్టంగా చెప్పారు. ఈనాడు తెలంగాణాలో మోయరాని పన్నులభారం ఉన్నదని వేరే తెలపనక్కర లేదు. తెలంగాణాలో దాదాపు 85 సంవత్సరాల నుంచి నికాం ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా, యీ నాడు అధికారంలో ఉన్న ప్రభుత్వాలకు వ్యతిరేకంగా అనేక చరితాశ్మక పోరాటాలు నడపబడ్డాయి. కాని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన గత 10 సంవత్సరాలలో ప్రజల మీద అనేక రూపాలలో పన్నులు—వ్యాపార పంటల పన్ను, సర్-ఛార్జీలు, అమృత పన్నులు, లోకల్ ఫండ్ సెస్లని యీ విధంగా పన్నులపై పన్నులు విధిస్తూ గోళ్లుడ గొట్టి భూములు చేస్తున్నారు. ఇంకా కొన్ని కోట్ల రూపాయలు అదనంగా వెధిస్తామని; తమ పాక్టీ సంఖ్యా బలాన్ని చూసుకొని ఏ విధంగానైనా పరిపాలన చేస్తామనే అహం భావంతో ప్రతిపక్షాలు ఎదిరిస్తున్నప్పటికీ, వేసీతీరుతామంటే మాత్రం, 1957 లో జరిగే ఎన్నికల ఫలితాలు ఏ విధంగా ఉంటాయో ఆలోచించాలని, మోయరానిగిన వారిమీదే పన్నులు వేసి, మోయలేని వారిపైన పన్నులభారం తగ్గించాలని మరొకసారి ముఖ్య మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను.

తెలంగాణాలో పన్నుల భారం ఎక్కువగా ఉన్నదని దానిని తగ్గించాలని రైతాంగం చేసిన పోరాటం ఫలితంగా, లేక ప్రతిపక్షాలు చేసిన పోరాటం ఫలితంగా ప్రభుత్వం రికమెండ్ చేసి దాని పరిశీలనకు అనంతరాముక కమిటీని వేసినారు. ఆ కమిటీ వారు షూడు నాలుగు మాసాలు తెలంగాణా, ఆంధ్ర ప్రాంతాలలో

పర్యటనగావించి వేలకు వేలు వాంగ్మూలాలు సేకరించి సిఫార్సు చేశారు. మూడు సంవత్సరాలు అయినది. అవి చూడడానికి ప్రభుత్వానికి తీరికలేదా? అనంతరామన్ కమిటీసిఫార్సులుఉన్నవి ఉన్నట్లు తెలంగాణాకు వర్తింపజేస్తే తెలంగాణాలోపన్నుల భారం తగ్గే అవకాశం ఉంటుందని తప్పక అమలులో పెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. బంజరుభూముల పంపకం సమస్య ఇంకా పరిష్కరింప బడకుండా అట్లాగే ఉంది. 60, 70 లక్షల ఎకరాల బంజరుభూమి దాదాపు 15 సంవత్సరాలనుండి సాగుచేసుకొంటున్న పేదరైతులకు, హరిజనులకు పంచిపెట్టవలసి ఉండగా, కేవలం 8 లక్షల ఎకరాల బంజరుభూమి మాత్రమే పంచబడినట్లు గవర్నర్ గారు తెల్పి, అందుకు తమ సంతృప్తిని వెల్లడించటం విచారకరమైన విషయము. బూర్గుల రామకృష్ణరావుగారి ప్రభుత్వము ఉన్నప్పటినుండి యీ బంజరు భూములను సాగుచేసుకొంటున్న పేదరైతాంగానికి పట్టాలిస్తామని చెప్పటము జరుగుతున్నది. ఇప్పటికి ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు వచ్చినప్పటికీ, ఆ సమస్య పరిష్కారం కాలేదు. సంజీవయ్య మంత్రివర్గము స్పెషల్ ప్లాఫ్ నువేసి ఆరుమాసాల్లో ఆ భూమికి పట్టాలిస్తామని ప్రకటించటం జరిగింది. కాని అవిధంగా జరగలేదు. ఇప్పటికైతే నా ప్రభుత్వం పాచ్చు శ్రద్ధవహించి ఆ భూములు సాగుచేసుకొంటున్న వారి పేర వెంటనే పట్టాలిప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. వారిని భూముల నుండి బేదఖలుచేయటానికి పూనుకోవద్దని కోరుతున్నాను. మొదట ఆ భూములను సాగుచేసుకొంటున్న రైతాంగాన్ని బేదఖలు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వం ఆజ్ఞలు గావించటం జరిగింది. కాని ఆ రైతాంగం పెద్దఎత్తున ఆందోళన చేసిన ఫలితంగా వారిని ప్రభుత్వం బేదఖలు చేయలేక పోయింది. విధిలేక వారి పేర పట్టాలు గావించటానికి నామకహా ఆర్డర్స్ జారీచేసిందేగాని, ఆ ఆర్డర్స్ ఆచరణలో అమలు జరగటంలేదు. ప్రభుత్వం అందుకు ఎన్నో కండిషన్స్ పెట్టింది. ఆ కండిషన్స్ ఏవీ లేకుండా ఆ భూములను సాగుచేసుకొంటున్న రైతాంగం పేర పట్టాలు గావించటానికి ప్రభుత్వం తక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నిన్న మాట్లాడిన సభ్యులు మళ్ళీ ఇవాళ మాట్లాడుతున్నారని నరసింహారావుగారు ఆక్షేపణ చేశారు. నిన్న మాట్లాడిన సభ్యులు గుఱ్ఱం చిన వెంకన్నగారు. ఈ రోజు మాట్లాడినవారు కాంగ్రెసు సభ్యులైనటువంటి దుగ్గినేని వెంకయ్యగారు. గౌరవసభ్యులు ఆక్షేపణ చేసేటప్పుడు ముందుగా విచారణచేసి ఆక్షేపణచేస్తే బాగుంటుంది.

*** శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు) :**—నేనే నండి ఆక్షేపించింది. నిన్న చైర్ మండి పిలిచేటప్పుడు దుగ్గినేని వెంకయ్య — మధిర అని పిలవటం, అసిస్టెంట్ సెక్రటరీగారు కూడ అదేమాదిరి నోట్ చేసుకోవటం జరిగింది. ఆ తర్వాత ఇప్పుడు ఎంక్వయిరీలో ఏమన్నా మారినట్లు కనబడితే, దానికి నేను బాధ్యుణ్ణి కాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఒకరిపేరు పిలిచినప్పుడు ఇంకొకరు లేచి మాట్లాడితే మాట్లాడవచ్చును గాని, గౌరవ సభ్యులు నిన్న మాట్లాడలేదని చెబుతున్నారని కాబట్టి, మనం వారి మాటలను విశ్వసించవచ్చును.

శ్రీకాకాని వెంకటరత్నం :—ఆక్షేపణ చేసిన గౌరవసభ్యులు కూడ దుగ్గినేని వెంకయ్యగారి జిల్లాకు చెందినవారే. వారు ఎరిగున్న సభ్యులే దుగ్గినేని వెంకయ్యగారు. అటువంటప్పుడు—వారు మాట్లాడక పోయినా, మాట్లాడారని యీ గౌరవసభ్యులు ఆక్షేపించటం—చారి చర్యలను ప్రభుత్వంలో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :—ఇవాళ దుగ్గినేని వెంకయ్యగారు మాట్లాడినపుడు, నిన్నవారు మాట్లాడారా లేదా అన్నది మాపార్టీ సభ్యులు నరసింహారావుగారు అసిస్టెంట్ సెక్రటరీగారిని అడిగి కనుక్కున్నారు. మీరు కూడ నిన్న వారివేరే పిలవటంచేత, అసిస్టెంట్ సెక్రటరీగారు కూడ ఆ పేరు వ్రాసుకోబట్టి, రికార్డులలో కూడ ఆవిధంగా ఉంది. అందుచేత నరసింహారావుగారు—జనరల్ డిస్కషన్ లో ఒకే సభ్యుడు రెండుసార్లు మాట్లాడకూడదనే సాంప్రదాయం ఉండటంచేత—ఆ విషయం తమ దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. వెంకయ్యగారు తాను నిన్న మాట్లాడలేదన్నారు. దానినిగురించి తిరిగి నరసింహారావుగారు ఏమీ అనలేదు. మీరు మళ్ళా రికార్డులలో చూస్తే వారు మాట్లాడలేదని తేలింది. అంతేగాని, కేవలం ఏదో ఆక్షేపణ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో చేసింది కాదు. పోతే—వెంకయ్యగారు నిన్న ఉదయం నుండి మధ్యాహ్నంలో వల ఎప్పుడైనా మాట్లాడి ఉండవచ్చును; నరసింహారావు గారు గాని, మరే ఏ సభ్యులుగాని ఎనిమిదన్నర గంటలనుండి ఒకటిన్నరగంటల వరకు ఒక నిమిషంకూడ బయటకు వెళ్ళకుండా ఇక్కడ కూర్చోలేరు. అదేవిధంగా నరసింహారావుగారు బయటకు వెళ్ళినప్పుడు వెంకయ్యగారు మాట్లాడి ఉండ వచ్చును—అనే ఉద్దేశ్యంతో నరసింహారావుగారు ఆక్షేపణ రైజ్ చేశారు. అంతే గాని, నరసింహారావుగారికి వెంకయ్యగారంటే ఎవరో తెలియదా అని కాకాని వెంకటరత్నంగా అనటం సరైన విషయం కాదు. కృష్ణాజిల్లా నుండి వచ్చిన కాకాని వెంకటరత్నంగా కూడ యీ శాసనసభలో చాలా పర్యాయాలు ఉండటంలేదు. అది సాధ్యంకూడ కాదు. రికార్డులలో వారు మాట్లాడినట్లు ఉన్నది కాబట్టి, ప్రస్తుత సాంప్రదాయం ప్రకారం జనరల్ డిస్కషన్ లో ఒక సభ్యుడు రెండు పర్యాయాలు మాట్లాడకూడదని చెప్పాముగాని—మీ ఇష్టమే, మీకున్న ఎక్స్ ప్రెజ్షన్ రి పవర్స్ తో మీరు ఆ గౌరవసభ్యునికి ఎన్నిసార్లు అయినా మాట్లాడడానికి పర్మిషన్ ఇస్తే, మేము చేయగలిగింది ఏముంది? రెండుసార్లు ఒకే సభ్యుడు మాట్లాడటం సాంప్రదాయం కాదని చెప్పాముతప్ప వేరుకాదు. దానినిగురించి బ్రహ్మాండంగా చేయవలసింది ఏమీ లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—గౌరవసభ్యులు ఉద్దేశపూర్వకంగా ఆక్షేపించ లేదన్నారు కాబట్టి, దానినిగురించి సీరియస్ గా తీసుకోవలసిన అవసరంలేదు.

* శ్రీ పి. వెంకటరత్నం (ఉదయగిరి) :—అధ్యక్షా, గవర్నర్ కు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ ప్రత్యేకపెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. పంచాయతీరాజ్యం గురించి చాలామంది గౌరవసభ్యులు చాలా నిశితంగా విమర్శించారు. అధికార కేంద్రీకరణ జరిగిందే తప్ప, అధికార వికేంద్రీకరణ జరగలేదని, పంచాయతీరాజ్య పరిపాలన చాలా అధ్వాన్నస్థితిలో ఉన్నదని, పెద్దలు, ముఖ్యులు అయిన గౌరవసభ్యులే వెల్లడించటం చాలా

విచారకరము. పంచాయతీరాజ్యాన్ని ప్రభుత్వం తొందర తొందరగా అమలు జరిపినందువల్ల, ఎక్కడైతే నా కొన్ని లోపాలు ఉంటే ఉండవచ్చును. వాటిని సరిదిద్దుకోవచ్చును. ఏవో కొన్ని చిన్న చిన్న లోట్లు ఉన్నంతమాత్రాన అసలు అధికార వికేంద్రీకరణయే జరగలేదని చెప్పటం చాలా అన్యాయమైన విషయము. రూరల్ చాటర్ సప్లయకి సంబంధించి ఏమీ పనులు జరగటంలేదని అన్నారు. అది పూర్తిగా సత్యదూరమైన విషయం. పంచాయతీ సమితులు, జిల్లాపరిషత్ లు చేస్తున్న ప్రధానమైన కార్యక్రమము యీ రూరల్ చాటర్ సప్లయ స్కీములే. గ్రామాలలో మంచినీటి బావులు త్రవ్వించటము, హరిజనులకు బావులు త్రవ్వించటము జరుగుతున్నది. ఇంత కార్యక్రమం జరుగుతున్నా, దానిని ప్రతిపక్షసభ్యులు ఎందుకు విస్తరించటం జరుగుతున్నదో నాకు అర్థం కావటంలేదు. సమితి ప్రెసిడెంట్స్, పరిషత్ అధ్యక్షులకు ఎక్కువ అధికారాలు ఇవ్వకూడదని, బి.డి.ఓలకు పాచ్చు అధికారాలు ఇవ్వాలని కొందరు చెప్పారు. అది సరైన విషయం కాదు. బి.డి.ఓలపై చర్య తీసుకొనే అధికారం పరిషత్ చైర్మన్ కు ఉన్నదని, ఆ అధికారం కలెక్టర్ కు ఇవ్వాలని అన్నారు. ఇప్పుడు బి.డి.ఓలపై చర్య తీసుకొనే అధికారం చైర్మన్ లకు లేదు. ఆ అధికారం కలెక్టర్ కే ఉన్నది. ఇప్పుడు ఉన్న రూల్సు ప్రకారం-బి.డి.ఓలకు ఉన్న అధికారాలేమిటో, సమితి అధ్యక్షులకు ఉన్న అధికారాలు ఏమిటో స్పష్టంగా అసందిగ్ధంగా లేవు. ఈ అధికారాల విషయంలో వారిద్దరిమధ్య అనుమానాలు ఏర్పడుతున్నవి. పంచాయతీ సమితులకు, జిల్లాపరిషత్ లకు పాచ్చు అధికారాలు, స్వయం నిర్ణయాధికారాలు, ఇచ్చినపుడే, పంచాయతీరాజ్యం విజయవంతం అవుతుంది. ఈ పంచాయతీరాజ్యం ఏర్పాటుచేయటంవల్ల ప్రతిగ్రామంలో కొద్దో గొప్పో మేలుచేసే అవకాశం కలుగుతోంది. అయితే ఆయా పద్ధులక్రింద ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బు, మరియొక్క పద్ధులక్రింద ఖర్చుపెట్టుకొనే అవకాశం పంచాయతీ సమితులకు ఇస్తే బాగుంటుంది, అవసరంలేని వాటివైగాక, అవసరంఉన్న అంశాలపై ఆ డబ్బు డైవర్ట్ చేసుకొనే అధికారం పంచాయతీ సమితులకు ఉండాలి. కోళ్ల పరిశ్రమ, పందుల పెంపకంపై అవసరంగా డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నారని సుందరయ్యగారు అన్నారు. నిజమే. అన్నిచోట్ల అవసరం లేదని చెప్పనుగాని కొన్నిచోట్ల-అవసరంలేనిచోట్ల ఆ డబ్బును ఇంకో ప్రజాసౌకర్య కార్యక్రమాల నిర్వహణకై డైవర్ట్ చేసుకోటానికి సమితులకు అవకాశం ఉండాలి. ఇప్పుడు అట్లా డైవర్ట్ చేసుకోటానికి ప్రభుత్వ అనుమతి కావాలి. ప్లాను ఆఖరు సంవత్సరంలో మాత్రమే డైవర్ట్ చేసే ప్రభుత్వం పర్మిషన్ ఇస్తుంది. చివరి సంవత్సరంలో వేరే ప్రజా అవసరములకు సంబంధించిన కార్యక్రమాలపై ఖర్చుచేయటానికి సమయం ఉండదుకాబట్టి, ఆ డబ్బు దుర్వినియోగం అవటంతప్ప వేరు ఉపయోగం ఉండదు. నెల్లూరు జిల్లా వెలిగళ్ళ బ్లాక్ లో ఆర్టిఫిషియల్ ఇన్ సీమినేషన్ సెంటర్ పెట్టడానికి ఏమాత్రం అవకాశం లేదు. కాని అక్కడ అందుకు 13 వేల రు.లు ఖర్చుపెట్టటానికి కేటాయించబడి ఉంది. ఆ డబ్బును ఇతర వర్కుని నిర్వహించటానికై ఖర్చు పెట్టటానికి పర్మిషన్ ఇవ్వవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరినా, ఆసమితికి ఇంతవరకు పర్మిషన్ ఇవ్వబడలేదు—చాలా జాప్యం జరుగుతూ ఉన్నది. అందువల్ల ఏ సమితికి ఆ సమితి

funds divert చేసుకొని యింకో పద్దు క్రింద ఖర్చు పెట్టుకొనే దానికి అవకాశం యిచ్చినప్పుడు చాల నిర్బంధంగా పనులు జరిగేదానికి అవకాశం ఉంటుంది. అలాంటి విషయాలు సభవారందరు పరిశీలించి అవకాశం వచ్చినప్పుడు సరైన విధానం చేసుకోవడం మంచిది. గాని అంతమాత్రంచేత పంచాయతీ రాజ్యమే fail అయిపోయింది; కరడుగట్టిన అధికార కేంద్రీకరణ అని చెప్పడం చాల అన్యాయం అని మనవిచేస్తున్నాను. తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు మాట్లాడుతూ వై న మంత్రితో ఎవరో నిర్ణయించి జిల్లా పరిషత్ లో సమితులతో ఆవిధంగా అధికార కేంద్రీకరణం చేసుకుంటాన్నారని చెప్పడం చాల అన్యాయం. మంత్రిలు గాని, కాంగ్రెసు పెద్దలు గాని ఎవరైనా సరే నిర్ణయించారంటే—కాంగ్రెసు తరపున అభ్యర్థులను నిర్ణయిస్తున్నారు. అంతమాత్రంచేత nominate చేయడంకాదు, election జరుగుతున్నది. పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంటుగాని, సమితి మెంబర్లు గాని, పరిషత్ మెంబర్లుగాని ఓటుచేసేదానికి, స్వయంనిర్ణయం చేసుకోసేదానికి వారికి అన్ని విధాల హక్కు ఉన్నది. కాబట్టి కేవలం మంత్రితో, కాంగ్రెసు పెద్దలతో సమితులు పరిషత్ లు ఏర్పాటు చేయడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. బ్లాక్స్ విషయంలో కొన్ని అన్యాయాలు జరిగిన మాట వాస్తవం. Rules లో కూడ రోజురోజు కొన్ని clarifications వస్తున్నాయి. వాటి విషయంలో నిర్బంధంగా కొన్ని rules తయారు చేసుకొని ఆవిధంగా పంచాయతీ రాజ్యం అమలు జరిపే దానికి చూడాలి. Blocks ను organise చేయడంలో జిల్లాకు యిన్ని అని కేటాయించారని చెబుతున్నారు. కాని ఈ నాడు లక్ష జనాభాకు ఒక బ్లాక్ ఉన్నది. 50 వేల జనాభాకు ఒక Block ఉన్నది. 100 చ. మై. కు ఒక బ్లాక్ ఉన్నది. 500, 600 చ. మైళ్లకు కూడ ఒక Block ఉన్నది. విస్తీర్ణం, జనాభా పెరిగిపోయిన బ్లాక్ లకు కూడ C.D. funds 12 లక్షలే యిస్తున్నారు. చిన్న బ్లాకులకు 12 లక్షలు యిస్తున్నారు. వెనుకబడిన బ్లాకులకు 12 లక్షలు యిస్తున్నారు. ముందు బడిన బ్లాక్ లకు 12 లక్షలు యిస్తున్నారు. వెనుక బడిన, ముందు బడిన అనే సమస్యను పోనిచ్చి, కనీసం జనాభా ప్రాతిపదిక మీద అయినా సరే area ప్రాతిపదిక మీద అయినా సరే ఈ funds కేటాయించి నప్పుడే నిజమైన న్యాయం జరుగుతుంది. జనాభా ఎంత ఉన్నప్పటికీ area ను బట్టి కూడ పనులు మారిపోతూ ఉంటాయి. ఈ నాడు area ను బట్టి జరుగుతుంది. కాని population బట్టి కాదు. Area ను బట్టి scatter అయి population అక్కడ యిక్కడ ఉన్నప్పుడు 50 యిళ్ళు ఉన్నచోట ఒక్కటే బావి అవసరం వస్తుంది. 100 యిళ్ళు ఉన్న చోట ఒక్కటే బావి అవసరం వస్తుంది. అందుచేత ఈ funds ఎక్కువ కావలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. Unwieldy గా ఉండే బ్లాక్స్ లో చాల అన్యాయం జరుగుతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు బ్లాక్స్ విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొని జనాభా ప్రాతి పదిక మీద, area ప్రాతి పదిక మీద funds కేటాయింపు చేయవలసినదిగా మీ ద్వారా ప్రార్థిస్తున్నాను. ఉదయగిరిలాంటి వెనుకబడిన constituencies ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటిని God forsaken areas అని చెప్ప వచ్చును. బ్రిటిష్ వారి హయామ్ లోగాని, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాతగాని ఏ మాత్రం అభివృద్ధి చెందకుండా అలాగే ఉండి పోతున్నాయి. రహదారుల

విషయంలోగాని, electricity విషయంలోగాని, ఏ విషయంలోనైనా స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత ఒక్క అభివృద్ధి పని కూడ (minor irrigation ఒకటి, అర తప్ప) జరగలేదు. ఈ నాడు దేశంలో ఎంతో అభివృద్ధి జరుగుతున్నది. కాదని చెప్ప లేము. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత ఎన్నో పనులు చేసుకున్నాము. ఎన్నో పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టు కున్నాము. ఎన్నో జరుగు తున్నాయి. కాని వెనుక బడిన ప్రాంతాలను వదలి పెట్టి జరిగిన చోటనే అభివృద్ధి జరుగు తున్నది. ఎక్కడైతే Irrigation facilities కు అవకాశం లేదో, ఎక్కడైతే ప్రాజెక్టులు కట్టే దానికి అవకాశం లేదో, మోటలతో నీళ్ళు తోడుకొనే ప్రాంతాలలో electricity యివ్వాలి. ఆ నిర్ణయం గవర్నమెంటు తీసుకొని అటువంటి ప్రాంతాలకు preference యిచ్చి నప్పుడే ఆ ప్రాంతాలు కొంత వరకు అభివృద్ధికి వస్తాయి. చిటికిన వ్రేలుకు వ్రణం లేచింది అంటే శరీరానికంతకూ బాధే. అన్ని ప్రాంతాలు బాగుపడి యిటువంటి మెట్ట ప్రాంతాలు, మెట్ట తాలూకాలు నిర్లక్ష్యం చేయబడితే, స్వతంత్రం వచ్చినందువల్ల అందరు దానిని సమంగా వినియోగించుకొని వారు బాగుపడే హక్కును లేకుండా చేసినట్లు అవుతుంది. కాబట్టి దయచేసి ఆ విషయంలో కూడ ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాను. Reserve forest విషయంలో taken over estate villages లో కేవలం అధికారుల దయా దాక్షిణ్యాలకు లోబడి చాల అన్యాయం జరుగు తున్నది. మార్గ సంవత్సరాల నుంచి సేద్యం చేసుకునే భూములు అన్నీ ఈ నాడు forest లో కలిసి పోయినాయి. అవన్నీ మరల సర్దుబాటు చేయవలసిందిగా అధికారులకు, మంత్రులకు తెలుపు కున్నాము.

**Sri K. Mara Reddi: (Rajampet), Mr. Speaker, Sir. Now we are discussing on the Motion of Thanks to the Governor's Address. All the while hon. Members of the House were speaking about the conduct of elections. But I regret to say that some of the hon. members who belong to the party in power had definitely utilised the power for election purposes.*

The Governor never said any thing about the famine relief measures in Rayalaseema, and other districts. We experienced a serious drought in 1952. No action was taken by government then to give relief. Again in 1957 we experienced similar conditions and there was a heavy loss to the agriculturists. I would request the Government to implement permanent relief measures such as granting well subsidies, taking up of the work of sinking more wells, closing all breaches to the tanks and providing small irrigation sources. One more suggestion I would like to make to the Government in this respect is to get the survey of underground water made and see that the water is utilised for agricultural purposes. They must survey properly and see that public is informed that there are proper underground sources and find means to make them useful for ryots in remote villages. Then, crop planning is an essential thing. There is no crop planning in the State now. It has not developed to a good extent. Government must advise people as to what crop can be raised in different soils and see that production is raised by giving proper instructions. Cuddapah is a large food growing centre. There

is already one research centre at Kondur. This crop planning may be taken up there.

Cuddapah district is very backward with regard to power supply. There is no rural electrification in this district. There are 1,60,000 wells in Rayalaseema alone when compared to 3,60,000 wells in Andhra. By providing more electricity to villages, we can get more land under cultivation. For this, Government must issue more loans to install electric motors and they must provide certain other facilities to agriculturists in rural areas.

With regard to health, specially in villages, there are no adequate medical facilities. Rajampet taluk is a remote place. It comprises of three panchayats. During floods it is entirely cut off from other world. There is no permanent road to that area. So, what I request the Government is to see that rural parts are developed in our State. Roads also are very backward in our State except in the city of Hyderabad. Not even jeepable roads are there in certain places. I request the Government to see that roads are developed as road communication is the important one for our State. I request the hon. Finance Minister also to allot more funds for this purpose.

About irrigation, every time we find that some new schemes are coming up but nothing bothers the Government to take up old schemes. They do not take up the repairs of old tanks. They say that they have closed leakages but still we find heavy leakages — the water getting back into the river from the channels. It is a pitiable case for agriculturists in remote villages. So the concerned Minister must take active interest to see that proper work is done. In our parts Government is very slow even with regard to the minor irrigation works. Immediate action is not taken. They come at their own time and they take their own time. I request the Government to see that more sources are taken up. Then only we can have more production.

Chemical fertilizers are not supplied in time to the agriculturists. They get them after the season is over. Government must see that they are supplied in time to the agriculturists so that they can make use of the fertilizers.

Regarding flood relief works, it is an essential work to be taken up by the Government, in some parts of the State. The ryots are not sure of getting their crops to their hands. Government must take necessary action for flood relief works.

Government has not mentioned any thing about the village officers. The village officers are the main pillars of the Government in the Revenue Department. But nothing is mentioned about them in the Governor's address. I request the Government to consider their case once again and see that their demands are met properly.

About teachers: they educate our children. Nothing has been mentioned about them. What I request is that all the teachers must be attached to the Schools. They must be provided with free quarters and more amenities should be given to them so that they can concentrate more and educate the future citizens of the State and India.

I thank you for giving me this opportunity, Sir.

*శ్రీ కొత్తూరు సీతయ్యగుప్త (జేగంపేట) :— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులగు గవర్నరుగారు ఉభయ సభలను సమావేశపరచి ప్రసంగించారు. వారికి మీ ద్వారా నా హృదయ పూర్వకమైన అభివందనలు అర్పిస్తున్నాను.

ఎన్నికలలో కాంగ్రెసువారు డబ్బు ఖర్చుపెట్టి, పోలిసు ద్వారా ఎన్నో అత్యాచారాలు, అన్యాయాలు జరిపినారని కొంతమంది మనవిజేశారు. ప్రతిపక్ష నాయకులు శ్రీ సుందరయ్యగారు కూడా యిదివరకు ఒక అమెండుమెంటు కూడా తీసుకు వచ్చారు. వారు మాత్రం సత్యహరిశ్చంద్రులు, ఏమీ అత్యాచారాలు చేయలేదు, అంతా కాంగ్రెసువారే చేశారు అని అంటున్నారు. ప్రజారాజ్యానికి ముప్పువచ్చే విధానములను కాంగ్రెసు ఎన్నికలలో అవలంబించిందని అంటున్నారు. అధ్యక్షా, ప్రజలు గ్రుడ్డివాళ్లు కాదని గమనించ వలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. వారికి అంతా తెలుసు, ఎవరు ఏమి అత్యాచారాలు చేసింది ప్రజలకు బాగా తెలుసు. కాంగ్రెసుపార్టీ యొక్క సిద్ధాంతాలేమిటో, కమ్యూనిస్టుల సిద్ధాంతాలేమిటో, స్వతంత్రుల సిద్ధాంతాలేమిటో ప్రజలకు బాగా తెలుసు. మనం యిక్కడికి ప్రజా ప్రతినిధులుగా వచ్చాము. మనం ఇక్కడ ఏమి మాట్లాడుతున్నామో దానినంతా భారత దేశములోని 40 కోట్ల ప్రజానీకం గమనిస్తున్నది. ఆ విషయం తెలుకొనడం అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. మేమంతా సత్యహరిశ్చంద్రులము, కాంగ్రెసు వారే చెడ్డ పనులు చేస్తున్నారు అనడం సమంజసమైన విషయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. వాటిని ఋజువు చేయడానికి మేము సంసిద్ధముగా వున్నాము. మొన్న సుందరయ్యగారు మాట్లాడుతూ సిటీలో ముస్లిం స్త్రీల కొంగులు తీసి అన్యాయాలు జరిపారని చెప్పారు. అని అబద్ధమని ఆనాడే చెప్పాము. అంతేగాక, యింకొక విషయము కూడా ఉదాహరణముగా నేనీ సందర్భములో చెప్పగలను. ఒక మీటింగు నేర్పాటు చేయడానికి నేను పోలిసు అసిస్టెంటు కమిషనర్ కు అసిస్టెంట్ పెడికే ఆ స్థలములో యితైహాద్ ముసల్మాన్ వారు మీటింగు పెట్టుకుంటున్నారు గనుక మీకు పర్మిషన్ దొరకదని వారు చెప్పారు. దీనివలన పోలిసువారు మాతో సహకరించారని చెప్పగలరా? లేక గవర్నమెంటు యిన్ స్పెక్ షన్ ప్రకారం భయభక్తులతో పనిచేశారని చెప్పగలరా? ఇది నిర్ధారణ కావలసిన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. సిటీలో ఎక్కడా కూడా కాంగ్రెసు వారు అత్యాచారాలు జరపలేదు. సిటీలోనే గాక, మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కాంగ్రెసువాదులు ఆ విధంగా ఎక్కడ ప్రవర్తించలేదు. ప్రజలకు కాంగ్రెసు యొక్క కార్యక్రమాలు, సిద్ధాంతాలు తెలుసు. అందువలన కాంగ్రెసు వాదులు ఆ విధంగా ప్రవర్తించవలసిన అవసరం లేదని గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కమ్యూనిస్టులు యిదివరకు రజాకార్లతో కలిసి గుడిసెలు తగులబెట్టి.....

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— రజాకార్లతో వారు కలిశారు.

శ్రీ కొత్తూరు సీతయ్యగుప్త :— వారు కలిశారో, మేము కలిశామో సమాధానం ప్రజలే చెప్పారు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— అవును. 1952లో ప్రజలు జవాబు చెప్పారు.

శ్రీ కొత్తూరు సీతయ్య గుప్త :— మా నాయకుడు సంజీవరెడ్డిగారిపై యిదివరకు యిలాంటి కొన్ని ఆరోపణలు చేశారు. శాసనసభలో అప్పుడే ఆయన క్లియర్ చేశారు. ప్రజలలో తమ పలుకుబడిని పెంచుకోవడానికి వారి విధంగా ఆరోపణలు చేస్తున్నారు తప్ప మరొకందుకు కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మాకు యీనాడు మరింత బలం ఎక్కువైనదని వారు అనవచ్చు. ఈ బలం ఏవిధంగా చేకూరింది? కాంగ్రెసుపై గౌరవముతో ప్రజలే యీ బలాన్ని యిచ్చారని మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరు ఎటువంటి మతతత్వాన్ని చెలరేగదీయడానికి ఎటువంటి పనులు చేశారో, ఎవరెవరితో చేతులు కలిపారో ప్రజలకు జాగా తెలుసు. అందువలననే కాంగ్రెసును ప్రజలు తిరిగి పదవిలోనికి ఎన్నుకున్నారు. ఆ విషయాన్ని వారు గమనించడం చాలా అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ విశ్వనాథంగారు చాలా గొప్పవారు. వారు గాంధీజీ శిష్యులు. పంచాయతీ రాజ్ గూర్చి వారు విమర్శిస్తూ యిది వికృతమైనది, యిది జమీందారీ ప్రభుత్వం అని చెప్పడం చాలా శోచనీయమైన విషయం. ఒక ఎం. ఎల్. ఏ. అక్కడ చైర్మన్ గా వున్నంత మాత్రాన ఆ విధంగా అనడం సరికాదని మనవి చేస్తున్నాను. మనమంతా ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడి వచ్చిన ప్రజా ప్రతినిధులము; ఏ సంజీవరెడ్డిగారి ద్వారానో, మంత్రుల ద్వారానో నామినేట్ చేయబడినవారము కాదు. ప్రజలచే ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనబడి వచ్చినవారము. అక్కడ చైర్మన్ గా వున్నంత మాత్రాన యిది జమీందారీ రాజ్యం అయిపోతుందని చెప్పడం ఏ మాత్రం సమంజసమైన విషయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. నిజంగా వారు గమక గాంధీజీ భక్తులు అయినట్లయితే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము ప్రప్రథమముగా ప్రజాతంత్ర రాజ్యములో పంచాయతీ రాజ్ ను ఏర్పాటుచేసినందుకు ధన్యవాదాలు అర్పించాలి. అందులో కొన్ని లోటుపాట్లు వుండవచ్చు, వుండవని నేను అనడంలేదు. ఆ లోటుపాట్లను తమ నూతనల ద్వారా సరిదిద్దడానికి వారికి అధికారము వున్నది. వారు చెప్పే విషయాలు ప్రభుత్వం తప్పక వింటుంది. అసలీ పంచాయతీరాజ్ యీ నాటిది కాదు. ఇది భారత దేశములో ప్రాచీన కాలమునుండి వస్తున్నది. ఇది నేను చెబుతున్నది కాదు. గాంధీజీ నుడివిన వాక్యాలు.

“Long ago, how long history does not record, the Indian genius worked out the village and local Panchayat: ...”

Sri Termeti Viswanadham: Sir, I rise on a point of personal explanation. I was not attacking the Panchayat system; I was only saying that the Samithis and Zilla Parishads have turned out to be intermediaries like the old Zamindars.

Sri K. Seethiah Gupta: “Long ago, how long history does not record, the Indian genius worked out the village and local Panchayat. It remained our forte through many a turbulent period. Kings and dynasties fought and failed. Empires rose, ruled, misruled and disappeared but the villager's life maintained its even tenor, away from the din of the battle and the rush of rising and falling empires. He had a village State which protected his life and property and made civilized life possible”.

ఇది యీనాడు వచ్చిందికాదు. భారత వర్షంలో ప్రాచీన కాలం నుంచీ వున్నదే. పంచాయితీ రాజ్యం పెడత్రోవలో పడుతున్నదని యీనాడు కొందరు అంటున్నారు. వారు అటువంటిది ఏమైనా అమెండుమెంటు తెస్తే మేము ఒప్పుకోడానికి తయారుగా వున్నాము. బాధ లేదు. అంతేకాని పంచాయితీ రాజ్యమును క్రిటిసైజ్ చేయడం మంచిది కాదు. అసలు ప్లానే పనికిరాదంటే ప్లాను లేకుండా ఏ విధంగా చేస్తారో నాకు అర్థం కాదు. సర్వగృహస్తుడు గృహస్థధర్మం సక్రమంగా నడపాలంటే కూడ ఒక యోజన కావాలి. ఆంధ్ర దేశాన్ని ప్లాను లేకుండా ఏ విధంగా ముందుకు తీసుకు పోగలుగుతారు? ఈ ప్రకారం యీ పనులు చేస్తామనేది వుండాలి. ఇప్పుడు ప్రయివేటు, పబ్లిక్ సెక్టారులు వున్నాయి. ప్రయివేటు సెక్టరుకు ప్రభుత్వం సహకారం యిస్తున్నది. అది కూడ వీరు వద్దు అని చెబుతున్నారు. అవడితో పోషలిష్టు పాట్రన్ అనే సిద్ధాంతం వచ్చినప్పటి నుంచీ మన పాలసీ సిద్ధాంతం మిక్స్డ్ ఇకానమీ. అందువల్ల పబ్లిక్ సెక్టారుకు, ప్రయివేటు సెక్టారుకు కూడ అవసరమైన అవకాశాలివ్వాలి. భారతదేశం యింకా కొన్ని సంవత్సరాలపాటు యిదే ప్రకారం జరుగాలిచేదే మా ఉద్దేశం. ఇప్పుడు యీ రెండు విషయాలు చెప్పాను. తరువాత మీరు సెలవిస్తే మళ్లా కొన్ని విషయాలు చెబుతాను, ఇప్పుడు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ నేను విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ ఎ. బావినీడు (కొవ్వూరు):—అధ్యక్షా, గత 5 సంవత్సరాలనుంచీ మన గవర్నరుగారు సక్రమంగా, సవ్యంగా, పెద్దపనిపి తరహాగా మనయందు ఆదరణ చూపిస్తూ పరిపాలన చేశారనే విషయాన్ని నేను వేరే చెప్పనక్కరలేదు. వారు వచ్చే జూన్ లో వెళ్ళిపోతున్నారు. గత 5 సంవత్సరాలలో కరువు కాటకాలు రాకుండా, మంత్రివర్గాలు పోకుండా సవ్యంగానే జరిగింది. చాలా సంతోషం. క్రొత్త ప్రభుత్వ నాయకుడు సంజీవరెడ్డిగారు వచ్చి కొద్దిరోజులే అయినప్పటికీ సక్రమంగా పరిపాలన చేయగలరు. మిత్రులు అవకాశం తీసుకొని ఎలక్షనులగురించి ఎన్నో విమర్శలు చేశారు. ఎన్నికలు ఏవిధంగా జరిగాయో అందరికీ తెలుసు. అక్రమాలు జరిగాయి, ప్రభుత్వ పక్షాన ప్రభుత్వోద్యోగులు చేశారు అని ఆరోపణలు చేస్తున్నారు. ఎక్కడైనా ఒకటి రెండు చోట్ల అన్యాయాలు జరిగాయేమోగాని మొత్తంమీద ప్రకాంత వాతావరణంలో ఎన్నికలు జరుపుకున్నామనే విషయాన్ని అందరూ కూడ ఒప్పుకొని తీరాలి. అక్రమాలు చేసేపుంటే అపోజిషనువారు ఎంతమంది వచ్చి వుండేవారో వారికే తెలుసును. ఎన్నికలలో ఎవరి యిష్టంవచ్చినట్లు వారు ఓటుచేశారు. ఇది అందరికీ తెల్సిన విషయమే. సంజీవరెడ్డిగారి నాయకత్వంక్రింద ఇదివరకు 5 సంవత్సరాలు ప్రకాంతంగా సాగింది. మళ్లా యీ 5 సంవత్సరాలు ప్రకాంతంగా జరుగుతుంది; న్యాయంగానే జరుగుతుందనే విషయాన్ని పునరుద్ఘాటించు చున్నాను. మనరాష్ట్రములో అవినీతిని నిర్మూలన చేయడమే కాకుండా నిష్పక్షపాతంగా పరిపాలన చేస్తానని శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు వాగ్దానం చేశారు. అదికూడా చూడవలెనని కోరుతున్నాను. నడిజలాల సమస్యను పరిష్కరించడంలో అగ్రస్థాయిలో నున్న మన ముఖ్యమంత్రి ప్రధముడని

చెప్పడానికి ఏమీ సందేహం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. దేశంలో అందరికీ ఒకే పక్షంగా న్యాయం జరగవలసి యున్నది. కేంద్రంలోను, రాష్ట్రాలలోను ఒకేపార్టీ ప్రభుత్వంలో వున్నది కాబట్టి, న్యాయం సమకూర్చే జాధ్యత కేంద్రం మీద, ముఖ్యమంత్రిలమీద వున్నది. సదీజలాల సమస్య గురించి 1951వ అగ్రిమెంటు అంటూ 2 సంవత్సరాలనుంచి ఉపన్యాసాలు చేస్తున్నాము. దానికి పరిష్కార మార్గం ఆలోచించవలసి యున్నది. 1951 అగ్రిమెంటును కాదనడం లేదు. కాని, మనం యీనాడు ఎన్ని అగ్రిమెంటులను మార్పుకోవడం లేదు? దేశం మొత్తంమీద అందరికీ లాభం కలిగేటట్లు చూడాలి. Upper regions లో ఆనకట్టలు కట్టి ఎంతినీరు ఆపగలుగతామనేది కూడ ఆలోచించాలి. దుమ్ముగూడెం దగ్గర ఆనకట్ట కట్టితే ఎంతనీరు ఆపు చేయ గలిగేవారు? కాటన్ దొర ఆతరువాత ధవళేశ్వరం దగ్గర ఆనకట్ట కట్టిన విషయం మనం మరుస్తున్నాం. మైసూరు రాష్ట్రంవారు, మహారాష్ట్రవారు యిట్లా అన్నారు—అట్లాఅన్నారు అనడంతప్ప—All India దృష్టితో చూడాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం, అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కలిసి సముద్రంలోకి పోయే నీటిని ఆపుచేసే మార్గం అన్వేషించాలి. ప్రతి భారతీయుడు కూడ యీవిధంగా చేయాలి. 51 అగ్రిమెంటు, 92 అగ్రిమెంటు 92 అగ్రిమెంటు అని చెప్పడానికి వీలులేదు. న్యాయంగా పరిష్కరించడానికి అఖిలభారత స్థాయిలో నున్న మన ముఖ్యమంత్రి కృషిచేస్తారనే పరమ విశ్వాసం ఆంధ్ర ప్రజాసీకానికంతకూ వున్నది. ఇంకా ఎన్నో సమస్యలున్నాయి. పంచాయతీ రాజ్యాన్ని ఎన్నో విధాల విమర్శిస్తున్నారు. వికేంద్రీకరణ సూత్రాలను ఒప్పకొన్నాము. ఏవో కొన్ని లోటుపాట్లుండవచ్చు. వాటిని పరిష్కరించడానికి మార్గం చూడాలి తప్ప కాంగ్రెసు పార్టీని దుమ్మెత్తి పోయడం, విమర్శించడం మంచిదికాదు. జిల్లాపరిషత్తులలో ఎక్కడా అన్యాయం జరగడంలేదు. అక్కడక్కడ జరిగితే ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తేవచ్చు. పంచాయతీ సమితులలో ఏపార్టీ వున్నప్పటికీ అక్కడి సమస్యలు వైదరాబాదు వరకూ రాకుండా, అక్కడనే పరిష్కారం అయ్యేలా వుండాలి. కాని అట్టి అధికారాలు B. D. O. లకు, కలెక్టరులకు కాకుండా ప్రజా స్వామి కంలో ప్రజా ప్రతినిధులకే వుండాలని చెప్పాలి. ఎక్కడైనా లోటు జరిగితే ప్రభుత్వ దృష్టికి, ముఖ్యమంత్రి దృష్టికి, దానికి సంబంధించిన మంత్రి దృష్టికి తేవచ్చునని వారికి మనవిచేస్తున్నాను. మనం ప్రశాంత వాతావరణంలో ఎన్నికలు జరుపుకున్నాము. మెట్ట ప్రాంతాలలో electricity కావలసి యున్నది. గత మూడు సంవత్సరాలలో ఎంత జరిగిందనే విషయం నేను చెప్పడం లేదు. మెట్టప్రాంతాలలో నూతులున్నాయి. నీరులేక ఎంతోమంది యిబ్బంది పడుతున్నారు. మెట్ట ప్రాంతాలలో pumping schemes దా...ఎవ్వరాలక్రీ నీటి సప్లయిచేసి...నీటి సప్లయి చేయించడానికి సంజీవరెడ్డిగారి నాయకత్వం క్రింద ప్రయత్నం జరుగవలసి యున్నది. వీరి నాయకత్వం క్రింద అన్ని రంగాలలోను సౌకర్యాలు కలుగుతాయని ఆశిస్తూ అధ్యక్షులవారికి వందనా లర్పిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

* శ్రీ మహమ్మద్ తహశీల్ (భద్రాచలం):—అధ్యక్షా, ఇప్పటి వరకు గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంపై జరిగే చర్చలలో అనేక పార్టీలకు సంబంధించిన

వారు ఉపన్యసిస్తూ ప్రధానంగా పోలీసు డిపార్టుమెంటువారి అన్వాయాలను గురించి స్థానికంగా కాంగ్రెసు పార్టీ, కమ్యూనిస్టు పార్టీలు కొట్లాటలు జరుపుకుంటున్నారనే విషయాలు గురించి చెప్పడం జరుగుతోంది. ఖద్రాచలం నియోజవర్గానికి సంబంధించినంతవరకు వీటికి పూర్తివిరుద్ధంగా సమన్య లున్నాయి. అక్కడ కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరపున పోటీచేసి నేను గెలువడం జరిగింది. కమ్యూనిస్టు పార్టీ అక్కడ గెలువకుండా వుండాలని ప్రధానంగా పని చేసిన డిపార్టుమెంటు ఫార్మెస్టు డిపార్టుమెంటు అని చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది, ఫార్మెస్టులలో జరిగే అన్వాయాలను అక్కడ నూటికి 50 మందిగా వుండే గిరిజన ప్రజలను ఫార్మెస్టు డిపార్టుమెంటు వారు దోచుకుంటున్నారని నిర్బంధంగా వెట్టి చేయించుకుంటున్నారని వెల్లడి కాకుండా వుంటుందనే దురుద్దేశంతో కాంగ్రెసు పార్టీ గెలవాలని ఫార్మెస్టు డిపార్టుమెంటు వారు అనేక ప్రచారాలు చేశారు. వెంకటాపురం రేంజి ప్రభాకరరావు మొదలైన వారు బహిరంగంగా ప్రచారం చేయడం జరిగింది. ఆ విషయాలను డి. ఎఫ్. వో కు తెలియ చేయడంకూడా జరిగింది. తెలియ చేయలేదని అంటారని తెలియచేయడమే తప్ప ఫార్మెస్టు డిపార్టుమెంటు వారు ప్రజలలో ప్రచారంచేసి కాంగ్రెసు పార్టీకి వోట్లు ఇవ్వాలంటే ప్రజలు పూర్తిగా అర్థం చేసుకునే స్థితిలోనే వున్నారు, వారుచేసిన దౌర్జన్యాలకు వెట్టి చాకిరీ మొదలైన వాటికి కాంగ్రెసు పార్టీ రక్షణగా వుంటుందనే ఉద్దేశంతో మాత్రమే కాంగ్రెసు పార్టీ గెలవాలని వారు చెప్పడం జరిగింది. కాబట్టి వారు అలా చెప్పడంవల్ల మాకు నిజంగా మేలే జరిగింది. కాంగ్రెసుపార్టీకి అనుకూలంగా ఫార్మెస్టు డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగులు పని చేశారు కాబట్టి కమ్యూనిస్టుపార్టీకి ఎక్కువ వోట్లు వచ్చాయనే విషయంలో ఏమి సందేహంలేదు. ఎన్నికలు జరిగాయి, ప్రచారం అయిపోయింది. కమ్యూనిస్టుపార్టీ గెలిచిందనే ఊర్వతో కక్షతో వెంకటాపురం రేంజిలో 10వ తారీకువరకు తెలుసుకున్న లెక్కలు ప్రకారం 50, 60 కేసులు ప్రజలపై పెట్టడం జరిగింది. ఒక గ్రామంలో ఒకరైతు తన మంచానికి పట్టెకోసమని కలవ తెచ్చుకుంటే పూనా నర్సయ్య అనే ఫార్మెస్టు గార్డు అతనిని చితుక కొట్టడం, అతను పోలీసు స్టేషన్లో రిపోర్టు ఇవ్వడం, హాస్పిటల్లో అడ్మిట్ అవడం, కేసు పెట్టడం-ఇటువంటివన్నీ జరిగాయి. మరునాడు వెళ్లి, అక్కడి జనం సాక్ష్యం చెబుతారేమో అనే ఉద్దేశంతో వర్షా కాలంలో ఇదివరకే పందిళ్లు పెట్టుకున్న 20 పందిలైన తప్పుడు కేసులు పెట్టడం జరిగింది, నేను రేంజి ఆఫీసర్ వద్దకు పోయి ఈ విధంగా అన్వాయం జరుగుతోంది, స్వయంగా వెళ్లి పరిశీలన చేసి న్యాయమైతే కేసు పెట్టించండి, నేను స్వయంగా వెళ్లి చూచాను, ఎప్పుడో పేసుకున్న పందిళ్లు అవి అని చెబుతే మరునాడు వెళ్లి చూచివచ్చి కేసులు సరిగా వ్రాయలేదు, సరిగా పకడ్ బండిగా వ్రాయాలని చెప్పాడన్నమాట. ఇంత దౌర్జన్యాలు జరుగుతుంటే చూస్తూండడం ఎట్లా? వెంకటాపురానికి 21 మైళ్ల దూరంలో లేకుల గూడెం అని గ్రామం ఉంది, ఆ చిన్న పల్లెటూర్లో పందిళ్లు పెట్టుకున్నారనే కారణంతో 20 కేసులు పెట్టడం జరిగింది. అంతేకాదు, చంద్రుపల్ల అనే గ్రామంలో మీరు నిగ్బంధగా కలవ తోలుతారా, లేదా అని నిర్బంధించడం, వారు మాకు వ్యవసాయ పనులున్నాయి, అవి చూచుకోవడానికి కనీసం 4, 5

రోజులైనా వ్యవధి కావాలి, అని చెప్పడం వల్ల వారిపై అనేక కేసులు పెట్టి, మా డిపార్టుమెంటు పనులు అవలసిందే, లేకపోతే మాకు వైనుంచి మాట్లాడవస్తుంది, అందుచేత తప్పనిసరిగా చేయాలని నిర్బంధించి తీసుకు వెళ్లడం జరుగుతోంది. ఇరవై, ముప్పై సంవత్సరాల క్రితం కట్టిన ఇండ్ల విషయాలలో, మా నాన్నగారు కట్టారండి అని చెప్పినా కేసు పెడతామని నిర్బంధంగా లాక్కుపోవడం జరుగుతోంది. 14 సంవత్సరాలైనా స్వతంత్రం వచ్చినా చిన్నకారు ప్రజలకు రక్షణలేకుండా వారచేత ఈ విధంగా వెట్టి చాకిరి చేయించడం ఏమి న్యాయమని ప్రశ్నిస్తున్నాను. కానన సభలో చెప్పాను. ప్రభుత్వోద్యోగులకు మనవి చేసుకున్నాను. అంతా యధాతథంగా సాగిపోతుండేకాని రక్షణ కల్పించడం లేదు. కనీసం ప్రభుత్వం వారిచ్చే రేటు అయినా సవ్యంగా ఉన్నాయా అంటే ఒక్కటి కూడా సవ్యంగా లేదు. ఒక బస్తా తేకుగింజలు ఏరడానికి నాలుగు రూపాయి లిస్తున్నారు. అది ఎంత అన్యాయమో ఆలోచించండి, అడవిలోనికి వెళ్ళి జాగ్రత్తగా తీసుకువచ్చి ప్రభుత్వోద్యోగికి అప్పగిస్తే ఆ ధరను నాలుగైదు మాసాల తరువాత వెల్లిస్తున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయమని డి.ఎఫ్.ఓ గారితో మనవిచేస్తే అప్పర్ గోదావరిలోనేరు. 4లు వస్తోంది, మిగతా చోట్ల రెండు రూపాయిలే ఉంది. వారికంటే మెరుగ్గానే ఉందికదా అన్నారు. ఈ విధంగా జరుగుతుంటే రక్షణ లేకుండా పోతున్నది. కొండాపురం మొదలైన కొన్ని గ్రామాలలో వర్షాకాలంలో ఎప్పుడో నరికారు కలవ. ఇంతవరకు డబ్బు చెల్లించలేదు. సెలా 15 రోజుల క్రితం ఆఫీసరు వద్దకు వెళ్ళి వర్షాకాలంలో చేసిన పనికి ఎందుకు చెల్లించలేదు అంటే లెక్కలు కాలేదు అన్నారు. వారం రోజులలో బట్టాడా చేస్తాము అన్నారు. వారం పోయింది, మరల వెళ్ళి అడిగాను. ఇంకా కాలేదు అన్నారు. లెక్కలు తయారు కాలేదు అని మాతో చెప్పడం, గ్రామాలలోనికి వెళ్ళి మీరు కమ్యూనిస్టులతో ఫిర్యాదు చేస్తారా, జాగ్రత్త అడవిలోనికి అడుగుపెట్టారంటే మీపైన కేసులు పెట్టి కోర్టులనుట్టూ త్రిప్పుతామని బెదిరించడం జరిగింది. అంతేకాదు, ఈనాడు కోయ ప్రజలు అడవి ప్రాంతాలనుంచి కట్టెల మోపు తీసుకువచ్చి వెల్లడిగా గోదావరి గట్టుపై వుండే గ్రామాలలో పావలాకు అయిదాణలకు అమ్ముకుని కిరసానాయిలో ఉల్లిపాయలో, మంచినా నెనో, కొనుక్కుని బ్రతుకు తెరువు చూచుకుంటున్నారు. అలా కట్టెలు తీసుకువెళ్ళే స్త్రీలైన కూడా అనేకమైన కేసులు పెట్టడం జరుగుతోంది. ఉద్యోగులను అడిగితే, ఇదిగో వెట్టిచేయడానికి వాళ్ళు రావడం లేదు, మేము కేసులు పెడుతున్నాము ఈ విధంగా కేసులు పెట్టకపోతే మా పనులు జరగవు, మేము వెట్టి తీరవలసిందే అంటున్నారు. మా కార్యకర్తలతో ఇంకా చాలా కేసులు పెడతాము, అప్పుడే అవలేదు అని చెబుతున్నారు. అధ్యక్షా, మీ ద్వారా ఒక విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. దీనిని గురించి అనేకసార్లు కాననసభలో చెప్పడం జరిగింది. ప్రచురణలు చేస్తున్నాము; ప్రజలతో చెబుతున్నాము. ఫారెస్టు ఉద్యోగులు ఇదేవిధంగా దౌర్జన్యాలు సాగిస్తే చిన్న కట్టెలు తెచ్చే వారిపై కూడా నిర్బంధంగా కేసులు పెడతాము, మా పనులు చేయాలని ఇదే విధంగా చేసుకుంటూ పోతే, అడవి ప్రాంతాలలో వుండే గ్రామాలలోనికి వెళ్లలేని పరిస్థితులు ఏర్పడుతాయని నేను గట్టిగా చెప్పవలసిన అవసరం ఉంటుంది. నెత్తిపై మోపులు తెచ్చుకుని అమ్ముకునే వారిపై కూడా కేసులు పెడుతుంటే

ఆ గ్రామాలలోనికి వెళ్ళి బ్రతకడం ఎట్లా అని నేను చెప్పక తప్పదు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని కేసులు ఎత్తి వేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఎన్నికలు జరిగిన తరువాత వెట్టిన కేసులను withdraw చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా, నెత్తిన మోపులు పెట్టుకుని తీసుకువచ్చేవారికే కాదు; స్థానికంగా వుండే మాబోటి వారికి కూడా ఇది సమస్యే. వీరు నాలుగైదు అణాలకు అమ్మే పుల్లలను కొనుక్కుని ఆ ప్రాంతంలోని చిన్నచిన్న ఉద్యోగులు వాడుకుంటూంటారు. పుల్లలకు వారిపైనే ఆధారపడి వుంటారు. నాలుగణాలు పుల్లలు అమ్ముకోడానికి పర్మిట్ లేదుకాని, పుల్లలు కావాలని ప్రభుత్వాన్ని అడిగితే బండ్లతో తెచ్చుకోవడానికి free permit ఇస్తారు. అటువంటి free permit తీసుకుని 10 బడ్డయినా తీసుకుపోవచ్చు. అటువంటిప్పుడు నాలుగణాలు పుల్లలు అమ్ముకునేవారిని నిర్బంధించడం న్యాయం కాదు. అందరూ బండ్లతో పుల్లలు తెచ్చుకుని కాల్చుకునే పరిస్థితిలో వుండరు. బ్రతకడమే కష్టంగా వున్న ఈ రోజులలో నాలుగైదు అణాలతో పుల్లలలు కొనుక్కోవడమే కాని బండ్లతో కొనుక్కోవడం జరుగదు. ఇటువంటి విషయాలపై మంత్రిగారు చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈ విధముగా ఫారెస్టు శాఖవారు వెట్టి చాకిరి చేయిస్తున్నారు. జమీందారీ విధానం విచ్ఛల విడిగా సాగుతోంది. ఇంకా రద్దు కాలేదు. వెంకటాపురం తాలూకాలో నూగూరు ఎస్టేటు, ఆలబాకచెర్ల ఎస్టేటున్నాయి, అక్కడి జమీందార్లు ప్రజలపైన విచ్ఛల విడిగా ఎలక్షన్లలో జరిపిన దౌర్జన్యానికి అంతలేదు. గ్రామాలలో కాంగ్రెసుకు వోటు చేయకపోతే గ్రామాలనుంచి వెళ్లిపొండి, యీ గ్రామాలు నావి, కాంగ్రెసుకు వోటు యివ్వాలని జమీందార్లు స్వయంముగా ప్రచారం చేయడం జరిగింది. నాకు ముందు మాట్లాడిన సభ్యులు జమీందారుల రాజ్యం కాదని, సోపలిస్టు రాజ్యమని మనవి చేశారు. కాని యీనాటికి జమీందారీ విధానాన్ని రద్దు చేయకుండా 14 సంవత్సరాల పరిపాలనలో పోషిస్తున్న ప్రభుత్వాన్ని జమీందారీ ప్రభుత్వం అనకపోతే ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమని కాని సోపలిస్టు సమాజాన్ని స్థాపించే ప్రభుత్వమని గాని ఆనడానికి ఎట్లా సాధ్యమవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. జమీందారీలను ఎంతవరకు రద్దు చేయడానికి పూనుకోరో అంతవరకు అక్కడ ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చినట్లు కాదు. స్వాతంత్ర్యం రాలేదని గట్టిగా ఫీలవుతున్నారు. వారు స్వాతంత్ర్యం అనుభవించాలంటే ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు నుంచి జమీందారీ విధానం నుంచి జరిగే దోపిడీ నుండి ప్రజలకు రక్షణ కల్పించాలని గట్టిగా కోరుతున్నాను. ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రి గారు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

* శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు (మహారాష్ట్ర):— అధ్యక్షా, ఉభయ శాసన సభ సభ్యులముందు గవర్నరుగారు తమ ప్రపంగంలో నండిస్తంగా ప్రభుత్వం సాధించిన అంశాలనుముందు కర్తవ్యాన్ని బోధపరిచేవిధంగా తప్పి కరంగా ఉందనే భావంతో శ్రీ రామమూర్తిగారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని హృదయ పూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ప్రధానంగా యీ రెండు రోజుల చర్చలలో ఎన్నికలలో చాల అల్లరులు జరిగాయి. అధికారం దుర్వినియోగం చేయబడినది, అని యిట్లా చాలా చాలా విమర్శలు అన్ని పార్టీల సభ్యులు చేస్తూ వచ్చినారు. అయితే ఎన్నికల గురించి ప్రత్యేకంగా నల్లగొండ జిల్లానుంచి శాసన సభ్యుడుగా ఉండిన నాబోటి

వారు చెప్పినప్పుడు దానికి కొంత ప్రత్యేకమయిన ప్రాధాన్యత యివ్వవలసిన అవసరం ఉంటుందని అధ్యక్షుల వారితో మనవి చేస్తున్నాను. భారత దేశంలో స్వాతంత్ర్యం వచ్చిందని అందరూ అనుకుంటున్నారు. అనుభవిస్తున్నారు. 14 సంవత్సరాల నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కూడా అదే విధముగా ఉంది. కాని మా నల్లగొండ జిల్లాలో మట్టుకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిందని సాధారణ ప్రజలు ఎవరూ అనుకోవడం లేదు. అక్కడ ప్రభుత్వం అంటూ ఏదయినా ఉంది అంటే నల్లగొండ జిల్లాలో కమ్యూనిస్టుల ప్రభుత్వం ఉంది అనుకుంటున్నారు. ఎన్నికలలో పెద్దలు శ్రీ సుందరయ్య గారు రాష్ట్ర కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకులు చాలామంది నల్లగొండ జిల్లాలో పర్యటన చేశారు. చాలిచ్చోట్ల ఉపన్యాసములు చేశారు. నల్లగొండ జిల్లాలో కాంగ్రెసు పార్టీ వారు చాలా దౌర్జన్యములు చేసినారని పెద్దలు చెబుతూ ఉంటే నాకు చాలా ఆశ్చర్యం వేసినది. యదార్థం మాట లాడాలంటే శ్రీ సుందరయ్యగారు మా నియోజకవర్గం కూడా వచ్చారు. ప్రశాంతంగా ఎన్నికలు జరగడానికి చిత్తశుద్ధితో గట్టి ప్రయత్నం చేశాము. సభ వారికి చాల ఆశ్చర్యం కలుగవచ్చు. చాల గ్రామాలలో కాంగ్రెసు పార్టీవారు వెళ్లి ప్రచారం చేయడానికి తామకులేని పరిస్థితులు అడుగడుగునా కల్పించబడిన సంఘటనలున్నాయి. వివరాలు చెప్పి విసిగించ దలచుకోలేదు. మొత్తం మీద నల్లగొండ జిల్లాలో ఎన్నికల సందర్భంలో 88 గ్రామాలలో దాడులు జరుగగా 250 మంది తలలు పగిలిన వారు, చేతులు విరిగిన వారు ఉన్నారు. 40-50 గడ్డి వాముల తగుల జెట్టారు. ఈ విధమైన అన్యాయాలు జరిగి ఎంతో బాధలకు కష్టాలకు లోనై కాంగ్రెసు పార్టీవారు ఎన్నికలలో పాల్గొనే పరిస్థితులలో ఏవో కాంగ్రెసు పార్టీవారు అక్రమాలు చేశారని చెప్పడం చాల ఆశ్చర్యకరంగా ఉంది. ఎన్నికల తేదీ సమీపిస్తున్న కొలదీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ నల్లగొండ జిల్లాలో తమకు పూర్వం నుంచి ఉన్న పలుకుబడి పోతుందనే ఉద్దేశ్యముతో వారి పరి భాషలతో “మెరుపు దాడులు” ప్రారంభించారు. ప్రతి నియోజక వర్గంలో ప్లాన్ ప్రకారం చేశారని చెప్పడానికి గట్టి రుజువులున్నాయి. నేను హుజూరునగర్ కు సంబంధించి చెబుతున్నాను. 19వ తేదీన మిరియాలగూడెంలో ఎన్నికలు జరిగాయి. ఆ రాత్రి హుజూర్ నగర్ లో Planned గా నాలుగు గ్రామాలలో దాడులు చేయడం జరిగింది. ముఖ్యంగా వెలిదిండ్ల గ్రామంలో రాత్రి పది గంటలకు కాంగ్రెసు వామిల ఇండ్లపైన దాడులు చేసిన ఫలితంగా నలుగురికి చేతులు విరిగాయి. ఆరుగురి తలలు పగిలాయి. ఆడువారిని చినుక కొట్టారు. చాలా విచారించవలసిన విషయం ఏమంటే గమక్ల పిచ్చయ్య అనే ఆయన యింటికి వెళ్లి ఆయన యింటిలో నిండు చూలపైన ఆయన భార్య వెంకమ్మ పైన చేయిచేసుకున్న ఫలితంగా ఆమెకు గర్భ విచ్ఛిన్న కలిగి కవల పిండాలు పోయినాయని చెబితే సభవారికే అర్థం అవుతుంది. ఇది యదార్థం అవునా కాదా అని ఆవేశంతో ఉద్దేశంతో చెబుతున్నానని ఎవరూ అనుకోవలసిన అవసరంలేదు. పెద్దలు శ్రీ సుందరయ్యగారికి తెలుసునో తెలియదో నాకు తెలియదు. ఇతర పెద్దలు శ్రీ విశ్వనాథం మొదలగు వారున్నారు.

(Sri S Jagannadham in the Chair)

మేము మా పక్షంగా చెబుతున్న జానిని తు. చ తప్పకుండా నమ్మవలసిందని కోరడం లేదు. వారినుంచి న్యాయం

జరగాలని చెప్పడం లేదు. న్యాయం అంటే ఏమిటి? నల్లగొండ జిల్లాలోని ప్రజలు కమ్యూనిస్టు పార్టీకి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడి స్వేచ్ఛగా అభిప్రాయం చెప్పడానికి వీలులేని పరిస్థితులు కమ్యూనిస్టు పార్టీ కల్పిస్తున్నది. నిష్పక్ష పాతంగా పెద్దలైనవారు వచ్చి విచారణ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు విచారణకు జంకవలసిన అవసరం లేదని సవినయంగా అధ్యక్షులవారితో మనవి చేస్తున్నాను. ఇక ప్రభుత్వ వ్యవహారం ఎట్లా ఉందంటే పోలీసులుగాని అధికారులుగాని నల్లగొండజిల్లాలో కమ్యూనిస్టులు శాసన సభలో హెచ్చుసంఖ్యలో రావడం మూలాన అల్లరి హెచ్చుగా పెట్టే అలవాటు మొదటినుంచే ఉన్నందున శాసన సభలో చెబుతారు, బడనాం కాకూడదు అని కాంగ్రెసుకు అన్యాయం జరిగినప్పుటికే కేవలం మనదమే తప్ప కమ్యూనిస్టులు చెప్పిన విధముగా హెచ్చు మోతాదులోనే అధికారులు పడపాతంగా వ్యవహరిస్తున్నారని రుజువు చేయడానికి కావలసిన సంఘటనలు యీ రోజున ఉన్నాయి. ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు యీ విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ప్రజా జీవితంలో కమ్యూనిస్టుల జాధలనుంచి ప్రజలను స్వేచ్ఛగా బ్రతకడానికి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఎన్నికలు అయిపోయాయి, ఫలితాలు తెలుసును. శాసన సభలో గౌరవ సభ్యులు కూర్చున్నారు. కాని యీ రోజు గ్రామాలలో జరుగుతున్న రేమిటి? ఎవరైతే కమ్యూనిస్టు పార్టీకి వోటు వేయలేదో ఆ రైతాంగం పనులు చేయకుండా సాంఘిక బహిష్కరణ చేశారు. ఈ విషయం రుజువు చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఎందుకంటే ప్రభుత్వంలో న్యాయం జరిగినా జరుగక పోయినా చేస్తే పనులు, సభ్యతా ప్రపంచం ముందుకు తీసుకువచ్చి భగవంతుని ఎదుట న్యాయం జరగడానికి అవకాశం ఉంటుందని అరచేతిలో ప్రాణాలు పెట్టుకొని దుర్భరమైన అవస్థలకు గురి అవుతున్నారని సభవారి ముందర మనవిచేస్తున్నాను. నల్లగొండజిల్లా చాల వెనుకబడిన జిల్లా కాబట్టి ఆ జిల్లాలో ప్రత్యేక సదుపాయాలు కలుగచేసే నిమిత్తము అన్ని పద్ధతుల క్రింద హెచ్చు మొత్తాన్ని కేటాయించవలసిన అవసరమువుంది. అభివృద్ధిచెందిన జిల్లాల స్థాయికి మాజిల్లాను కూడ తీసుకొని వచ్చుటకు శ్రద్ధతీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి సాధన్యవాదాలర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. వీరభద్రరావు (రాజమండ్రి):—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగము మీద చాలమంది సభ్యులు మాట్లాడారు. అందులో ముఖ్యముగా ఎన్నికల విషయము గురించి మాట్లాడారు. కొన్ని దుస్సంఘటనలు అక్కడక్కడ జరగడం విన్నాము. ఈ దుశ్చర్యలకు కొంతమంది స్వప్రయోజన పరులు కారణము కావచ్చు. అంతమాత్రంచేత ఆయా పార్టీల నాయకులమీద ఆరోపించడం అంత భావ్యం కాదని నేను భావిస్తున్నాను. మొత్తము మీద ఎన్నికలు ప్రశాంత వాతావరణము, పూర్తి స్వేచ్ఛతో జరిగాయని చెప్పాలి. క్రిందటి రెండు ఎలక్షన్లు కన్న ఈసారి ఎక్కువ పెర్సంటేజ్ పోల్ అయింది. ఈ విషయాన్నిబట్టే ప్రశాంత వాతావరణముతో జరిగాయని చెప్పవచ్చు. దీన్నిగురించి ఎక్కువగా ప్రస్తావించదలచుకో లేదు. సభ్యులు చెప్పని విషయాలను గురించి చెప్పదలచు కొన్నాను. ముంచినీటి సరఫరా గురించి చాలమంది మాట్లాడలేదు. ఇది ఎక్కువగా

పట్టణాలలోని ప్రజలకుపున్న ఇబ్బంది మంచినిటి సరఫరా పథకాలు ప్రతిచోట అమలు జరపడం ప్రభుత్వానికి సాధ్యము కానివనే. Stage by stage జరిపించి నట్లయితే పూర్తిచేయవచ్చు. ముఖ్యముగా ఒకలక్ష జనాభావున్న పట్టణాలు ముందు తీసుకొని, తరువాత 50 వేలు జనాభావున్న పట్టణాలు తీసుకొంటూ ఈ protected water supply ని అమలు జరిపినట్లయితే బాగుంటుంది. మునిసి పాలిటీల యొక్క ఆర్థిక స్త్రోమతనుబట్టి వాటికి కొన్ని రుణాలుగాని, కొంత గ్రాంటు గాని ఇవ్వవలసిన అవసరంవుంది. అంత ముఖ్యంకాని పనులను కొన్ని సంవత్సరాల వరకు ఆపి, ఈ నీటి పథకాలను ముందు అమలు జరిపడం ముఖ్యమని ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. గ్రామాలలో ప్రభుత్వము యొక్క బంజరులను ఇండ్ల స్థలాలకొరకు కేటాయించడం జరుగుతోంది. కాని పట్టణాలలో బంజరు భూములుండడము అరుదు. ఈవిషయముతోకూడ శ్రద్ధతీసుకోవాలి. Acquisition proposals మునిసిపాలిటీలు పంపుతున్నవి. సంవత్సరాలు గడిచినప్పటికి అవి పూర్తి కావడం లేదు. ఈ acquisition proposals కనీసం 5 నెలలలో అయినా పూర్తి కావాలనే ఆదేశాలు కలెక్టర్లకు పంపవలసిన అవసరంవుంది. చదువుకొనే పిల్లలకు mid day meals arrange చేయాలని ప్రభుత్వము దృష్టిలో వుందను కొంటాను. అది తప్పక జరుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. Secondary education అనేది ప్రభుత్వం తీసు కోవాలి. కొన్ని మునిసిపాలిటీలలో ఈ high schools యొక్క ఖర్చు అంతా మునిసిపాలిటీలే భరిస్తున్నవి. రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ 3 High schools ను maintain చేస్తున్నది. దానివల్ల కొన్ని ఖర్చులు కుంటుపడుతున్నవి. కాబట్టి High schools ను ప్రభుత్వము తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. District Municipalities Act ప్రకారం councillors యొక్క పదవీ కాలం 3 సంవత్సరాల నుంచి 5 సంవత్సరాలకు పెంచాలనే ప్రతిపాదనకు కారణాలు తెల్పలేదని కొందరు అన్నారు. ప్రభుత్వము initiative తీసుకొని పెట్టినవిధానం కాదు. మునిసిపాలిటీల ఛాంబర్ ఆఫ్ ఛైర్మన్ చాల సంవత్సరాల క్రిందట దీన్నిగురించి చర్చించి, 5 సంవత్సరాలకు పెంచాలనే resolution pass చేసి ప్రభుత్వానికి పంపినది. 3 సంవత్సరాల కాలములో కాన్సిల్ స్కిములు తయారుచేయలేక పోతున్నది. కొత్త మునిసిపల్ కాన్సిల్ రాగానే ఆ పాతస్కిములు అన్నీ మూలవడి పోతున్నవి. ఛాంబర్ ఆఫ్ ఛైర్మన్ కోరడముచేతనే దీనిని శాసనసభ ముందుకు తీసుకొని వచ్చారు. ఇటువంటి ఆక్టును amend చేసేటప్పుడు ఒక కమిటీనివేసి దానిలోవున్న defects ను సరిదిద్దడం మంచిది అని చెబుతూ గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి అభినందనలు తెల్పుతూ భట్టం శ్రీరాముమూర్తిగారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని ఖబరపూర్తి విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ పి. వి. చౌదరి (ధర్మవరం) :—అధికార, గవర్నరుగారి ప్రసంగము వైన గౌరవ సభ్యులు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని హృదయ పూర్వకముగా ఖబరపూర్తిగాను. దానిలో నూతన ప్రభుత్వము రాష్ట్ర అభివృద్ధికై చేయవలసిన కార్యకలాపాలను గురించి సూక్ష్మంగా తెలియ చేశారు. నూతన ప్రభుత్వము కర్తవ్యదీక్ష, పరిపాలన దక్షత కలిగిన వాయకుని ఆధ్వర్యము క్రింద రాష్ట్ర అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను విజయవంతముగా చేపాడుస్తుందనే విశ్వాసము

నాకు ఉన్నది. ఆ దృష్టితోనే ప్రతి పక్ష సభ్యులు సహకరించాలని, సహకరించవలసిన బాధ్యత వారిపైన వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి పక్ష సభ్యులు కాంగ్రెసు సభ్యులమీద చేసిన ఆరోపణలలో ఒక పర్సంటు అయినా సత్యము వున్నదో లేదో అని చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను. ఎవరో కొంతమంది స్వప్రయోజన పరులు చేసిన వాటిని ఆ పార్టీ నాయకుల మీద ప్రభుత్వం మీద సాధించి గోరంతలు కొండంతలు చేయడం భావ్యం కాదు. ఈ కార్యక్రమాలను కాంగ్రెసువారు చేయించారు అని నిండు సభలో ఆపాదించడం సమంజసమైనది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భములో అనంతపురం జిల్లాలోని ఒక సంఘటనను సభముందు ఉంచుచున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఒక సంఘటన మనవి చేస్తాను. ఈ ఎన్నికల కార్యక్రమంలో అనంతపురం జిల్లాలో పతాక పోటీ జరిగింది. ఎంత పెద్ద పతాకాలు, ఎన్ని ఎక్కువ, ఎంత ఎత్తైన పెడతారనే పోటీ పడ్డారు, నేను జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికల ప్రచార కార్యక్రమములో వుండి ఒక రాత్రి జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యాలయానికి వస్తే ఆ ఆవరణ ప్రక్కనే రి. అ. 4. అడుగుల పైజులో కమ్యూనిస్టు శెండా ఎగరవేయబడి వుంది. బైటవారు ఎవరై నాచూస్తే ఆ కార్యాలయం కమ్యూనిస్టు కార్యాలయమేమోనని గుర్తించే పరిస్థితి వుంది. మా ఆఫీసులో అబ్బాయి తీసివేయడానికి ప్రయత్నించడంగా కొందరు కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలు అడ్డగించారు. అప్పుడు నేను కార్యాలయం నుండి బైటకు వచ్చాను. అప్పుడు నేను ఆ అబ్బాయితో అలా తీసివేయటం న్యాయంకాదు. కమ్యూనిస్టు కార్యాలయానికి వెళ్లి ఈ విషయాన్ని వారికి తెలియజేసి వారిద్వారానే తీయించటం సమంజసమని చెప్పి వారికి కబురు పంపాను. అక్కడ ఎవరూ లేకపోవటంవల్ల పోలీసులకు తెలియ జేశాను. పోలీసువారు వెంటనే కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలను నన్ను పిలిపించారు. కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలు మా కార్యాలయం ముందు మీ కాంగ్రెసు జండా కూడా వుంచారని బదులు చెప్పారు. మా కార్యాలయం ప్రక్క మీ పతాకం తీసివేస్తే మేమూ మీ కార్యాలయం ప్రక్క తీసివేస్తాము అన్నారు. అప్పుడు పగలు ఎందుకు, రాత్రికి తీసివేద్దాము అని వారు అన్నారు, నేను సరేనని మా కార్యాలయంకు తిరిగివచ్చాను. అప్పటికి ఆ కమ్యూనిస్టు పార్టీ జండా క్రిందపడి వుంది. ఏ వాయుదేవుని కోపకారణంగానో అది క్రింద పడింది. అంతలోనే ఒక జట్కూబండి కమ్యూనిస్టు జండా కట్టుకొని పోతూవుంటే అతన్ని పిలిచి ఈ విషయం కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలకు చెప్పవలసిందని కబురు పంపించాను. అప్పుడా అబ్బాయివచ్చి ఆ కట్టె అక్కడేవుంచి జండా తీసుకు వెళ్లాడు. ఆ విధవ కొందరు కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలు మేము పాతిన జండాను కాంగ్రెసు వారు పీకేశారు కనుక మా కార్యాలయం ప్రక్కన వున్న వారి జండానుకూడా తీసేయాలని గొడవ చేశారు. ఆ సమయంలో రాష్ట్ర కమ్యూనిస్టు కార్యదర్శి అక్కడే వున్నారు. వారికి విషయం తెలిసింది. వారు పోలీసు స్టేషను వెళ్లి ఎట్లా జరిగిందని విచారించారు. వెంటనే సబ్ ఇన్స్ పెక్టర్ నావద్దకువచ్చి ఎట్లా జరిగిందన్నాడు. నేను సంగతి తెలియజేస్తే వారు వెళ్లి వారికి తెలియజేశారు. వారు నాతో చదువుకొన్నవారు. కాబట్టి వెంటనే నాకు ఫోన్ చేశారు. నీవు నీ పతాకాన్ని ఎలా గౌరవిస్తావో ఆ స్థాయిలోనే మేమూ గౌరవిస్తామని నీకు

తెలియదా అని అడిగారు. అవునన్నాను. మరి ఈ విధంగా ఎందుకు చేశావు అన్నారు మేము చేయలేను. ఎలా జరిగిందో నాకు తెలియదు. ఇట్లా జరిగిందని మీ కార్యాలయానికి కబురు పంపాను అన్నాను. అలా అయితే మా కార్యాలయం ముందువున్న మీ జండాను తీసేయండి, మీరు అలా చేయకపోతే రేపు ఉదయం మీ కార్యాలయం ప్రక్క మరల నేనే మా జండాను పాతుతాను అన్నారు. మీరు ఆవిధంగా చేయనక్కరలేదు అని చెప్పి మా జండాను వారి కార్యాలయం ప్రక్కనుండి తీయించి వేశాను. ఆ విధంగా పార్టీ నాయకులు చర్చించుకొని వ్యవహరిస్తే బాగుంటుంది. ఏవో గోరంతలు కొండంతలు చేసుకొని ఈ సభలో ప్రజలు మనలను ఎందుకు పంపారో అది మరచి ఈ విషయాలగురించే మాట్లాడటం మంచిదికాదు. ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఇచ్చిన లిస్టు ప్రభుత్వం పక్షంనుండి కూడా ఇస్తే అది ఒక పోట్ల లిస్టు మాదిరి తయారవుతుంది. వాటిని చూడటానికే ఎంతో కాలం పడుతుంది కనుక ప్రభుత్వం వీటన్నింటిని విస్మరించి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను తీసుకొని పేద ప్రజలు తమ గ్రామాలలో తమ కుటుంబములతో హాయిగా బ్రతికే అవకాశములు కలుగజేయాలి. ఆ విషయాలకే ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని మంత్రులకు, సభ్యులకు కూడ మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమలో ముఖ్యంగా అనంతపురం జిల్లాలో నాలుగు సంవత్సరములనుండి కరువు పరిస్థితులన్న విషయం గౌరవసభ్యులకు తెలిసినదే. ఈ పరిస్థితి గత ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తే 20 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారు. కాని ఆ మొత్తం చాలదు. ఆ డబ్బు ఖర్చు అయింది. తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ వని అనంతపురంకు ఉత్తర ప్రాంతంలో జరుగుతున్నది. అందువల్ల ఉత్తర ప్రాంతంలోని ప్రజానీకానికి వసులు దొరుకుతున్నవి కాని దక్షిణప్రాంతపు ప్రజానీకానికి ఏ కార్యక్రమములు లేవు. కనుక ఆ ప్రాంతంలో ఏవైనా వసులు కల్పించి పేద ప్రజలను కరువు బాధలనుండి తప్పించాలని కోరుతున్నాను. శాశ్వత కరువు నివారణ దృష్టితో అనంతపురం జిల్లాలోవున్న మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీములను వెంటనే అమలు జరిపి అక్కడి ప్రజానీకానికి జీవనోపాధిని కల్పించే ప్రయత్నాలు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. అనంతపురం జిల్లాలోవున్న నాలుగు పెద్ద చెరువుల క్రింద దాదాపు 15 వేల ఎకరాలు సాగయ్యే అవకాశం వుంది. వర్షాభావం వల్ల అక్కడ నీరులేక నాలుగు సంవత్సరములనుండి ప్రజలు బాధ పడుతున్నారు. తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ ద్వారా ధర్మవరం చెలువుకు నీరు పంపి ప్రజలయొక్క ఆశలను, కలలను నిజం చేయాలి. ఎన్నికలలో జరిగిన దుస్సంఘటనలను, దురాగతాలను పార్టీల ప్రవర్తనలను దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా రాష్ట్ర శ్రేయస్సును, రాష్ట్ర ప్రజల బాగోగులను దృష్టిలో పెట్టుకొని కార్యక్రమాలను విజయ వంతంగా నడపాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రజలు మనలను ఏ ఉద్దేశంతో ఇక్కడకు పంపారో వాటివైపు మన దృష్టిని మొగించి భారతదేశంలో అక్షర సంఖ్యలో మొదటి స్థానం పొందిన మన 'ఆంధ్ర ప్రదేశ్' కిరీ ప్రతిష్టలలో కూడ, మంచి వసులలో కూడ మొదటి స్థానం పొందేవిధంగా కార్యక్రమములను కొనసాగిస్తూ ఈ సభ యొక్క మగ్నాదను ఇనుమడింపజేస్తారనే విశ్వాసాన్ని ఇంతటితో సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

* శ్రీ జి. మల్లిభాస్కరరావు (విద్వాంసం):—గవర్నరు గారి ప్రసంగంపై శ్రీ భాట్ల రామమూర్తిగారు ప్రవేశపెట్టిన కృతజ్ఞతా తీర్మానముపై మాట్లాడుతూ ఎందరో ఎన్నో విమర్శలు చేశారు. ముఖ్యంగా ప్రతిపక్షంకు చెందినవారు కావలసినంత అవకాశం తీసుకొని, సరిపడినంత పదజాలంతో ఎంతో విమర్శించారు. ఏ విషయం వదలకుండా పంచాయతీ రాజ్యం మొదలు ప్రణాళికలు, పరిశ్రమలు వ్యవసాయము, నీటి పారుదల మొదలైన విషయాల వరకూ ప్రభుత్వ విధానంలో పభూయిష్టంగా వుందని, మొదటినుండి చివరివరకూ అన్ని వ్యవహారాలు లోప భూయిష్టంగా వున్నవని విమర్శించారు. కొందరు పరిశ్రమలను జాతీయం చేయటం లేదని విమర్శించారు. పరిశ్రమలను జాతీయము చేస్తున్నారు కాబట్టి ప్రమాదము తీసుకు వస్తారని మరి కొందరు విమర్శించారు. కొందరు ఇది జమీందారీ రాజ్యమని విమర్శిస్తారు. వ్యక్తిగత పెట్టుబడిదారులను ఈ ప్రభుత్వము నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నదని కొందరు విమర్శిస్తారు. ఈ విధంగా మొత్తంమీద విమర్శ ప్రధాన ఆశయంగా పెట్టుకొని అందరు ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించడమే తప్ప నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు ఎవరుకూడ చేయలేదని చెప్పవచ్చు. శాసనసభ ప్రాంగణంలో ప్రభుత్వ పక్షం, ప్రతిపక్షం ఉండనే ఉంటారు, ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టే తీర్మానాలకు ప్రతిపక్షంలో నుంచి ఏవైనా సరియైనటువంటి సూచనలు, స్పష్టమైనటువంటి ఆచరణ యోగ్యమైన సూచనలు వచ్చినట్లయితే వాటిని స్వీకరించడంలో ప్రభుత్వ పక్షానికి ఏలాంటి అభ్యంతరంలేదు. కాని కేవలం జగుప్పె ప్రధానంగా పెట్టుకొని చేసేటటువంటి చర్చలవల్ల ఏమాత్రం ప్రయోజనం ఉండదని నేను నవనయంగా మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయతీ రాజ్య వ్యవస్థవల్ల ఏమీ ప్రయోజనం కలగనట్లుగా, అది వట్టి నిరర్థకమైనటువంటి స్క్రీముని చాలా మంది పెద్దలు కూడా విమర్శించినారు, అది దాదాపు ఒక జమీందారీ విధానముతో పోలి ఉన్నదని కొందరు పెద్దలు విమర్శించినారు. కాని ఈ పంచాయతీ రాజ్య వ్యవస్థ ఏర్పడిన తరువాత గ్రామాలలో ఎంత మార్పు కలిగిందో, ఎంత అభివృద్ధి జరిగిందో, అది ఒకచైపు ప్రత్యక్షంగా కన్నుడుమున్న పుటికి దానిని విస్మరించి ఇంత నిరాధారంగా మాట్లాడడం చాలా శోచనీయమైన విషయం. గత 10, 14 సంవత్సరాలలో, గ్రామాలలో ఈ పంచాయతీ రాజ్య వ్యవస్థ ఏర్పడిన తరువాత విపరీతమైన మార్పు జరిగింది. విద్యావిషయంలో గాని రోడ్లు రవాణా సౌకర్యాల విషయంలోగాని, అరోగ్య విషయంలోగాని ఎన్నో విషయాలలో మార్పులు జరిగినాయి. ఒక చిన్న ఉదాహరణ చెప్పుచున్నాను. మా మానుకోటి తాలూకాలో 13 సంవత్సరాలనాడు 22 ప్రాథమిక పాఠశాలలు ఉండేవి. ఇప్పుడు అక్కడ 150 ప్రాథమిక పాఠశాలలు ఉన్నాయి. కనుక ఈ కొద్ది అయినా మార్పు జరిగిందంటారా, లేదా? కాని, ఇటువంటి విషయాలు కూడా గమనించకుండా, పూర్తిగా ఏమీ జరగలేదని, మొదటినుంచి చివరివరకు అంతా లోపభూయిష్టంగా విమర్శించడం అంటే, ఆ విమర్శలకు విలువేపోతుందేమో నని భావిస్తున్నాను. తరువాత ఎన్నికల విషయంగురించి ప్రస్తావించారు. ప్రభుత్వ పక్షములో ఉన్న కాంగ్రెసువారు ఎన్నో అక్రమాలు చేశారు. ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని వినియోగించుకొని ఎన్నికలలో గెలిచారు ప్రతి పక్షాలపైన

దౌర్జన్యాలు జరిపారని చెప్పారు. ముఖ్యంగా ప్రతిపక్ష నాయకులైనటువంటి పి. సుందరయ్యగారు మానుకోటి తాలూకా యొక్క విషయాలు గురించి చాలా సమయం తీసుకుని మాట్లాడినారు. మానుకోటి నియోజకవర్గంలో కమ్యూనిస్టు అశ్శర్థి లేడు. అక్కడ నిలబడింది ఆ తాలూకాలో కల్లా పేరుగన్న పెద్ద జమీందారు. వారిని గెలిపించడానికి కమ్యూనిస్టులు ప్రయత్నించేవారు. వారికి వీరికి ఒక విచిత్రమైన సంధి జరిగింది. ఆ జమీందారును గెలిపించడంలో, ఆ జమీందారు సహచరులు, కమ్యూనిస్టులు పూనుకొని పెద్ద ఎత్తున ప్రయత్నం చేసినారు. అందులో జరిగిన గొడవలు చాలా ఉన్నవి. బహుశా ఈ ప్రతి పక్షములో కూర్చొనియున్న సభ్యులు దోర్నకల్లు నియోజకవర్గములో స్వయం ముగా పర్యటన చేయలేదు. బహుశా వారికి పూర్తి వివరాలు తెలియకపోవచ్చు. అక్కడ కార్యకర్తలు తెలిపినటువంటి రిపోర్టులు బట్టి వారు అక్కడ విషయాలు చెప్పిఉండరని అనుకొంటాను. కొద్ది గ్రామంలోని సంఘటనల విషయం తీసుకు వచ్చారు. ప్రథమంగా కొద్దిలో దౌర్జన్యాలు ప్రేరేపించింది కమ్యూనిస్టులని నేను రుజువుచేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. కాంగ్రెస్ వారు ఉరేగింపుచేస్తూ ఉంటే, కమ్యూనిస్టులు మీద దాడిచేశారు. దానివలన నలుగురికి తలకాయలు పగలినాయి. ఒకరిద్దరికి చేతులువిరిగి గాయాలు తగలినాయి. ఆ గాయాలు చూడ దలచుకొంటే చూడవచ్చు. దాదాపు రిపర్యాయాలు కొరివి గ్రామంలో కాంగ్రెసు సభ్యులపైన, వారి ఊరేగింపులపైన దాడి జరిపారు. ఆ తరువాత ఇంకా ముఖ్యంగా వ్యవసాయ కూలీలు వాళ్లందరు సమ్మెచేయడము, వాళ్లకు రైతులకు ఘర్షణ రావడం, ఇతర సంఘటనలు కూడా జరిగినాయి. కాని కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు కావలెనని కమ్యూనిస్టులపైన దాడిచేసినటువంటి సందర్భాలు ఏమీ ఆ గ్రామంలో జరగలేదు. జయపురం గ్రామంలో విషయంకూడా చెప్పారు. అక్కడ హరిజనులు కాంగ్రెసుకు వోటు ఇస్తారనే అనుమానంచేర వారి గుడిసెలపైన దాడిచేశారు. ఆ వరిసరాలలో గండంరాజువల్లి నుండి మునగలేరు నుండి, నరసింహల పేటనుంచి 100, 150 మంది మూకుప్పడిగావచ్చి హరిజన గుడిసెల పైన పెద్ద దాడి చేశారు. అది ప్రశ్నతంగా చూడదలచుకొంటే చూడవచ్చు. హరిజనులలో ఒక హరిజనుడైనా మాయింటిపైన దాడిచేయలేదు అంటే నేను ఉమార్పణ వేడుకొనే దానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఆవిధంగా జయ పురము గ్రామంలో హరిజనులపైననే కాదు. ఊరిలో వీధులలో పోతున్నటువంటి చాలామందిని కూడా కొట్టారు. ఇట్లా ఎందుకు కొడుతున్నారని ఒక స్త్రీ మందలించి నందుకు ఆ స్త్రీని వివరీతంగా కొట్టినారు. పోలీసు ఆ కేసును విచారణచేస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఆ కేసు pending లో ఉన్నది. ఎన్నో గ్రామాలలో ఈ లాంటి దౌర్జన్యాలు జరిగినాయి. ఈ విధంగా వాస్తవిక పరిస్థితులను గుర్తించకుండా సభ ప్రాంగణ ములో ఏదో ప్రభుత్వ పక్షాన్ని విమర్శించడంలో ఏమీ ప్రయోజనంలేదు అని మనవిచేస్తున్నాను. నరసింపేట తాలూకా విషయం చెప్పారు. అక్కడ కాంగ్రెసు జీవులపైన దాడిచేశారు. ఈ విధంగా కమ్యూనిస్టులు దౌర్జన్య చర్యలు చేస్తూయుంటే, ఈ సేరాలన్నీ కాంగ్రెసుకు అంటగట్టి, కమ్యూనిస్టులేమీ చేయలేదని అన్ని దౌర్జన్యాలు కాంగ్రెసువారే చేసినారని చెప్పడం చాలా అశ్చర్యకరమైన విషయం. మనము ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడినటువంటి వారము, ప్రజలు మనలను

విశ్వసించి, మనపైన ప్రత్యేక బాధ్యత ఉంచి, ఈ శాసనసభకు పంపించినారు. ఇక్కడ మనము మన శక్తి సామర్థ్యాలను కేవలం విమర్శించడానికి మాత్రమే వినియోగించి నందువలన ప్రయోజనంలేదు. నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు చేసి దేశానికి ప్రజలకు ప్రయోజనకరమైనటువంటి కార్యక్రమాలను తీసుకొని వాటిని చేయడంలో ప్రయోజనం ఉంటుందిగాని ఈ విధమైన విమర్శలతో కాదు. కొందరు తన ఉపన్యాసములలో, మాటి మాటికి ఎదిరిస్తాము. పోట్లాడుతాము అనేటటువంటి మాటలుకూడా ఉపయోగించినారు. ఎదిరించడం ఎవరిని? సంజీవ రెడ్డి గారిని లేకపోతే నాబోటి కాంగ్రెసు కార్యకర్తనా? ఎదిరించవలసింది దారి ద్రాన్ని, అవిద్యను, దేశములో ఉండేటటువంటి బలహీనతను, దురాచారాన్ని దుస్సంఘం నలను. అంతేగాని, ఇక్కడ సభా ప్రాంగణములో కూర్చొని “ఎదిరిస్తాము, చేస్తాము” అనేటటువంటి పదాలు ఉపయోగించడమంటే, అది సభా మర్యాద కాదేమో అని భావిస్తూ ఈ అవకాశము ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షుల వారికి కృతజ్ఞత తెలియపరుస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ ఎ. కృష్ణమూర్తి నాయుడు:—అధ్యక్షా, గౌరవనీయ గవర్నరుగారు మూడవ సాధారణ ఎన్నికలలో విజయం పొంది తొలిసమావేశమునకు హాజరైన నూతన సభ్యులకు స్వాగతం చెప్పుతూ వారిని అభినందించినందుకు వారికి నా హృదయ పూర్వక వందనములు. రాష్ట్రములో ఎన్నికలు సాఫీగా శాంతియుతంగా జరిగినవని గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగములో తెలిపిరి. కాని, ప్రతిపక్షంవారు దానిని నిరాకరించిరి. అందుకు నా విచారాన్ని తెలియపరుస్తున్నాను. ఎన్నికలలో ఎక్కడో ఏదో ఒక అన్యాయమో, అక్రమమో జరిగితే జరిగి ఉండవచ్చు. కాని ఎవరో చేసిన తప్పునకు పరిపాలన నిర్వహించునట్టి కాంగ్రెసు పార్టీదే బాధ్యత అని ఆపాదించుట ధర్మవిరుద్ధము. ఆ సిద్ధాంతానికే అంకితమైన అభ్యర్థులు ఏ పార్టీలో ఎంతమంది ఉన్నారు అంటే చెప్పకోడానికి వీలుకానటువంటి తక్కువ శాతం ఉన్నారు. వారు చేసిన తప్పు వారికి తెలిసినప్పటికీ తమ తప్పును ఒప్పు కొనక తిరిగి మరొక తప్పుచేసి సమర్థించుకోవడం వల్లనే వాస్తవిక పరిస్థితి మరుగు పడి పోతుంది. ఎవరో ఎక్కడో తప్పుచేస్తే ఆ తప్పును అతని కుటుంబం మీదను ఆ గ్రామం మీదను, ఆ పార్టీమీదను ఆపాదించి తద్వారా తమ పలుకుబడిని పెంచుకోడానికి ప్రయత్నం చేయడం ఏ పార్టీకైనా న్యాయమా అని ఆడుగు తున్నాను. ఈ అపవాదును ఆధారం చేసుకొని రాబోయే ఎన్నికలలో బలము చేకూర్చుకొనేటటువంటి ప్రయత్నము ఇది. లేక ఎందులకు ఈ శుష్కవాదము “నభూతేనభవిష్యత్” ఈ పదవులు ఎవరికైనా శాశ్వతమంటారా? మాంధాత్య రాజన్యతెందరో పాలించిరి. ఎందరో ఏగిరి, ఇంక ఎందుకు ఏగనున్నారో కదా? గాన గడచిన దానికి వగవక రాబోయే దానికై కలలు గనక ప్రశస్త మైన ఈ సర్వమాన కాలాన్ని వృధాపరచక సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వాన్ని సాధించడానికి మన శాయశక్తులా కృషిచేసి మన కర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చాలని బ్రహ్మానందం పొందాలని సోదర సభ్యులకు నా మనవి. మన పరిపాలనా నిర్వహణగురించి ప్రభుత్వాన్ని ప్రశంసిస్తూ సోదర సభ్యులు శ్రీ బాటం శ్రీ రామమూర్తిగారు ప్రభుత్వానికి కొన్ని సలహాలు ఇచ్చారు.

(Mr. Speaker in the Chair):

గవర్నరుగారిని అభినందించారు. ఈ తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ నాకుతోచిన విషయాలు కొన్ని మనవిచేస్తాను. మనశాసన సభా నాయకుడు గా గౌ. డా॥ సంజీవరెడ్డిగారు దయచేయటం ఆంధ్ర దేశానికి అదృష్టం అని చెప్పటం అతిశయోక్తి కాదు. అందుకు నిదర్శనంగా వారు కాంగ్రెసు పార్టీ నాయకుడుగా ఎన్నికైనప్పుడు కొన్ని చక్కటి విషయాలు చెప్పారు. అవి వినడంతోచే, ఆంధ్ర ప్రజానీకం, “యీనాటితో మన దారిద్ర్యం తీరిపోయిందని” పరమానంద భరితులైరి. లంచగొండితనం పూర్తిగా రూపుమాపుతామన్నారు. దేశపురోభివృద్ధికి వారి శాయశక్తుల కృషిచేసి త్వరలో ఫలితం మనకు అందజేస్తామని వాగ్దానం కూడ చేసినారు. వారి కృషిలో మన సభ్యుల సహాయ సంవత్తులు కావాలన్నారు. నేను కొన్ని విషయాలు మనవి చేస్తాను.

గ్రామోద్యోగుల విషయం పెద్దలు చాలామంది ప్రభుత్వానికి మనవి చేశారు. ప్రభుత్వం కూడ తగు చర్య తీసుకొంటోంది. గ్రామోద్యోగుల పరిస్థితి జమిందారీ పరిపాలనలో ఒక రకంగా ఉండేది. ఆ పరిపాలన సోయిన తరువాత, యీ పరిపాలనలో యీ ప్రభుత్వంలో గ్రామాలలోని అన్ని కార్యక్రమ నిర్వహణ భాద్యతలు వారిపై పడినవని చెప్పటం అతిశయోక్తి కాదు. వారికి యిచ్చే జీతం చాల తక్కువ; దానితో వారి జీవితాన్ని గడపడం కష్టముగా ఉన్నది. వారి మొత్తం కాలమంతా యీ పనులకే వినియోగించ వలసి వస్తున్నందున యింకొక విధంగా సంపాదించి జీవించే అవకాశం లేకుండా ఉన్నది. వారి వారసత్వపు హక్కులు కూడ సుప్రీం కోర్టు తీర్పువల్ల పోయినవి. కాని మన ప్రభుత్వం ఎంత వరకు అవకాశం ఉంటుంది అంతవరకు సరిదిద్దటానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. జోనల్ కమిటీస్ వేసి 15 గ్రామాలకు ఒక్కొక్క మున్నబును పెట్టి, మిగత మున్నబులను తీసివేయాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. దానికి వారి అసంతృప్తిని తెలియపరుస్తున్నారు. వారసత్వం హక్కు పోతున్నప్పటికీ యిప్పటివరకు నిర్వహిస్తున్న మున్నబుల ఉద్యోగాలు పోకుండా చూడాలని ప్రభుత్వాన్ని అర్థించారు. దానిని నేను కూడ బలపరుస్తున్నాను. ప్రతి గ్రామానికి ఒక మున్నబు ఉన్నాడు, ఒక రెవెన్యూ గ్రామానికి ఒక పంచాయితీ ఉండనే ఉన్నది. పంచాయితీ, పన్నులు వసూలు చేయటానికి యితర కార్యకలాపాలు చేయటానికి గురూస్తాలను వేసుకొని పంచాయితీ రాబడి నుంచి నూటికి రు 1 చొ॥ గాని లేక 10 వరకో జీతం యివ్వడానికి ఒక తీర్మానముంది. ఆ కొద్ది శాతం ద్వారాయెచ్చే జీతం మీద ఏ గురుస్తా కూడ పనిచేయడు. పంచాయితీకి రాబడి 1 వెయ్యి రూపాయలకంటే ఎక్కువరారు. అందులో నుంచి సంవత్సరం మొత్తం మీద రు 100 లు యిస్తామంటే ఎవరికి సరిపోదు, పనిచేయరు. కానివల్ల ఆనరరీ ప్రెసిడెంట్సుకు బాధగా ఉన్నది. ఆ జీతమే మున్నబులకు యిచ్చి వారిద్వారా పన్నులు వసూలుచేయిస్తే, వారు ప్రభుత్వం యిచ్చే జీతం పంచాయితీలు యిచ్చేజీతం, కలుపుకొని జీవించటానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. పంచాయితీ అధ్యక్షులకు కూడ బాధ తగ్గుతుంది.

ఈ నాడు పన్నులు వసూలుచేసే విషయములో గ్రామోద్యోగులకు చాల చిక్కుగా ఉన్నది. పన్నులు వసూలుచేయడానికి ఇదిసద్దమైన వద్దతి లేదు.

భూములు సర్వే చేసినప్పుడు చిన్న తరగతి ఉద్యోగులు, సర్వే పూర్తిగా తెలియని వారు సర్వే చేసినందున, లెక్కలు సరిగా లేకపోవుట వలన ఒకరి భూమి యింకొకరికి వ్రాసివేయుటం, ఎక్కువ వున్నవారిభూమి, తక్కువ ఉన్నవారికి వప్పుకెప్పి వేయటం, తక్కువ ఉన్నవారి భూమిని ఎక్కువ ఉన్నవారిపేర వ్రాయటం వల్ల యిబ్బందులు ఏర్పడి శిస్తులు వసూలుచేసే పద్ధతి క్రమ విరుద్ధ ముగానున్నది. 10 ఎకరాలు ఉన్న భూమికి శిస్తు రెండు ఎకరాలకు వడి, మిగతా 9 ఎకరాలకు యింకొకరి పేర పడటం అంటే చాలా క్లిష్టమైన పరిస్థితులు ఎదుర్కోవలసి వస్తోంది. శిస్తులు వసూలు చేయుటకు బాధ్యులైన మున్సిబులు పోయి శిస్తు వసూలు చేస్తుంటే, రైతు-తనకున్నది ఒక ఎకరమే కదా, 10 ఎకరములకు వసూలుచేస్తున్నారేమిటని మున్సిబును అడిగితే “అది నీవు చూసుకోవలసినదే, నీవుకట్టిపెట్టవలసినదే” అనిచెప్పటంతో యిబ్బందులు వస్తున్నవి. అటువంటి సర్వే అవకతవకలు సరిదిద్దాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఎరువుల పంపకం విషయం చూస్తే గత సంవత్సరం రైతులకు సరిగా ఎరువులు అందలేదు. కాదు సిస్టం పెట్టినారు. ఒక ఎకరం వరి పంటకు 100 పౌనులు అమ్మోనియం సల్ఫేటు కావాలి. దానికంటే 40% నత్రజని ఉండాలి. రైతులకు సకాలములో యివ్వక పోవుటవలన యిబ్బందులకు లోనవుతున్నారు. అయితే బ్లాక్ మార్కెటులో దొరుకుతోంది, గానీ ఎట్లా దొరుకుతోందో ఎవరూ చెప్పలేకపోయి ఉన్నారు. ఇంతకు పూర్వం ఎరువులు మార్కెటింగ్ సొసైటీస్ ద్వారా యిచ్చేవారు. ఆ పద్ధతినే యిస్తే న్యాయం జరుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. అంతకంటే మంచి పద్ధతి ఉంటే అనుసరించినా సరే, సకాలములో కనీసం 100 lbs. లేక పోయినా 50 పౌనులయినా రైతుకు అందేట్లు చేయాలని అభ్యర్థిస్తున్నాను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పర్వతీన తరువాత మాత్రం భాషలో పరిపాలనా నిర్వహణ జరగాలని కోరుకుంటున్నాము. ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటున్నందుకు సంతోషం. మాతృభాషలోనే విద్యా బోధన కూడ జరిపేందుకు చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—గౌరవ సభ్యులు చాలమంది మాట్లాడ గలచుకొన్నందుకు సంతోషం. ఇప్పుడు వారందరికీ అవకాశం యివ్వలేనందుకు చింతిస్తున్నాను. తప్పకుండా వారికి బడ్జెటు డిస్కషన్ లో అవకాశం యిస్తాను.

*శ్రీ జి. నాగిరెడ్డి (ప్రజ్ఞాపూర్వ):—అధ్యక్షా, మూడవ ఎన్నికల తరువాత మొదటి శాసన సభ సమావేశం అయినప్పుడు గవర్నరుగారు తన ఉపన్యాసంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని యీనాటి ఆర్థిక, రాజకీయ పరిస్థితులను సమీక్షించి మున్ముందు జరుగబోయే కార్యక్రమాలకు ప్రభుత్వం తరపున ఒక కార్యక్రమాన్ని వివరించి యిస్తారని సాధారణంగా దేశం ఆశిస్తుంది. ఆ ఆశతోనే గవర్నరుగారి ఉపన్యాసాన్ని జాగ్రత్తగా విన్నాము, జాగ్రత్తగా చదివాము, కాని అలాంటి ఆశ అనవసరమైనదని ఆ ఉపన్యాసం విన్నప్పుడు, తరువాత జాగ్రత్తగా చదివినప్పుడు మనకందరకు అర్థమైన విషయం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యొక్క పురోభివృద్ధి గురించి వారు ప్రస్తావిస్తూ, యీ శాసన సభలో అన్ని సకాల వారికి

సరిసమానమైనటువంటి శాధ్యత ఉన్నదని, ఆ శాధ్యతను నెరవేర్చటానికి గాను ఒక్కొక్కరు పోటీపడి అందుకు పూనుకొంటారని ఆశ వెలిబుచ్చారు. ఈ పోటీలో మనం టాలరెన్స్ తోను, కో-ఆపరేషన్ తోను పాల్గొనాలని వారు మనకు చెప్పారు. మన రాష్ట్రము యొక్క ఆర్థిక పురోభివృద్ధి, మన రాష్ట్రములో, దేశములో ప్రజాస్వామికాన్ని పదిలపర్చటానికి ఏ చర్యలు ప్రభుత్వము తీసుకోవలసి ఉంటుందో, ఆ చర్యలు తీసుకోబడటము లేదనేదే మేము ప్రభుత్వముపై చేస్తున్నటువంటి ప్రధానమైన విమర్శ. మేము చేస్తున్న విమర్శలోగల ఉద్దేశ్యాన్ని, భావనను ప్రభుత్వము, ప్రభుత్వ పక్షము జాగ్రత్తగా స్వీకరిస్తే మంచిదని నేను మరో వర్ణాధారము చెప్పదలచు కొన్నాను. గవర్నర్ గారు తమ ఉపన్యాసంతో లేపదీసిన కొన్ని ప్రధానమైన పాయింట్స్ కు మా నాయకులు శ్రీ సుందరయ్యగారు సవివరంగా విమర్శించినారు. ఈ ఎన్నికలు చాలా ప్రజాస్వామికంగా జరిగినవి అని గవర్నర్ గారు చెప్పినపుడు యీ ఎన్నికల నిర్వహణలో ప్రభుత్వము కొన్ని ప్రధానమైన ప్రజాస్వామిక సూత్రాలను తప్పనిసరిగా పాడనాడింది అనే విషయాన్ని ప్రజలముందు, ప్రభుత్వముముందు తీసుకురావలసిన కర్తవ్యము ప్రతిపక్షానిది. మనమందరము ఎన్నో ఎన్నికలలో పాల్గొన్నాము. ఇంతవరకు జరిగిన ఎన్నికలకు, యీదఫా జరిగిన ఎన్నికలకు మధ్య ఉన్న తేడా మనం అర్థం చేసుకోగలము. ఆ తేడా అర్థం చేసుకోలేని పరిస్థితిలో మన మెవరము లేము. 52 లో ఎన్నికలు జరిగాయి; 55 లో ఎన్నికలు జరిగాయి; 57 లో ఎన్నికలు జరిగాయి; ఇప్పుడు 62 లో ఎన్నికలు జరిగాయి. ఆంధ్రదేశానికి రికార్డాల ఎన్నికలు అనుభవంలో ఉన్నవి. ఈ నాలుగు ఎన్నికలు నడిపించటంలో, పాల్గొన్న పద్ధతులలో ఏమైనా తేడా ఉన్నదా? లేదా? ఎన్నికలు నడిపించటంలో గాని, వివిధ పార్టీలు పాల్గొన్న పద్ధతులలోగాని, గత ఎన్నికలకు, యీ ఎన్నికలకు మధ్య ఏమైనా తేడా ఉన్నదా? లేదా? అన్నది మీరు, యీశాసన సభ్యులందరూ జాగ్రత్తగా పరిశీలించమని కోరుతున్నాను. ఎన్నికలలో పాల్గొంటానికి 62 లో ఖర్చు అయినది ఎంత? 1955 లో ఖర్చు అయినది ఎంత? 1962 లో పెట్టిన ఖర్చు 57 లో పెట్టామా? 1962 లో డబ్బు ఎందుకు పొచ్చుగా ఖర్చు చేయవలసి వచ్చింది? 1962 లో రాజకీయ ప్రచారం ఉధృతంగా సాగిందా? సాగకపోతే ఎందుకు సాగలేదు? రాజకీయ ప్రచారము ద్వారా ఎన్నికలు నడపటం ప్రజాస్వామిక పురోభివృద్ధికి అవసరము. రాజకీయ ప్రచారం లేకుండా డబ్బు మీదనో సారామీదనో ఆధారపడిన ఎన్నికలు మనం యీ 62 లో చూసిన తర్వాత జాగ్రత్తగా యీ ప్రజాస్వామికంయొక్క పురోభివృద్ధికై మన ప్రజా ప్రతినిధులందరూ పరిశీలన చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. 57 లో జరిగిన ఎన్నికలకన్నా, 62 న జరిగిన ఎన్నికలలో యీ మార్పు రావటానికిగల కారణం ఏమిటి? ఎందుకు యీ మార్పు జరిగింది? 55 లో కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఓడిపోయినప్పటికీ, అనాడు “యీవిధంగా జరిగింది” అని మేము చెప్పలేదు. తప్పు అనండి, జప్పు అనండి, అనాడు మావై పునుండి, ప్రభుత్వ పక్షంనుండి కూడా బ్రహ్మాండమైన ప్రచారం జరిగింది. ఈ దఫా మా వై పునుండి మాత్రమే రాజకీయ ప్రచారం జరిగిందితప్ప, ప్రభుత్వ పక్షంనుండి జరిగిన ప్రచారమే లేదు. నా నియోజక వర్గంలో మేము, కమ్యూనిస్టుపార్టీ చారము దాదాపు

82 మీటింగ్ లు పెట్టాము. కాంగ్రెస్ పక్షంవారు అక్కడకు కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంట్ సంతకరెడ్డిగారు వచ్చేంత వరకు ఒక మీటింగ్ కూడ పెట్టలేదు. సంతకరెడ్డిగారు వచ్చినపుడు పెట్టిన ఒక్కటే ఒక్క మీటింగ్ తప్ప, తర్వాత వారు ఏర్పాటు చేసిన మీటింగ్ ఒక్కటికూడ లేదు. ఈ విషయాన్ని మనం జాగ్రత్తగా పరిశీలించవలసి ఉన్నది. ఈ ఎన్నికలలో డబ్బు, సారాయి ప్రవాహం మదిరి ప్రవహించింది. ప్రభుత్వంవారు కొత్తగా త్రవ్వకున్న కాలవల్లో నీరు ఎటూగూలేదు కాబట్టి, అందులో డబ్బు, సారా ప్రవాహం బ్రహ్మాండంగా సాగింది. అట్లా జరగటం తప్ప; అది ప్రజాస్వామికానికి విరుద్ధం; దానివల్ల ప్రజాస్వామికానికి నష్టం. ఆ విధంగా జరిగితే యీ ప్రజాస్వామికానికి ప్రచూదం-అని ప్రతిపక్షంనుండి మేము ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించ దలచుకొన్నాం. ఆ హెచ్చరికను ప్రభుత్వ పక్షం, ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా, సవినియంగా స్వీకరించాలని మేము కోరుతున్నాం. ఇందులో ప్రభుత్వ బాధ్యత ఏమి ఉన్నది, ఎందుకు దాన్ని విమర్శిస్తారు అని మీరు అనవచ్చును. ప్రభుత్వములో ఉన్న పక్షము ఎన్నికలు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు-నిష్పక్ష పాతంగా ప్రవర్తించ వలసిన బాధ్యత యీ ప్రభుత్వముమీద ఉన్నది. ప్రభుత్వ పక్షము ప్రభుత్వంనుండి రాజీనామా ఇస్తే అది వేరువిషయం. బ్రిటీష్ డెమాక్రసీలో మదిరి, మన డెమాక్రసీలో కూడ మంత్రివర్గం రాజీనామా ఇవ్వరు అందువల్ల మంత్రివర్గము, ప్రభుత్వము కడు మెలకువతో ప్రవర్తించవలసి ఉన్నది. ఆ దృష్ట్యా పరిశీలించినపుడు ఈ ప్రభుత్వం ఎన్నికల సందర్భంలో చేసిన పనులేమిటో మనమంతా స్పష్టంగా గ్రహించవలసి ఉంది. ఎన్నికల సందర్భంలో ఎన్ని ఓపెనింగ్ సెరిమినీలు జరిపినారో, ఎన్నింటికి శంఖుస్థాపనలు చేసినారో ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రి గారు తెల్లలుతీసి వాకు ఇవ్వగలరా? అని అడుగుతున్నాను. 81-82 బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్స్ లో లేనటువంటి కొన్ని స్కీములను 81-82 రివెన్యూ బడ్జెట్ లో అప్పటి కప్పుడు చేరిపించి, వెయ్యి రూపాయలు తక్షణమే శాంక్షన్ చేసి అప్పటికప్పుడు ఓపెనింగ్ సెరిమినీలు జరిపారు. నేను ఆ బడ్జెట్ పేపర్స్ చూస్తే, అందులో ఆ స్కీముకు ఒక్క డబ్బిడి కూడ శాంక్షన్ చేసినట్లు లేదు. దీనినిబట్టిచూస్తే- ప్రభుత్వం ఎన్నికలలో తన అధికారాన్ని వినియోగించినట్లా? వినియోగించినట్లా? ఒక దృష్టాంతం తెలియ జేస్తాను. తుంగభద్ర ఎగువకాలువ ఒకటి, రెండు స్టేజీలు త్రవ్విన తర్వాత పులివెందల కాలవకు నీరు లేదు. నీరు ఉన్నది అంటే చాలా సంతోషము. ప్రభుత్వం వెల్లడి చేసినదాని ప్రకారం ఆ కాలువకు నీరు ఉండదు. ఎన్నికలకుగాను, పులివెందల కాలువకు రివెన్యూ ఎస్టిమేట్స్ లో వెయ్యి రూపాయలు కేటాయించి, ఆ స్కీమును శాంక్షన్ చేసి, ఒక పునాదిరాయి వేశారు. ఈ దినము నేను బడ్జెట్ లో వెతికిచూద్దనుగదా-ఆ పులివెందల కాలవకు ఒక డబ్బిడి కూడ శాంక్షన్ చేయలేదు. ప్రభుత్వపక్షం ఎన్నికలలో తన యంత్రాంగాన్ని ఉపయోగించుకొన్నదా, లేదా అని నేను అడుగుతున్నాను. అది తప్ప అని నా అభిప్రాయము. అలాంటి తప్ప చెయ్యటము వల్ల అది ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రమాదమని నా అభిప్రాయం. కాంగ్రెస్ మంత్రులు, కాంగ్రెస్ పక్షసభ్యులుగా గాక, కేవలం మంత్రులుగా, ప్రభుత్వ ప్రతినిధులుగా ప్రజలవద్దకు వెళ్ళి ఎన్ని వాగ్దానాలు చేశారు? అని అడుగుతున్నాను. ఎంతమంది మంత్రులు తమకు అవసరమైన పోలీసు ఆఫీసర్స్ ను తమ నియోజకవర్గంలో ఎప్పుడెప్పుడు ఎందుకుగాను

వేయించుకున్నారో, ఎప్పుడెప్పుడు ఎవరిని తమ ఇష్టంవచ్చినప్పుడు తీసివేయించారో ఆ విషయాలు ప్రతిపక్ష నాయకులు చెప్పటం ఎందుకు? ప్రభుత్వ రికార్డులు తమ చేతిలో ఉన్నవి. అవన్నీ ముఖ్యమంత్రిగారు, ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పరిశీలించి, తమ్ముతాము విమర్శ చేసుకుంటే, (ప్రభుత్వ పక్షము, ప్రతిపక్షము కూడ) మునుముందు ప్రజాస్వామికాన్ని మనమంతా కాపాడటానికి అవసరమైన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించగలము. కాబట్టి మాయా విమర్శను ప్రభుత్వం సహృదయతతో స్వీకరించండి; వినీతంతనే వేగపడక వివరించండి; అని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. నెహ్రూగారు మొన్ననే చెప్పారు— “ఈ దేశంలో పూర్వదత్ శక్తులు, భూస్వామ్యశక్తులు ఇంకా బలమైన స్థానం ఆక్రమించుకున్నాయి. ఆ కారణంచేత కొన్ని కొన్ని ప్రాంతాల్లో ఎన్నికలు ప్రజాస్వామికంగా జరగటానికి వీలేని పరిస్థితులు ఏర్పడినవి; అందువల్ల పూర్వదత్ శక్తుల ప్రభావము యీ నాటికి దేశంలో ఉన్నది” — అని వారు చెప్పారు. వారు తెల్సిన ఆ పూర్వదత్ శక్తుల యొక్క ప్రభావము, భూస్వామ్య శక్తుల యొక్క ప్రభావము వన రాష్ట్రంలో లేనేలేదనా? ఉన్నది— అన్నట్లయితే దాని ప్రభావము యీ ఎన్నికలలో ఏ రూపంలో ప్రదర్శింపబడిందీ అనే విషయాన్ని మేము మీరు (ప్రభుత్వ పక్షము) కూడ జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే తప్ప యీ ప్రజాస్వామికాన్ని మనం రక్షించలేము. మన చుట్టూ ఉన్న దేశాల్లో ప్రజాస్వామ్యం రాను రాను పోతోంది. పాకిస్తాన్ లోనేకాదు, నేపాల్ బర్మాలోనేకాదు, దాని ప్రమాదం సింగోలో కూడ వస్తున్నదనేది మనం చూస్తున్నాము. మనచుట్టూ ఉన్న దేశాల్లో ప్రజాస్వామికం ప్రమాదమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్నది సందర్భంలో మనదేశంలో ఉన్న ప్రజాస్వామ్యాన్ని సంరక్షించుకోవటానికి ఏది వద్దతి? — అనే విషయాన్ని జాగ్రత్తగా అందరం పరిశీలన చేయవలసిన సమయంలో మేముచేసిన విమర్శ సక్రమమైనది, పరిశీలించవలసినది అనేది ముఖ్యమంత్రిగారు వారి మంత్రివర్గము అంగీకరిస్తారని నా ఆశ. కమ్యూనిస్టులు రజాకార్లతో చేతులు కలిపారనే— అనవసరమైన అసత్యమైన, సత్యదూరమైన ఆరోపణ ఒకటి చేశారు. దానిని గురించి నేను చెప్పను. నెహ్రూగారి అంతరంగిక మిత్రులు కచ్చా అనే వారు తెలంగాణాకు వచ్చి కమ్యూనిస్టుల మీద, కమ్యూనిస్టు ఉద్యమాల మీద, రజాకార్స్ మీద ఇచ్చిన నివేదికలు చూడండి. కమ్యూనిస్టు పార్టీ— మేము— అనాడు రజాకార్స్ ఉద్యమం మీద ఎంత తీవ్రమైన ప్రతిఘటన చేయవలసినవచ్చిందో, — ఆ నాడు కాంగ్రెసు వారు వారి ప్రతిఘటనకు తట్టుకోలేక ఇతర రాష్ట్రాలకు ఏవిధంగా వెళ్ళిపోవలసినవచ్చిందో— ఆ విషయాలు నేను చెప్పటంకాదు. నెహ్రూగారి అంతరంగిక మిత్రులు, ప్రయివేట్ కార్యదర్శి అయిన కచ్చాగారి నివేదిక చదవండి. చదివి మననం చేసుకోండి. రజాకార్స్ ఉద్యమానికి ప్రతిఘటనశక్తి కమ్యూనిస్టు పార్టీయా? మీరా అన్నది గోచరిస్తుంది. కనుక మీరు కొంచెం సత్యపరిశీలన చేయండినీ నేను కోరడంవచ్చు. వేరే చెప్పగలిగింది లేదు. కమ్యూనిస్టు పార్టీ వాళ్ళు దాడులు చేశారని ఆరోపణ చేస్తున్నారు. అధికారంలో లేని పార్టీ దాడులు చేస్తుంది అంటే ఎవరైనా సమ్మతారా? దాడులుచేసే పరిస్థితి ఉంటే కాంగ్రెసు వారు యిక్కడ ఉండనిస్తారా? మేము ఉంటామా? నేను చెప్పేది దాడులు చేసిన రోజులు లేవని కాదు. ఆత్మ సంరక్షణకై

దాడులు చేసిన రోజులు ఉన్నాయి. కమ్యూనిష్టు పార్టీ వాళ్ళు ఈ ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు వారు దౌర్జన్యం చేసిన కారణం చేతనే ఓడిపోయారు అని నేరారోపణ చేయడంలేదు. కమ్యూనిష్టు పార్టీ వాళ్ళు గెలిచింది మేము బలంగా ఉన్నచోట్ల ఓడిపోయింది మేము బలహీనంగా ఉన్నచోట్ల అని కాదు. ఓడిపోయింది దానికి కాంగ్రెసు వారే కారణం అని చెప్పకొనే స్థితిలో కమ్యూనిష్టు పార్టీ ఉన్నదని కాదు. కమ్యూనిష్టు పార్టీ గాని, ప్రతిపక్షాలు గాని, ఈ లాంటి శక్తుల నన్నింటిని ఎదుర్కొని ప్రజాస్వామికంగా ఎన్నిక కావడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. అందుకు కృషి చేస్తున్నాము. దాడులు చేసినచోట్ల గెలిచాము. దాడులు చెయ్యనిచోట్లలోను గెలిచాము. కొన్నిచోట్ల దాడులు చేయని చోట్లలోను మేము ఓడిపోయాము. దాడులు చేయలేదు. కాబట్టి మేము అన్నిచోట్ల గెలిచాము అని కాదు. కొన్ని కొన్ని పూర్వదర్శ శక్తులు, ముఖ్యంగా తెలంగాణా జిల్లాలలో ప్రజాస్వామికానికి చాల ప్రమాదం కలిగించిన శక్తులు ఉన్నాయి. ఆ శక్తులు ప్రధానంగా కాంగ్రెసు పార్టీలో ఉన్నాయి. ఆ శక్తులు ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని వినియోగించుకొని ప్రజాస్వామికానికి ప్రమాదం కలిగించినవి. ఈ ప్రమాదాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించండి అని ఈ నాడు అధికారంలో కూర్చున్న వాళ్ళను అడుగుతున్నాను. నిన్న అధికారంలో ఉన్న వాళ్ళు కూడ ఈ నాడు యిక్కడ ఉన్నారా లేదా అని కాదు. మొత్తం మీద మన ప్రభుత్వం ఒక పార్టీకి సంబంధించినది కాబట్టి దీనిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించడం న్యాయం. అలాంటిది యిక ముందు అయినా జరగకుండా చూడవలసిన బాధ్యత ఈ నాడు ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చిన సంజీవరెడ్డిగారి మీద ఉన్నది. ఆ విషయాన్ని వారు గమనించాలని కోరుతున్నాను. అప్పుడే మనం పూర్వదర్శ శక్తుల యొక్క బలాన్ని అణచగలము. అప్పుడే వారి ఎత్తుగడలను అడ్డుకోగలం. అప్పుడే ఆంధ్రదేశంలో భూస్వామిక విధానానికి బదులు నిజమైన ప్రజాస్వామిక విధానం అలుముకోడానికి సాధ్యం అవుతుంది. నెహ్రూ గారు చెప్పినట్లు ఈ పూర్వదర్శ శక్తులను అదుపులో ఉంచిననాడే ఆంధ్రదేశానికి గాని, భారతదేశానికి గాని వాస్తవమైన ప్రజాస్వామికం ఉంటుంది, లేకపోతే ఉండదు అనే విషయం అందరికీ తెలిసినదే. దీనిని మనం ఏమాత్రం అమలు జరిపినాము అనేది జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలి. ఏమాత్రం అమలు జరపలేదు.

ఆంధ్రదేశం యొక్క పరిస్థితులను గవర్నరు గారి ఉపన్యాసం ఏమాత్రం సమీక్ష చేయలేదు. ఇక్కడ చేయకపోతేమానే బడ్జెట్ ఉపన్యాసంలో ఆర్థిక మంత్రిగారు చేస్తారు అనుకుంటే ఆయన యంత మాత్రం కూడ చేయలేదు. గవర్నరుగారికి ఒకండుకు అయినా నేను ధన్యవాదాలు అర్పించాలి. ఆర్థిక మంత్రి గారికి కరువు అనేది ఎక్కడా కనుపించకపోతే, Seasonal conditions కొన్ని చోట్ల జాగాలేవు అని చెప్పడానికైనా గవర్నరు గారికి తోచింది. ప్రభుత్వానికి కరువు ఉన్నదని అంగీకరించడానికి భయమా? కరువు అనే మాటను అంగీకరిస్తేనే ప్రమాదం అని అనుకుంటున్నదా? లేకపోతే Scarcity conditions అని పేరు పెట్టాల్సిన అవసరం ఎందుకు వచ్చినది? Famine

affected area అని అంగీకరిస్తే ఈ తక్షణమే ఫీసుకోవలసిన చర్యలు కొన్ని ఉన్నాయి. Famine code ను apply చేయాలి. చిన్న పిల్లలకు, ముసలి వారికి, పనిచేయలేని వారికి తిండి పెట్టాల్సిన బాధ్యత తక్షణమే ప్రభుత్వం మీద పడుతుంది. ఈనాడు తప్పించుకు తిరిగినట్లు ఆనాడు తిరగలేదు. famine ఉన్నది కాబట్టి, famine వచ్చినదనే విషయాన్ని అంగీకరించడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు. తక్కువీ అప్పులకు జనానికి అక్కడక్కడ 4 రోజులు పని చూపించడానికి 27 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేశామని చెప్పుకున్నారు. 27 లక్షల రూపాయలు దేనికి అవుతాయి? ఎక్కడ అవుతాయి? అనంతపురం జిల్లాలో శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారికి కూడ తెలిసే ఉండాలి. ముఖ్యమంత్రి కానప్పుడు ఎన్నికలకు గాను మా జిల్లాలకు వచ్చినప్పుడు చూచేస్తుంటారు. ఆయన గ్రామాలలో గాని మా గ్రామాలలో గాని ఎంతమంది గ్రామాలు వదిలిపెట్టి పోతున్నారు. మా తండ్రిగారి కాలంలో అంతమంది గ్రామాలు వదిలిపెట్టి పోయిన రోజులు లేవు. ఆనాడు కరువు వచ్చినది అంటే కరువు వచ్చినదని ప్రభుత్వం చేత అంగీకరింపజేస్తూ ఉంటేమి. ప్రభుత్వం తక్షణమే రోడ్డు పనుల్లో ఏవో అమలు చేస్తూ ఉండేది. ఎక్కడ చూచినా పేదవాడికి, చిన్న పిల్లలకు పని చేయలేనివారికి ప్రభుత్వం తక్షణమే అంతో యంతో తిండి పెడుతూ ఉన్నది కాబట్టి గ్రామాలనుంచి వెళ్ళిపోయిన వారు తక్కువ. ఈనాడు ఎక్కడెక్కడికో పోతున్నారు. మా గ్రామం నుంచి Mysore State Bombay State border లో ఉండే కొండలలో బొంగులు కొట్టే పనికి పోయి కంట్రాక్టరుల చేతులలో యిరుక్కొని వెనక్కు రావడానికి చేత గాక, అక్కడ పని చేయడానికి చేత గాక వస్తున్న నూర్ల జాబులు చూస్తే హృదయ విధారకంగా ఉంటున్నది ఆ పరిస్థితి. ఎంత మందైనా రండి పని యిస్తాము అని పోయినసారి మాకు మంట్రిలు చెప్పారు. వస్తే 300 మందికి ఒక కాలవ దగ్గర, 500 మందికి యింకో కాలవ దగ్గర ఈ పద్ధతిని తప్ప అడిగిన వాళ్ళందరికీ పనులు దొరకలేదు. అనంతపురం జిల్లా, ఆ చుట్టు ప్రక్కల ఉండే తాలూకాలలో famine condition ఏర్పడింది కాబట్టి యిది famine affected area అని తక్షణమే ప్రభుత్వం declare చేయాలి. famine code ను apply చేసి అడిగిన వారందరికీ పని యివ్వాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు తీసికొన్న చర్యలు చాలవు. కాలవ త్రవ్వడం కొంచెం ఎక్కువ మోతాదులో జరుగుతున్న మాట వాస్తవమే కాని అది చాలదు. కాలవ బొడవు 8 మైళ్ళో 10 మైళ్ళో ఉంటుంది. అది 6 ఒక్క చోట్లతో ప్రారంభించడానికి బదుల్లు ఈ కాలవకు యంతకు ముందే అవసరమైన కాల్వలకూ మూల అమలు జరుపుకున్నాము. ఎక్కడెక్కడ కాలవ త్రవ్వాలో నిర్ణయించుకున్నాము కాబట్టి ఆ మూలనుంచి ఈ మూలవరకు త్రవ్వడానికి ఏగ్జాటు చేసేటట్లు యితే తప్పనిసరిగా కొన్ని వేలమంది జనానికి అనంతపురం జిల్లాలో పని యివ్వవచ్చు. ఆనాడు మేము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించిన మాట నిజం. “కరువు వచ్చినప్పుడు రోడ్లు వేయించారు కరువు పోతూనే చెడిపోతున్నాయి. దానిని అడిగే తిక్కులేదు చూసే తిక్కులేదు.” అని విమర్శించుము. ఈనాడు కాలవ త్రవ్వాలన్న అవసరం ఉన్నది. ఒక చోట గాక పలుచోట్ల ఒకే కాలవను త్రవ్వించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకొన్నట్లు యితే కొన్ని వేల మందికి పని యివ్వగలుగుతుంది. కాలవ పని త్వరగా పూర్తి కాగలుగుతుంది, కాబట్టి తక్షణమే, కాలయాపన లేకుండా

ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు జరపాలని కోరుతున్నాను. కాలవ పని లేని తాలూకా లలో రోడ్లు పనులు అయినానరే, వచ్చే రి నెలల కాలంలో ఏదో ఒక పని అడిగిన వారికి చూపించి బ్రతకడానికి అవకాశం యివ్వాలని కోరుతున్నాను. పని ఉన్న చోట్ల cheap grain depots లేవు. ఒక్కొక్క ఫిర్యాకు రెండు cheap grain depots పెట్టారు. దాదాపు 15 మైళ్ళ చుట్టు కొలతలో ఉండే గ్రామాలు అన్ని ఆ గ్రామానికి వచ్చి ధార్యం తీసుకుపోవడం అసంభవం. ప్రతి పెద్ద గ్రామానికి ఒక్కొక్క cheap grain depot ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ప్రభుత్వం దీనిని కూడ జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. పనులు యిచ్చినచోట్ల కూలి వానికి అవసరమైన నదుపాయాలు కొన్ని చేయాలి. కూలి వాళ్ళకు అక్కడ పడైన పాక వేయండి మంచినీళ్ళు supply చేయించండి అంటే చేస్తాము అని చెప్పడం అయితే చెప్పినారు గాని పాక వేయకుండా గాలి మంచినీళ్ళు supply చేయకుండా ఉండే స్థలాలే కనబడుతూ ఉంటాయి. కాబట్టి ప్రభుత్వ యాజమా న్యులైన ఈ కార్యక్రమాన్ని జాగ్రత్తగా అమలు జరిపి, తక్షణమే అవసరమైన సౌకర్యాలు కలుగ జేయడానికి పూనుకోవాలని మేము కోరుతున్నాము. ఇక మన రాష్ట్రములో కొత్త పరిశ్రమలనుగాని, ప్రాజెక్టులనుగాని ఏమీ ప్రారంభించాలో యిందులో లేదు. అంటే మనకొక కార్యక్రమము లేదన్నమాట. అసలొక కార్య క్రమము వుండాలని మనకు తెలియదన్నమాట. గుడ్డివాడు వెదు తున్నట్లు వెదు తున్నాం. మంచిదోవలో పడితే సరే, మంచిదే. లేకపోతే ఏ గుంట లోనో పడే ప్రమాదం ఆంద్రదేశానికి ఉంది. ఆంద్రదేశానికి సరియైన కార్యక్రమం లేదు. అందు వలననే మనం ఒకసారి తీసుకున్న కార్యక్రమం మరొకసారి వుండడం లేదు. పరిశ్రమలనే ఉదాహరణగా తీసుకోండి. నాలుగు కార్పొరేషనులను, బోర్డులను ఏర్పాటు చేసారు. పరిశ్రమలనుకాదు ఏర్పాటుచేసింది కార్పొరేషనులను బోర్డులను ఏర్పాటు చేసుకుంటూ వెడుతున్నారు గాని, పరిశ్రమల సేర్పాటు చేయడములో మాత్రం వెనకడుగుగానే వుంది. నేను పార్లమెంటులో వుండగా సంజీవరెడ్డిగారు పార్లమెంటు సభ్యుల సమావేశము నొడదానిని ఏర్పాటు చేశాడు. 'ఈ కార్య క్రమాన్ని చేయదలచుకున్నాము. ఏమి చేస్తే జాగుంటుంది?' అని అడిగారు. మేము అందుకు చాలా సంతోషించాము. ఆ రోజున ఒక న్యూస్ ప్రింటు ఫ్యాబ్రికీ ఆందోళన చేయాలని, ఒక ఎరువుల ఫ్యాబ్రికీ ఆందోళన చేయాలని వారుచెప్పారు. వాటి గూర్చి ఆందోళన చేశారా, లేదా అనేది యిక్కడ ప్రధానమైన సమస్య కాదు. ఆందోళన చేశాము కూడ. ఎరువుల ఫ్యాబ్రికీ శాంక్షన్ యివ్వండి, దానికి కావలసిన డబ్బు ప్రజలనుండి మేమే సంపాదించుకుంటాము. ఆంద్రదేశ అభివృద్ధికి ఎరువుల ఫ్యాబ్రికీ అత్యవసరము అని వారిని కోరడము జరిగింది. దీనిపై పార్లమెంటులో చర్చ జరిగింది. శాంక్షన్ యిచ్చాము అని వారు చెప్పనే చెప్పారు. కాని ఈ రోజుకు కూడ దాని సంగతి యీ ప్రభుత్వము ఏమీ చేసినదో తెలియదు. మరల దాని ప్రసక్తి నే యీ ప్రభుత్వము తీసుకోలేదు. దాని నేమి చేశారు? మూడవ ముసాయిదా కార్యక్రమములో కొత్తగూడెములో ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాబ్రికీ చేర్చి, చివరి దశలో ఆ ఒక్కమాట అందులోనుండి ఎగిరి పోయింది. ఎందుకావిధంగా జరిగింది? పబ్లిక్ రంగమునుండి వ్రైవేటు రంగానికి ఎందుకు వెళ్లినట్లు? ముసాయిదా కార్యక్రమములో చేర్చిన తరువాత కూడ

యీ విధంగా జరగడానికి కారణం ఏమిటి? పబ్లిక్ రంగములో కంటే పై వేటు రంగములలో త్వరగా నిర్మాణం జరుగుతుందనుకుంటున్నారా? మనం తీసివేసిన తరువాత, దానిని యు.పి.లోని గోరాక్ పూర్ లో చేర్చమని మూడవ ప్రణాళిక మనకు చెప్పింది. ఆంధ్రదేశం వద్దంటే దానిని యు.పి.కి శాంక్షన్ చేశారు. ఎందు వలన యీ మార్పు జరిగిందని అడుగుతున్నాను. ఈ అన్యాయం ఆంధ్రదేశానికి జరగడానికి కారకులెవరు? ఇందులో మంత్రివర్గం యొక్క బాధ్యత ఎంత? అనే విషయాలు ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పరిశీలించవలసి వుంది. ఆంధ్రదేశ ప్రజలకు వాస్తవాన్ని తెలుసుపరచవలసిన అవసరమున్నది. ఇతర రాష్ట్రాలు అనేక న్యూస్ ప్రింట్లు ఫ్యాక్టరీలు ఏర్పాటు చేసుకుంటున్నాయి. మనం దీనిని గూర్చి దండిగా మాట్లాడాము. శాసన సభలోగాని, బయటగాని స్టేటు మెంటులు యివ్వడంలో మాత్రం మన ప్రభుత్వం మిన్న. పని చేయడంలో మాత్రం సున్నా. ఈ బిగాసీ ఫ్యాక్టరీ ఏమైపోయినట్లు? మన బడ్జెటులో దీనికొరకు ఒక నూరు రూపాయలు కూడ ఏర్పాటు చేయలేదే. దీనిని గూర్చి ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తున్నది? బిగాసీలో నుండి న్యూస్ ప్రింట్లు మనకు రావనా, వచ్చినా నిర్మించలేమనా మన ప్రభుత్వ అభిప్రాయం. లార్డ్ స్కేలు ఇండ్రస్ట్రీస్ కు సంబంధించిగాని, మీడియం స్కేలు ఇండ్రస్ట్రీస్ కు సంబంధించిగాని ఆంధ్ర ప్రభుత్వానికి ఒక ప్లాన్ వున్నట్లు నేను అనుకొనడం లేదు. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన విషయం. రానురాను ఆంధ్రదేశం అన్ని విషయాలలోను వెనుకబడుతున్నది. ఈనాడు అభివృద్ధిలో ఆంధ్రరాష్ట్రం 14వ స్థానములో, 15వ స్థానములోనో వుంటున్నది. ఆంధ్రదేశం పారిశ్రామికాభివృద్ధి సాధించడానికి అవసరమైన సూచనలను చేయడానికిగాను ఇక్కడి సభ్యుల తోను, యితరులతోను కలిపి ఒక కమిషన్ ను నియమించవలసిన అవసరమున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇంకొక్క ప్రధానమైన విషయమును గూర్చి చెప్పి నేను నా ఉపన్యాసమును ముగిస్తాను. అది విద్యుచ్ఛక్తి. పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసరనుకుంటాను, ఆ మధ్య ఒక స్టేట్ మెంట్ యిచ్చారు. 1954 శాంక్షన్ అయిన కొన్ని విద్యుచ్ఛక్తి స్కీములు 1962 వరకు కూడా ప్రారంభం కాలేదు అని అందులో ఆయన తెలిపారు. అవి తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు క్రింద అనుకుంటాను. ఏ దేశముయొక్క అభివృద్ధి అయినా సరే విద్యుచ్ఛక్తి ముఖ్యమైనది. ఒక దేశముయొక్క అభివృద్ధిని మనం ఆ దేశములో ఉత్పత్తి అయ్యే విద్యుచ్ఛక్తిని బట్టి, కాపీటా వినీయోగాన్ని బట్టి, వ్యవసాయానికి, యితర పరిశ్రమలకు అది ఎంతవరకు వినియోగ పడుతున్నదనే వాటి బట్టి మనం దానిని తూస్తాం. ప్రపంచంలో ఒక దేశం యొక్క అభివృద్ధిని ఆ విధంగా కొలవడం జరుగుతుంది. ఆ దేశంలో ఉత్పత్తి అయ్యే పవర్ ముఖ్యమైన గీటురాయి. అది విద్యుచ్ఛక్తి కావచ్చు, బొగ్గు కావచ్చు, ఆయిల్ కావచ్చు, మొత్తం మీద పవర్ దేశ అభివృద్ధిలో ప్రముఖమైన స్థానము వహించి వున్నది. అటువంటి పవర్ ను అభివృద్ధిచేసుకొనడానికి మనం ఎంతవరకు కృషిచేశాము? ఏ కార్యక్రమాన్ని అమలు జరిపాము. 1956 లో, మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ముగిసేనాటికి, మన దేశంలో మన రాష్ట్రము యొక్క స్థానమెంత? 1962 లో మన స్థానమెంత? ఆ విధంగా

పోల్చిచూస్తే మనం యింతకు ముందు వున్న స్థానముకంటె చైకి వెళ్ళడంపోయి మరింత క్రిందికి దిగజారిపోయినామని తెలుస్తుంది. దీనిని ఆంధ్ర ప్రభుత్వం గమనించాలి. కనీసం 1967 వ సంవత్సరం వచ్చేనాటికైనా సరే మనం యిప్పుడువున్న 14 వ స్థానము నుండి 13 వ స్థానమునకో, 12 వ స్థానమునకో రాగలమేమో ఆలోచించాలి. పేరులో మాత్రం, తెలుగులోను, ఇంగ్లీషులో కూడ మనం ముందువుంటాము. అభివృద్ధిలో మాత్రం చివరలో వుంటున్నాము. ఇది ఆంధ్ర దేశానికి చాలా అవమానకరమైన విషయమని మనవిజేస్తున్నాను.

రాయలసీమ కరువును ఒక తుంగభద్ర ఎగువ కాల్యంలో పోగొట్టు లేరు. అక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి కావాలి. విద్యుచ్ఛక్తి ఉపయోగించి లోతైన బావుల నుండి నీరు తోడుకుని వ్యవసాయం చేయడానికి వీలవుతుంది. 1954 లో శాంక్షను చేస్తే, 1956 లో దీనిని రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేరిస్తే, 1962 వచ్చేంత వరకు కూడ యీ కార్యక్రమాములను ప్రారంభించలేదంటే దీనికి ప్రభుత్వం ఏమి కారణం చెబుతుంది? బహుశా ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజి దొరక లేదంటారనుకుంటాను. అది 1963 లో వస్తుందేమో, 1964 లో ప్రారంభం చేస్తారేమో, ఈ విధంగా ఆలోచించవలసిందే తప్ప, యిదిగో 1963 డిశంబరు లోనో, 64 ఫిబ్రవరిలోనో మేము ప్రారంభించి తీరుతాం, అనే ధీమాతో మన ప్రభుత్వం ఏమీ చెప్పలేకపోతున్నది. దీనికి బాధ్యులెవరు? తప్పెవరిది? 'కేంద్ర ప్రభుత్వం' అని వారు అనవచ్చు. అది సులభమే. ఎందుకంటే వారిక్కడ లేరు గనుక. కాని, మనం మన కర్తవ్యాన్ని ఎంతవరకు నేరవేర్చాము? మనం బ్లూ ప్రింటు ఎప్పుడు పంపించాము? దానికి ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజి కొరకు మనం చేసిన ప్రయత్నాలేమిటి? ఏమి కార్యక్రమాలు రూపొందించాము? ఏమి చర్యలు తీసుకున్నాము? ఇవన్నీ ప్రజలముందు పెడితే తప్పొప్పులను నిర్ణయించడానికి వీలవుతుంది. ఆ విధానం అవలంబించకుండా సూచనలు యివ్వమని అడిగినందువలన ప్రయోజనం ఏమీ వుండదు. పరిస్థితులు తెలుసుకోకుండా మేము యివ్వగలిగే సూచనలేమీ వుంటాయి? శాసనసభను మీ చేతులలోకి తీసుకోండి. మీకు వున్న కష్టాలు చెప్పండి. అప్పుడు ప్రజల సహకారం అడగండి. అప్పుడు ప్రజలు కూడ తమ పూరి సహకారం యివ్వడానికి అవకాశం వుంటుంది. ఈ నాడు ఆంధ్ర దేశం చాలా ప్రమాదకరమైన ఆర్థిక పరిస్థితిలో వున్నది. వాస్తవం చెప్పాలంటే, మనం వ్యవసాయ రంగములో కూడ, అభివృద్ధి చెందడంలేదని మనవి జేస్తున్నాను. ఆరు సంవత్సరాల క్రిందట భారతదేశంలో మన రాష్ట్రం వున్నస్థానంలో యీనాడు లేదు. నూనె విత్తుల ఉత్పత్తిలోగాని, ప్రత్తి పుత్పత్తిలో గాని ఆంధ్రదేశం పూర్వం వున్న స్థానంలో యీనాడు లేదు. మన ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిలో కూడ (రేట్ ఆఫ్ ప్రొడక్షన్ లో) యితర రాష్ట్రాలకంటె వెనుకబడి వున్నాం. మనది వ్యవసాయ రాష్ట్రం, వ్యవసాయములో మనం బ్రహ్మాండముగా అభివృద్ధి చెందుతున్నామని యిది వరకు మనం గర్వపడేవాళ్ళము. ఈనాడు ఆ రంగము నకు సంబంధించి కూడా గర్వపడలేని స్థితిలోనికి వెదుతున్నాము. ఇతర రాష్ట్రాలు యీ రంగములో మనకంటె ఎక్కువ అభివృద్ధిని సాధిస్తున్నాయి. దీనిని వెంటనే ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా గమనించవలసి వుంది. దీనిని గూర్చి గవర్నరుగారి

ప్రపంచములో ఏ విధమైన పౌచ్ఛరిక లేకపోవడము చాలా శోచనీయమైన విషయం. అంతేగాక, ఇది వాస్తవమునకు విరుద్ధమైన ఉపన్యాసమని చెప్పక తప్పదు. అన్ని రాష్ట్రాలకూ పెద్ద పెద్ద విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రముల స్థాపనకు అవసరమైన కార్యక్రమాలున్నాయిగాని, మనకు ఎందుకు లేవు? Atomic Stations అక్కడ ఎక్కడనో పెడతామంటారు. థర్మల్ పవర్ స్టేషను నై వెలిలో పెడతామంటారు. ఎక్కడ చూచినా బ్రహ్మాండమైన విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రాలు నిర్మించుకుంటావుంటే ఆంధ్రప్రదేశ్‌గానికీ కనీసం ఒక్క విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రంకూడ లేకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తియ్యే నాటికి ఆంధ్రదేశం యిప్పుడున్న స్థితికంటే మరింత అధ్వాన్న స్థితికి రాబోతుందని నాకు భయం వున్నది. ఇది ప్లాను చదివిన తరువాత నాకు వచ్చిన భయం. Upper Sileru మీదనో, శ్రీశైలంమీదనో మనం విద్యుచ్ఛక్తి కోసం ఆధారపడివున్నాము. ఇవి శాంక్షను అయినా కట్టడానికి 5 సం॥లు పట్టవచ్చును. థర్మల్ పవర్ స్టేషనుకోసం కేంద్ర ప్రభుత్వంతో మనం పోరాడి తీరాలి. అవసరమైన థర్మల్ స్టేషన్లు స్థాపించాలి. యీ రాష్ట్రంలో అప్పుడుగాని, అవసరమైన పారిశ్రామికాభివృద్ధి జరగడం అసంభవం. ఇది యిందులో చెప్పివుంటే బాగుండేది. ఇందులో చెప్పకపోయినా ప్రభుత్వం దీనిని జాగ్రతగా పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. అభివృద్ధి అన్ని రంగాలలోనూ చాలనిలకడగా జరుగుతోంది. Rate of progress మనం త్వరపడి పెంచకపోతే ప్రమాదకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఆంధ్రదేశం ఆర్థిక విధానం కిష్టమైన రూపంలోవున్నది. జాగ్రతగా పరిశీలించి తగవైన ఆర్థిక ప్రణాళికను గూఢపించింది కాకపోతే. మూడవ ప్రణాళికలో వ్రాశాము, అందులో వున్నది. అమలుజరుపుతాము ఆనుకోవడం ప్రమాదకరం. ఈనాడు ప్రభుత్వం ఆంధ్రదేశం యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితిని పునః పరిశీలించ వలసిన అవసరం వున్నది. ఆర్థిక విధానంలో ప్రధానమైన విషయాల మీద మన ప్రభుత్వం కేంద్రీకరించి పనిచేయవలసిన అవసరంవున్నది. ఇటువంటి సూచనలు యిందులో లేకపోవడం వలననే గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని, దీనికి కారకులైన ప్రభుత్వాన్ని నేనభినందించ లేకపోతున్నందుకు విచారిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం జాగ్రతగా ఆలోచించి తగులైన సూతన చర్యలు తీసుకోవడానికి ముందుకు వస్తుందనే ఆశతో నేను విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఈ మూడు రోజులు చాలా సాఫీగా చర్చ జరుపుకున్నాము. మొట్టమొదటగా ఎన్నికైన చిన్న సభ్యుల నందరిని ఆభివందిస్తున్నాను. కర్నూలులో సభ్యులుగా వుండి, అక్కడి కార్యక్రమానికి ఎంతో తోడ్పడి శాసన సభలో కార్యక్రమాలు ఉత్సాహ పూరితంగా జరిగేటట్లు చూచిన మిత్రులు కమ్యూనిస్టు పార్టీలోగాని, కాంగ్రెసు వతులోగాని, ప్రజా పార్టీనాయకులు శ్రీ విశ్వనాథంగారు గాని.....యిక్కడ యింతమంది కనబడుతూవుండే నాకు ఉత్సాహంగా, సంతోషంగా వుంది. ఏదో కొంతమంది స్థలాలు మార్చుకొని వుండవచ్చు, ఉపనాయకులు నాయకులు కావచ్చు, నాయకులు ఉపనాయకులతో ఒకరు కావచ్చు, లేక ఆనాడు మంత్రివర్గంలోవున్న విశ్వనాథంగారు యీనాడు అప్పోజిషన్‌లో కూర్చోవచ్చు.....కాని పాత షేపీలులంతా యిక్కడ కనిపిస్తూంటే నాకు ఉత్సాహ పూరితమైన రోజులు కనబడతాయనే ఆశ కలుగుతోంది. ఆరోజుల్లో అసెంబ్లీ సమావేశాలలో ఘాటుగా

చర్చలు జరుపుకొన్నా, కార్యక్రమాలలో మాత్రం సహకరించుకొన్నాము. ఉపన్యాసాలలో ఘాటుగా విమర్శించినా లాబీలలోనూ అక్కడా కొంచెం కార్యక్రమం జరుగుతోందని అభినందిస్తున్నావారు. అలాంటి credit (అభినందన) అసెంబ్లీలో యివ్వకపోయినా రహస్యంగానైనా యిప్పుడుకూడ యిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ప్రతిపక్షం బాగాశక్తివంతంగా ఉండాలి, సలహా లివ్వాలి, విమర్శలు, ఆక్షేపణలు చేసి తప్పులు చూపించాలి, ప్రజాస్వామ్యంలోని బలమే అది. మేము ఏమీ తప్పులు చేయము, అతీతులం అనే అహంకారంగాని, అట్టి భావాలుగాని మాకులేవు. ఇంత భారాన్ని నెత్తిన వేసుకొని మూడు కోట్ల ప్రజల సమస్యలు మోస్తున్నప్పుడు తెలిసో, తెలియకపో పొరపాట్లు జరుగుతూ వుంటాయి. అలాంటి పొరపాట్లను దైర్యంగా వేదికపైన తెలియజేస్తూవుంటే సర్దుకోడానికి వీలుగా వుంటుంది. అట్లా చక్కని విమర్శలు, నిష్పక్షపాతంగా, సామరస్యమైన భావలో చేయగలిగిన పెద్దలను.....ఇతర పార్టీలలోను మా పార్టీలోను...నేను యిక్కడ చూచినప్పుడు చాల సంతోషమవుతోంది. ప్రతిపక్షం బలంగా వున్నదనే విచారం నాకులేదు. కాని, వారు, విమర్శలను మాకు ఉపయోగపడే రకంగా చేస్తారనే ఆశ మాత్రం నాకున్నది. నేను ప్రతి ఒక్కరికి సమాధానం చెప్పడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు. ఈ ఒక గంట వ్యవధిలో దాదాపు 50 మంది ఉపన్యాసాలు చేశారు. ఎన్నికలైన తరువాత గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంపైన చర్చ ఒక విధంగా వుంటుంది, రెండవ సంతకర్తలలో గవర్నరు గారి ప్రసంగంపై జరిగే చర్చ యింకొక రకంగా వుంటుంది. ఇప్పుడు మన మంతా ఉద్రేకమైన వాతావరణం నుంచి బయటపడి యిక్కడకు వచ్చాము. ఎవ్వరూ కాదనడానికి లేదు. నెల ఆయినా ఆయింది కాబట్టి కొంచెం చల్లారింది కాని లేకపోతే యిక్కడ కూడా ఆ ఉద్రేకం వుండేదేమో! ఉపన్యాసాలు ఘాటుగానే వుంటాయి. ఎంత మర్చిపోయి ఉపన్యాసాలు చేద్దామన్నా ఎలక్షనుల విషయం కొంత అడ్డం వస్తుంది, ఎవరూ చెప్పిందీ కాదనవలసిన అవసరం లేదు. కాంగ్రెసు వారెంతో దుర్మార్గం చేశారు. ప్రపంచంలో అంత దుర్మార్గమైన పార్టీ మరొకటి వుండదు అని వారనుకొన్నా, కమ్యూనిస్టు పార్టీ చేసిన దుర్మార్గం అంత కాదు, యింత కాదు అని వెంగళరావు వంటి వారు చెప్పినా—అన్నీ నిజమే కావచ్చు. గడచిన ఎన్నికలలో అవకతవకలు జరిగాయనీ, ఉద్రేకపూరితమైన వాతావరణంలో దౌర్జన్యాలు జరిగాయనీ సుందరయ్య గారు నాతో చెప్పారు. ఎన్నికలు జరిగిన తరువాత ఉద్రేకాన్ని తగ్గించడానికి, రాష్ట్రంలో సాధారణ పరిస్థితులు ఏర్పడడానికి ఏ చర్య తీసుకుంటే బాగుంటుందో వారూ మేమూ కలిసి ఆలోచించు కోవడం జరిగింది. ఎన్నికలలో ఉద్రేకంగా అనుకొన్న మాటలు కాని, చేతులు కాల్పు కోవడంగాని జరిగి ప్రమాదకరమైన పరిస్థితి రాకుండా, పెద్ద violence జరగని చోట్ల కేసులకు ఉపసంహరించు కోవడం ద్వారా మంచి వాతావరణం కల్పిస్తామని 1957లో ప్రతిపక్ష నాయకులు, నేను అనుకోవడం ఆ విధంగా చేయడం జరిగింది. 1957 కంటే యిప్పుడు ఉద్రేకమైన పరిస్థితులు హెచ్చుగా వున్నాయని నేనొప్పు కోను. గవర్నరుగారు general గా ఎన్నికలు ప్రశాంతంగా జరిగాయని చెప్పారు. అంతేకాని ప్రతి కాన్స్టిట్యూయన్సీలో జరిగిన తగాదాల గురించి వారి

ఉపన్యాసంలో వ్రాయలేదు. వ్రాయదలంచ లేదు, వ్రాయడం సాధ్యం కూడ కాదు. ఒక్క విషయం నాకు చాల సంతోషం కలిగించింది. సుందరయ్యగారు మున్నగు వారు general గా జరిగిన మాట నిజమే కాని యిలాంటి కొన్ని instances వున్నాయని చెప్పారు. దానితో నేను కూడ అంగీకరిస్తున్నాను. గవర్నరు గారి ఉపన్యాసంలో ప్రతి కాన్స్టిట్యూయన్స్ లోను తగాదాలు లేవని, రాళ్లు విసరుకో లేదని, వాదనలు, చేతులు కలుపు కోవడం వంటిది లేవని, చెప్పలేదు. మనం comparative గా progress అవుతున్నాము. 48 లో వున్న ఉద్రేకం 1952 లో లేదు; 1952 లో వున్న ఉద్రేకం 1957 వచ్చేసరికి తగ్గించి 1957 లో వున్న ఉద్రేకం 1962 నాటికి తగ్గింది— 1962లో కొన్ని కాన్స్టిట్యూయన్స్ లోనే బ్రహ్మాండమైన అక్రమం జరిగిందని చెప్పడానికి విలున్నదేమో గాని, అన్ని నియోజకవర్గాలలోను ప్రతిపక్షాలు, కాంగ్రెసు పార్టీ తీవ్రంగా పోరాడుతున్న సమయంలో యింత ప్రశాంతంగా ఎన్నికలు జరుపుకున్నామనే credit side కూడ వున్నదని మరచి పోకూడదు. ఒక్క కాంగ్రెసు వారే యింత అక్రమాలు చేశారని సుందరయ్యగారు కూడ చెప్పదని నా ఉద్దేశం. కమ్యూనిస్టు పార్టీలో వున్న workers అంతా సత్య హరిశ్చంద్రునివలె ప్రవర్తించారు, violence పైన ఏ మాత్రం belief లేదు, ఒక చెంప మీద కొట్టితే మరో చెంప కూడ చూపించారు అని సుందరయ్యగారు చెప్పలేరు. లేకపోతే వేలాది కాంగ్రెసువారి తరపున నేను కూడ చెప్పలేను. ఉద్రేకమైన వాతావరణంలో కొన్ని నియోజకవర్గాలలో అక్కడక్కడ తగవులు వేసుకొన్నారు. దీనిని తీసుకొని దేశం అంతా యిట్లాగే జరిగింది, ఎల్లప్పుడూ అంతా అవకతవకలు అంటే—too much of exaggeration. మొత్తం మీద ఎన్నికలు సవ్యంగానే, న్యాయంగానే జరుపుకున్నాము. మంత్రులెట్లా చెప్పారు, యీ రకంగా ఉపన్యాసాలిచ్చారు అంటే— మంత్రులు కూడ గెల్చి వస్తే నేగదా. అధికారాన్ని నిజంగా వుపయోగించివుంటే ఒక్కొక్క రాష్ట్రంలో 5, 6 మంది దాదాపు 50% కంటే ఎక్కువ మంది మంత్రులు ఓడిపోవడం ఎందుకు? మంత్రుల చేతిలో అధికారం వుండి ఉపయోగించి వుంటే యీ రాష్ట్రంలో కొండా వెంకటరంగారెడ్డిగారితో సహా నలుగురు మంత్రులు ఓడిపోవడం జరిగి వుండేది కాదు. అధికారంలో వుండి, వినియోగించకుండా వున్నారు కాబట్టే పెద్దవారు కూడ ఓడిపోవడం జరిగింది.

*శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—అధికారం ఉపయోగించినా ఓడిపోయినారని. శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి ఉపయోగించినా రాలేక పోయారని అనుకోవచ్చు. ఇప్పుడే కడపటి ఒకమిత్రుడు చెప్పాడు ఉపన్యాసం చేస్తూ—కొండాఅత్తుణ్ గారు పోయారు; ప్రగడ కోటయ్యగారు ఓడిపోయారు; ప్రజలు బుద్ధిచెప్పారు అని. ఇవతలవారు కూడా చెప్పి ఉండవచ్చును—బద్దం ఎల్లారెడ్డిగారి వంటి మహాకమ్యూనిస్టు నాయకుడు డిపాజిట్ కూడా పోగొట్టుకున్నాడని; కాని ఎవరైనా అలా చెప్పి వుంటే బాగుండేదా! కాని అలా చెప్పరాదు. మనం ఇది చెప్పరాదు; వారు అది చెప్పరాదు. ఎదో ఎన్నికలలో పోటీ చేసుకుంటాము. ఒక తూరి ఓడిపోతాము; ఒకతూరి గెలుస్తాం. ఒకతూరి 10 వేల ఖేడాతో డిపాజిట్ కూడా పోగొట్టుకుంటాము. అవన్నీ చెప్పరాదు, గెలిచిన వారము ఇక్కడ ఉన్నాము, ఓడిన

వారు బైట ఉన్నారు, కొందరు గేలరీలలో, కొందరు కాంపౌండులో ఉంటున్నారు. కమ్యూనిస్టులు కానివ్వండి; కాంగ్రెసు వారు కానివ్వండి, ఎవరో ఓడిపోవడానికి వార్డు వెలిబుచ్చడం మంచిదికదాని నేను చెబుతున్నాను. వారు మరల వస్తారు; శాశ్వతంగా పడిపోలేదు. మీరందరు ఓడిపోయిన వారు మరల రాలేదా? నాగిరెడ్డిగారు మొదలుకొని బాపనయ్యగారి వరకు, శ్రీకృష్ణ మొనరైనవారు, మరల వచ్చారు కదా, ఆ రకంగానే వారు మరల వస్తారని జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి, వారు శాశ్వతంగా ఓడిపోలేదు; ఎప్పుడో వస్తారు ఒకనాడు మరల. ఎన్నికల విషయం ఇంతకంటే ఎక్కువ చెప్పదలచుకోలేదు. కమిషన్ ను వేయడంవల్ల వచ్చే లాభం ఏమిటో మరల అలోచించుకోండి. అసెంబ్లీలో కాదు ఇన్ క్వయిరీ కమిషన్ వేస్తాము. ఒక నియోజకవర్గానికి పంపుతాము. ఎన్నికలలో వచ్చిన ఉద్దేశం తగ్గిపోతుంది, తగ్గిపోవాలి అని మనం అనుకుంటుంటే ఆ ఉద్దేశాలను మరల పెంచినట్లు అవుతుంది. నెలల తరబడి పెంచినట్లు అవుతుంది. జడ్జిగారు పోతారు, ఎవరు రాయి విసిరారు సుందరయ్యగారి మీద అని విచారణ చేస్తారు. వందమంది సాక్ష్యం ఇటు చెప్పడానికి వస్తే, వందమంది అటువస్తారు. అటూ ఇటూ వందమంది చేరిన తరువాత వారిని అపడం నాసాధ్యం కాదు; సుందరయ్యగారి సాధ్యంకాదు, వందమందిని చేర్చ వచ్చునే కాని వారు కట్టలతో బరిసెలతో వచ్చినప్పుడు వారిని నిలువలేము. ఈ ఉద్దేశాల వల్ల లాభం ఏమిటి? నూటికి సూరు పాళ్ళు వారు చేసినది అక్రమమని కాని అనుకుంటే పొరపాటు. అక్కడక్కడ ఏవో జరిగినాయి. డబ్బు ఎక్కువ ఖర్చు అయినది అన్నారు, సారాయి ఎక్కువ ఖర్చు అయినది అన్నారు. ఆ విషయం రెండు పజాలవారు చెప్పారు కాబట్టి write off చేసుకుంటే మంచిదేమో అనుకుంటాను. సారాల డబ్బాలను లెక్కవేస్తే ఎవరెన్ని డబ్బాలను తెచ్చారో చెప్పడం కష్టం. కొంచెం ఈ ప్రక్క ప్రొహిబిషన్ పై విశ్వాసం ఉన్నవారు ఉన్నారు కాబట్టి ఎక్కువ డబ్బాలపై ఆధారపడి ఉండరనే విశ్వాసం నాకు ఉంది. ప్రొహిబిషన్ రద్దు చేయమంటున్నారు కాబట్టి ఎట్లాగు రద్దు అవుతుందనే ఉద్దేశంతో ముందే ప్రారంభించారు అవశలివారు అనుకోడానికి ఫీలూ ఉంది. ఎన్నికలకు సంబంధించిన విషయాలు ఎక్కడనో violence, తలలు బ్రద్దలుకొట్టుకున్న చంపుకున్న సందర్భాలు తప్ప మిగతా విషయాలు సాఫీ చేయడం మంచిది. వారి మనస్సులు కలవడానికి ప్రయత్నం చేయడం మంచిది. గ్రామాలలో తగాదాలు పెరుగుకుండా చేసుకోవలసిన బాధ్యత కాంగ్రెసు వారిది, కమ్యూనిస్టులదికూడా అని చెబుతున్నాను. వారిలో తగాదాలు పెడతాము, మనం ఇక్కడ శాసనసభలో కూర్చుంటున్నాము. సుందరయ్యగారు, నేను ఉపన్యాసాలు ఇస్తున్నాము. గ్రామాలలో కక్షలు మాత్రం అలానే ఉంటున్నాయి. వారు తలలు బ్రద్దలు కొట్టుకుంటూనే వున్నారు— మనకు వోట్లకుగాను మనలను గెలిపించడానికీగాను. పెద్ద ideological basis మీద ప్రతి గ్రామము divide అయిపోయిందంటే నేను ఒప్పుకోను, ఏదో ఉంది. సుందరయ్యగారి పార్టీ వారని మరొక పార్టీ వారని గ్రామంలోని పేద ప్రజాసేవకం divide అయినారు. వారిని కలవడానికే మనం ప్రయత్నం చేయాలి. ఏదో Enquiry Commission అనిపెట్టి వారి division perpetual గా వుండేట్లు తలలు బ్రద్దలు కొట్టుకునేట్లు చేయకూడదు.

విశ్వనాథం గారిని సుందరయ్య గారిని రాజగోపాల నాయుడు గారిని అందరని కోరేది అదే.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—అధ్యక్షా, నేను అడిగింది ఎన్నికలలో జరిగిన వాటిని గురించి జనరల్ ఇన్ క్వెరీ కాదు. ఎక్కడయితే గవర్నమెంటు ఉద్యోగుల చేయకలసిందనే ఆరోపణలు వచ్చాయో అది చర్చ చేయవలసిందని, లేక పోతే ఇన్ క్వెరీ చేయవలసిందని ప్రార్థించాను.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—Allegations చేయడం సులభం ఆ ఉద్యోగిని ఇబ్బందిపాలు చేయడం సులభమే. ఏవైనా నిజంగా grave allegations, ఆధారంతో కూడిన allegations ఏవైనా వుంటే రహస్యంగానైనా నాకు అందజేస్తే—If I am satisfied that an officer has misbehaved, I do not want to protect him really. కాని నాకు తృప్తి కలగాలి. బూరులోనికి ఈడ్చి ఇన్ క్వెరీ జరిపిన తరువాత ఆ ఆఫీసరుకు ఉన్న మర్యాద పోవడం, తరువాత ఎందుకూ పనికి రాకుండా పోవడం జరుగుతుంది. వారికి ఏదో రక్షణ ఇస్తే ప్రభుత్వాన్ని ఏదో ఉద్ధరిస్తారని అనుకోవలసిన అవసరం లేదు. Allegations చేసిన వారు ఎక్కడో ఎవరో చెబితే వింటుంటారు. అన్ని details తెలిసి చెప్పి వుంటారని నేను అనుకున్నా. వాటినిగురించి ముందుగా 'మీరు' satisfy కండి; full గా satisfy అయితే నాతో చర్చించండి. Let us discuss about it and do something if it is necessary. మిగిలిన సమస్యలనుగురించి విశ్వనాథం గారు, సుందరయ్యగారు, రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పారు. కాంగ్రెసు పార్టీలోని మిత్రులు చాల విషయాలు చెప్పారు. వాటికన్నీంటికి నేను ఇప్పుడు సరియైన సమాధానం చెప్పే స్థితిలో లేను మాత్రమే చెబుతున్నాను. I am only one week old here; లేదా పదిరోజులు అనుకోండి. ఇంకా విషయాలు చర్చిస్తున్నాను; తెలుసుకుంటున్నాను—Threads—రెండేళ్లలో ఎక్కడ ఉన్నాను, ఏమి చేయాలనే విషయంగురించి కూడా చర్చించడానికి వీలులేకుండా పోతోంది. ఉదయం నుంచి రాత్రి వరకు 18 గంటలసేపు పనిచేసినా, ఉదయం 5 గంటలకు లేచి రాత్రి ఒంటిగంటవరకు పనిచేసినా నాకు కాల వ్యవధి దొరకడం లేదు, ఉద్యోగులతో ఇతరులతో చర్చించడానికి, నిన్న విశ్వనాథంగాను ఇక్కడ ఉపన్యాసము చేస్తూంటే గుల్జాతి వచ్చి నా గదిలో కూర్చున్నారు, వారి ఉపన్యాసం విని నేనే నోట్ చేసుకోవాలనే ఆశేషపున్నాను దుగ్గెన్నగారి పోవలసి వచ్చింది. ఇప్పుడే ఇక్కడ నాగిరెడ్డిగారు ఉపన్యాసము చేస్తూంటే రెండవవైపు నైజాం ట్రస్ట్ బోర్డు వారు వచ్చారు, రెండు నిమిషాలు అన్నారు. ఈ విధంగా I had to co-ordinate; I have to find my threads, my feet. కొంత వ్యవధి దొరికితే ఎక్కడ ఉన్నామో, అన్ని విషయాలు తెలుసుకోడం, చర్చించడానికి వీలువుంటుంది అనుకుంటాను, సుందరయ్యగారు broad principles చెప్పారు. నేషనలైజేషన్, ట్రాన్స్ ఫార్మింగు గురించి చెప్పారు. ఎందుకు విన్నారో, అటు వంటి అపోహలు ఎందుకు కలిగాయో తెలియదు. నేషనలైజేషన్ అంటే భవిష్యత్తు కలిగి ఏమైనా దీనిని ముందుకు తేవాలంటున్న నేను ఉన్నానుకదా! పరిశీలనయ్యగారి ప్రభుత్వంలో మాత్రం మానుకున్నారా? Extend చేశారు. అలాడు ఏ విధంగా అనుకున్నామో, ఆ planned programme జరిగి పోతోంది.

ఒక్కొక్క జిల్లాను తీసుకోవాలంటే రెండుకోట్లు రూపాయలు కావాలి. ఆ డబ్బు సంపాదించు కోవాలి; అందుకు plots కావాలి, workshops కావాటి, ఎన్నో ఇబ్బందులున్నాయి. ఇన్నీ పూర్తి చేసుకుంటూ ఒకటి తరువాత ఒకటి తీసుకుంటున్నాము. దీనిని slow down చేయాలని కాదు, మనం అనుకున్నట్లు, మూడవ ప్రధానికలో మిగిలిన 8 జిల్లాలకు పూర్తి చేయ గలుగుతాయని ఆశిస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం ఒక జిల్లా తీసుకుంటాము చాలా వరకు contiguous గా వుండే జిల్లాలే తీసుకోవాలి. అనాడుకూడా బ్రాన్సుపోర్టు నేపనలైజు చేసినపుడు ఒక అపోహ కల్పించారు. ఇతనికి కోస్తా జిల్లాలపై కోపం, అందుచేతనే కృష్ణాజిల్లా నేపనలైజు చేసి రాయల సీమలో ఏ జిల్లాలోను విశాఖపట్నంలోను తీసుకోలేదు అని నేను చెప్పాను. కృష్ణా జిల్లాను తీసుకోడానికి కారణం, contiguous గా వుండడం, మధ్యలో నదిలేక పోవడం, ఈ బస్సులే అక్కడకు పోవడానికి వీలుకావడం, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాకముందే ఈ బస్సులు విజయవాడ వరకు పోతున్నాయి కాబట్టి సులభంగా ఉంటుందని తీసుకున్నాము. ఇప్పుడు కర్నూలు జిల్లాకు మధ్య కృష్ణపై బ్రిడ్జి రాకపోయినా తుంగభద్రపై వచ్చింది. కృష్ణపై కూడ ఒక సంవత్సరములో రావచ్చును. గద్వాల, అలంపూర్ దాటి అవతలకు వెళ్ళడానికి వీలు కలుగుతున్నది. ఇప్పుడు పోతున్నాయి. ఇప్పుడు ఆ జిల్లా తీసుకోవడం మంచిదేమో చూడవచ్చు లేదా, కర్నూలు గుంటూరుకు మధ్యలో నెల్లూరు వున్నది. అందుచేత నెల్లూరు తీసుకోవడమా? కార్పరేషన్ వారు ఆలోచిస్తున్నారు. రాయలసీమలో ఎదో ఒక జిల్లా కర్నూలో, నెల్లూరోలో తీసుకోవాలనే ఆ పేజీ నాకు వుంది.

(శ్రీ పి. సుందరయ్య:—Next phase లో నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలను కార్పరేషన్ తీసుకోవాలని ఉంది. మాకు వచ్చే వార్తలు రెండుంటిని మానివేసి క్రొత్త జిల్లాలను తీసుకోబోతున్నారని.

(శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—నాకు తెలియదు ఇంతవరకు నాకు వచ్చిన వార్తలలో నెల్లూరు ఉందికాని చిత్తూరు లేదు. కర్నూలు-in between Nellore and Guntur-మధ్యలో ఇరుక్కున్నది. దీనిని వడలి ప్రక్కకు పరుగెత్తి పోవడానికి ఎలా వీలవుతుందో నాకు తెలియదు. నెల్లూరు, కర్నూలు-రెండూ తీసుకోవడానికి వీలవుతుందా అనేది విన్నాను కాని చిత్తూరుకు ఎగిరిపోయి మద్రాసు బోర్డరునకో పోతారని బెంగళూరు బోర్డరునకో పోతారని నేను అనుకోలేదు. రాయలసీమలో ఏదో ఒక జిల్లా తీసుకోవాలి. అక్కడా, ఇక్కడా అంటే ఎక్కడైనా ఆ ఊపణలేదు. ఆ ప్రయత్నములోనే వున్నాం. రైల్వేలైనులను గురించి సుందరయ్యగారు చెప్పారు. నావద్ద పైలున్నాయి. ప్రభుత్వం ఎన్ని రైల్వే లైన్లు ఢిల్లీకి రికమెండు చేసినదో అందులో వుంది. క్రొత్తగూడెం నుంచి కడపనుంచి-ఎన్నో వున్నాయి, ఆ పైలులన్ని మీముందు పెట్టి తమకాలాన్ని వృథా చేయదలచలేదు. ఇండియా గవర్నమెంటు పాలసీ ఏమిటంటే-ఎక్కడైనా స్పెషల్ కేసు వుండాలి. పెద్ద పరిశ్రమలు జాగా అభివృద్ధి అవుతుండాలి. పరిశ్రమలు, పెద్ద port develop అవుతుండాలి, అటువంటి స్పెషల్ ఫీచర్స్ ఉంటేనే క్రొత్త రైల్వే లైన్లు అంతేకాని కడపనుంచి ఖాజీపేటనుంచి, లైన్లు కలపండి అంటే తీసుకోరు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—విరుద్ధనగరం నుంచి తిరుచనాపల్లికి ఏ క్రొత్త పరిశ్రమ ఆరంభించారని వేయబోతున్నారు?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—నాకు తెలియదు. ఉన్నంతలో చెబుతున్నాను, విశాఖ పట్నం port develop అవుతోంది కాబట్టి క్రొత్త గూడెం నుంచి line ను స్పెషల్ కేసుగా press చేయ వచ్చును. ఎవరో ఎదో సంపాదించు కున్నారంటే, కొంచెం బుద్ధి మంతులు కావచ్చు; తెలివి మంతులు కావచ్చు ! విశాఖ పట్నం పోర్టు, ఫర్టిలైజర్లు ఇటువంటివి చెప్పి అడగడానికి పిలుచుతుంది. ఆ ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేస్తుంది కాని దానిలో మనం ఎంత పరకు సాధించగలమో నేను ఇప్పుడు చెప్పే లేను. ప్రొహిబిషన్ గురించి చెప్పారు. Scrap చేయండి అనే వారున్నారు. చేస్తే జాగ్రత్త, సత్వాగ్రహం చేస్తాము, ఏమీ అనుకున్నావు గాంధీగారు ప్రారంభించిన దానిని తీసి వేస్తారా, జాగ్రత్త అనే వారున్నారు. In between గా పోతున్నాము. Via media అనుసరిస్తున్నాము, పీరంటే మానివేసి, పీరంటే ప్రవేశ పెట్టే పద్ధతిలో కాకుండా, కొంచెం జాగ్రత్తగా responsible గా పోతున్నాము, ఎప్పుడు extend చేయాలి, తెలంగాణాలో ఎంత నష్టం వస్తుంది—ఇవన్నీ చూడాలి. తెలంగాణా రీజనియల్ కమిటీవారు ఒప్పుకుంటారా? ఇలాంటి సమస్యలు చాలా వున్నాయి. It is a complicated issue, దానిని ఇప్పుడు గరవర్చు గురి ఆడ్రెసులో చర్చించుకొని నిర్ణయం తీసుకోవడం కాదు. కష్టమైన నిర్ణయం.

అన్నింటికన్న ముఖ్యమైన సమస్య వాటర్ డిస్ ప్యూట్. గడచిన రెండేళ్లలోను క్రొత్తగా ఏర్పడిన మహారాష్ట్ర, మైసూరు, ఆంధ్ర గాష్ట్రాల మధ్య వివాదం రావడం విచారకరమైన విషయం. మనం మూడు స్వతంత్ర రాజ్యాలం కాము. ఒక దేశంలో ఉన్న రాష్ట్రాలం. ఎట్లా దీనిని సామరస్యంగా మూడు రాష్ట్రాలలో ఉన్న రైతాంగానికి ఉపయోగపడే విధముగా ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి ఎలాంటి నష్టమూ లేని విధముగా చేయగలము అనే దృష్టితో దీనిని ఆలోచించాలి. నేను ఎలక్షను రోజులలో యితర గాష్ట్రాలలో తిరుగుతున్నప్పుడు మరాట్వాడాలో తిరుగుతున్నప్పుడు పల్లెటూరకు పోయినాం. రైతులు, “గోదావరి పారుతోంది మా యింటి ప్రక్కన. మమ్ములను నీరు తీసుకోనీయకుండా ఆంధ్రులు అడ్డు పెడుతున్నారురనే. ఈ కారణం వల్లనే నీరు రాలేదటనే” అని అడిగాడు. ఆంధ్రులు అలాంటి పని ఎప్పుడూ చేయరు అని చెప్పాను. మీరు కట్టుకోవద్దని చెప్పే లేదు. చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు కట్టుకుంటే ఎవరూ ఆజేపించ లేదు. మీరు కట్టుకోండి. అ దరూ కట్టుకోడానికి మార్గాలు అన్వేషించాలి గాని మీ ప్రాజెక్టు రాకూడదు, యిక్కడ మరాట్వాడాలో ఉన్న రైతాంగం యిట్లా జామానికి గురి అవుతూ ఉండాలని ఎవరూ అనరు. అక్కడ కూడా జామం ఉందని వారికి చెప్పాను. మా ప్రాజెక్టులు ఆ విధముగానే నిలపకూడదని మనం అడగాలి. నేను భువనగిరిలో చెప్పాననీ చవన్ ఆజేపించారని శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు జ్ఞాపకం చేశారు. ఆజేపించిన మాట నిజమే. ఆ దినం చెప్పింది కూడా ఇదే. మన పోచంపాడు ప్రాజెక్టు, శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు వెంటనే శాండ్ను చేయండి. తగాదా ఉంది—తగాదాను నిదానంగా తీర్చుకుందాం. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు వల్ల ఎవరికీ ఏమీ నష్టం

లేదు. ఎప్పుడో శాంక్షనైన ప్రాజెక్టు, పోచంపాడు పేరుతో కాదు, లెప్టె కనాల్ అనో, రైట్ కనాల్ అనో, నార్త్ కనాల్ అనో ఇంకో రకంగా ఒక స్కీము చేర్చ బడినది. దానిని శాంక్షను చేస్తే ఎవరికి నష్టం లేదు. తరువాత, శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు వల్ల ఎక్కువగా నీరు వాడేది ఏమీ లేదు. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు రిజర్వాయర్ లోకి పోయేనాటికి విద్యుచ్ఛక్తి ప్రొడ్యూసు చేసుకుని ఇరిగేషనుకు పెట్టు కుంటాం, ఏవైనా ఇవే పొరేషన్ కొద్దిగా ఉంటే ఉండవచ్చు గాని పొచ్చు నీటిని వాడినది యేమీ లేదు. అది కూడా ఎందుకు చేయకూడదు? మూడవ ప్లానులో చేర్చినారు. అప్పుడు నేను ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న రోజులలో శ్రీకైలానికి డాక్టరు రాజేంద్రప్రసాద్ గారిని తీసుకుపోయి, ఇంజనీర్ల ద్వారా విపులంగా చెప్పినప్పుడు ఎంతో అభినందించారు. అప్పటి కప్పుడు రోడ్లు వేయడానికి కొన్ని లక్షల రూపాయలు 1959 సంవత్సరం బడ్జెటులో చూపుకొన్నాం. ఎంతో ఆశ వడ్డాం త్వరగా అవుతుందని. ఎవరో ఏ రాష్ట్రమో అడ్డు వేయడంవల్ల తొందరగా మూడవ ప్లానులో ముగించాలి, నాలుగవ ప్లానులో మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో ముగించి ఆంధ్ర దేశానికి కావలసిన విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయాలనే ఆశలు పెనుక బడిపోతున్నాయి. చెడిపోతాయని చెప్పాను. ఈ రెండు ప్రాజెక్టులు తప్పకుండా వస్తాయి, నిస్సందేహం. కాని తగాదా వల్ల మనం సాధించు కోవాలంటే కొంత ఆలస్యం కావచ్చు. ఏదైనా ఇంకో పద్ధతిలో వారికి నష్టం లేకుండా మన హక్కులను వదులు కోకుండా మార్గాలు ఏవైన ఉంటే సామరస్య పూర్వకంగా చేసుకుంటే తొందరగా చేసుకోవడానికి వీలుంటుంది. ఇంకా రెండు సంవత్సరాలు డిలే అయి మూడవ ప్లానులో మనం పెట్టుకున్న డబ్బు ఖర్చు పెట్టుకోలేక నష్ట పడవలసి ఉండేమోనని ఆశిస్తున్నాను. ఆ పద్ధతి ఏమంటారా చెప్పలేను. ముఖ్యమంత్రిల సమావేశమని ఎవరో పత్రికలలో వ్రాశారు. నేను చెప్పలేదు. I never made a mention of it. ఇప్పుడు నేను ఒక ముఖ్యమంత్రిని. కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటుగా ఉన్నప్పుడైతే పోనీ, అన్ని రాష్ట్రాలకు అధ్యక్షుడను అనుకోవచ్చు. ఈ నాడు అధ్యక్షుడనైనా ఆంధ్రరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగా I represent only the Andhra people, అలాంటి కాన్ఫరెన్సు వచ్చినా, నేను ఆ సలహా చెప్పలేదు కాని మిత్రులు కొందరు ఆ విధముగా చేస్తే బాగుంటుందేమో అన్నారు. అలాంటి సమావేశానికి సరియైన అదను రాలేదని అనుకొంటాను. ఇక విద్యుచ్ఛక్తి ఏ విధముగా క్రెడిసిట్ మనం టైడ్ ఓవర్ కావాలనే సమస్య ఇంజనీర్లతో మాట్లాడాను. మొట్టమొదట నేను చర్చించినది ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ ఇంజనీర్స్ తోనే. టెక్నికల్ పొజిషన్ అని చెప్ప వచ్చు. విద్యుచ్ఛక్తి మనకు ఈనాడే లేదు. ఇక రానున్న పది సంవత్సరాలలో ఎట్లా మనం యీ ప్రాజెక్టును సాల్వు చేయగలమో అర్థం కావడం లేదు. చెప్ప గలిగింది అంతే. ధర్మల్ స్టేషన్లు ఇంకా రెండు మూడు పెంచుకోవచ్చు, రామగుండం దగ్గర ఇంకో యూనిట్ పెడతాం. తుంగభద్ర యూనిట్ ఇంకొకటి వస్తుంది. కొత్తగూడెంలో ఇంకొక యూనిట్ పెడతాం. ఇవన్నీ 50 వేల 40 వేల యూనిట్లు లాంటివి కాని లక్షలాది మనకు కావలసిన విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయ గలిగిన కార్యక్రమం యేమీ లేదు. శ్రీకైలం గాని సీలేరుగాని పెద్ద

ప్రాజెక్టులు వచ్చినప్పుడు లక్షలాది కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి తయారు చేయడానికి వీలవుతుంది. వాటికోసం కృషి చేయాలి. మరల చర్చలు ప్రారంభించి యిప్పుడు కొత్తగా నిలిచిపోయిన విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాజెక్టులు మరల ప్రారంభించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం. ఈ మధ్య ఎప్పుడో నెల పూర్వం ఒరిస్సా ముఖ్య మంత్రి గారు కాంగ్రెసు ఆఫీసుకు వచ్చి నాతో చర్చించారు. నాకు ఈ సమస్య ఏమిటో తెలియ లేదు. రెండు సంవత్సరాలుగా దీని గురించి ఆలోచించ లేదు. చెబితే అర్థం కావడం లేదు. ప్రావరాజు వచ్చిన తరువాత చార్జి పుచ్చుకున్న తరువాత ఏమైనా ఉంటే చర్చించుకుందాం. దేశం మొత్తంపైన ప్రోగ్రెస్ చూడాలి కాని, ఏదో ఒరిస్సా, ఆంధ్ర అని చూడకుండా ఎక్కడైనా సరే ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రొడ్యూసు కావడానికి అవకాశం ఉంటే వాటి గురించి మనం తోడువడాలి గాని అడ్డు వడకూడదని చెప్పాను. మరి వారితో చర్చించి నీలేరు ప్రాజెక్టు తొందరగా పూర్తి చేయడానికి లక్ష కిలోవాట్లయినా సరే, వచ్చినంత వస్తుంది. ఇది కంప్లీటు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం. మైసూరువారు సలహా ఇచ్చారు. ట్రిబ్యునలుకి వసించాలన్నారు. జడ్జిగారికి కేసు వంపాలన్నారు. ముందే వసితే ఒక రకంగా ఉండేది. కాని యిప్పుడు గుల్తా తీ కమీషను వచ్చి విషయ సేకరణ జరిగి—ఇదంతా కొంచెం కన్ఫ్యూజన్ అయిపోయింది. ఇప్పుడు జడ్జిగారికి వంపడంవల్ల లాభమో ఏమవుతుందో యిప్పుడు నేను ఏమీ ఆలోచించలేదు. కనుక దీనిని చర్చించాలి. పెర్లలతో సలహా తీసుకోవాలి. ఇంజనీర్లతో, ఉద్యోగస్థులతో చర్చించి సలహాచేసి తరువాత మిగిలిన మిత్రులు అపోజిషన్ లోవున్న శ్రీ మందరయ్యగారితోను, శ్రీ విశ్వనాథంగారితోను చర్చించి ఏ approach తీసుకోవాలనేది నేను అప్పటికి గాని స్పష్టంగా చెప్పలేను. సాఫ్ట్ పెడలింగ్, హార్డ్ పెడలింగ్ ఏమీలేదు. అసలు పెడలింగే లేదు. Stay-foot మేము. శ్రీ విశ్వనాథంగారు యేమీ అనుమాన వడవలసిన అవసరం లేదు. పెడలింగ్ చేయడం మొదలు పెడితే హార్డ్ గానే చేస్తాం. విశేషం ఏముంది, ఉపన్యాసం ఇస్తే యిప్పుడైనా యివ్వవచ్చు. మైసూరు పై నను, మహారాష్ట్రపై నను దీర్ఘంగా కోపంగా మంచి భావనో చెప్పవచ్చు. కాని హార్డ్ పెడలింగ్ కు తయారుగా లేను. సాఫ్ట్ పెడలింగ్ కూడా తయారుగా లేను. మిమ్ముల నందరి తోనూ ఆలోచించిన తరువాత ప్రాజెక్టులు రావడానికి మార్గం ఏమిటో అది కావాలి నాకు. I am very anxious to start these two projects and I want this to be done within a year or 15 months. అది లేకపోతే హార్డ్ పెడలింగ్ వల్లనే I do not think the next generation will pardon us. ఇప్పుడేదో గంభీరంగా చెప్పాం. ఆంధ్ర దేశంలో మెప్పించు కున్నాం. ఎక్కడైనా ఉపన్యాసం ఇస్తుంటే కర్నూలు జిల్లాలో శ్రీకైలం గురించి చప్పట్లు కొట్టారు, సంతోషంగా ఉంటుంది. కాని if we do not achieve these projects, ఎలక్ట్రిసిటీ లేకుండా పది సంవత్సరాలపాటు ప్రోగ్రెస్ తగ్గిపోయిందంటే యీ జనరేషన్ తగాదాలతో పడిపోయింది, యిది సాధించలేక పోయింది ఆంధ్రుల నీటి చుక్క పోకుండా ప్రయత్నం చేశామని చెబితే చెప్పవచ్చు గాని ప్రాజెక్టులు పోయిన తరువాత యేమిలాభం చెప్పండి. మనం అందరము

కూర్చుని ఆలోచిస్తాం. ఇది యేదో యేపాట్రిదో కాదు. కట్టబోయే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులో వచ్చే విద్యుచ్ఛక్తి ఆంధ్రదేశానికి అంతటికీ అవసరం కదా. యేదో ఒక్క రాయలసీమకే కాదు, కర్నూలుకే కాదు, హైదరాబాదుకే కాదు. ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రాజెక్టు అన్ని జిల్లాలకు ఉపకరిస్తుంది. ఆంధ్రలో అక్కడక్కడ విశాఖపట్టణంలో, ఒరిస్సా బోర్డులో తయారవుతున్న విద్యుచ్ఛక్తి కర్నూలు వరకు వస్తోంది. తుంగభద్ర దగ్గర తయారవుతున్న విద్యుచ్ఛక్తి ఒకే గ్రిడ్ క్రింద తయారవుతున్నది. కాబట్టి బెజవాడ, విశాఖపట్టణం వరకు కూడా పోతుంది. అది మనం సాధించుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి—పోచంపాడు చిన్న ప్రాజెక్టు. ఇంకొక పెద్ద స్టేజీలో లక్షల ఎకరాలకు నీరు పారడం అవన్నీ ముందు చూసుకోవచ్చు కాని యిప్పుడు మనం ఆవిషయమే మాటలాడవలసిన పనిలేదు. చిన్న అనకట్ట స్కీము. దీనిని మనం తెలింగాడా ప్రజానీకానికి అందజేయలేక పోతే ఎప్పుడూ యీ తగాదాలు యిట్లా పెరిగిపోతే మనకు యేమీ లాభంలేదు. So I give you this assurance. Let us discuss about it, understand the subject more intimately and closely, తరువాత మనం అంతా కూర్చుని చర్చించుకున్న తరువాత ఏదయినా చేసుకోవచ్చు. ఈమధ్య మనం దీనిని కాంప్లికేట్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. Let it not be discussed in public. అదే మరొకతూరి రిపీట్ చేస్తున్నాను. After all సమస్యను సాలూ చేయడం ముఖ్యంగానీ సమస్యను కాంప్లికేట్ చేసి సాధించలేక పోతే I have to say that the next generation will condemn us as people who quarrelled and never constructed anything, who never did anything. ఇక శ్రీ సుందరయ్యగారు అదికావాలి, ఇదికావాలి అన్నారు పెద్ద ప్రాజెక్టుల పేరు చెప్పమంటున్నారు. ఇంకా ఏమీ చేయలేదు. ఎలక్ట్రిసిటీ గురించి, ఇల్లాలేదు వాకిలిలేదు అంటున్నారు. పన్నులు వేయడానికి ధైర్యంగా పూనుకుంది ప్రభుత్వం అన్నారు. పన్నులు వేయకుండా ఎట్లా అవుతుంది? మన ప్లాను సక్సెడ్ కావాలన్నా over and above the plan మనం యేదయినా పనిచేయాలన్నా—beyond the plan ప్లానులో వ్రాసినవేనా యేమి, ప్లానులో వ్రాయకపోతే ప్రాజెక్టు కట్టకోవద్దా? భద్రాచలంలో మనుష్యులు చచ్చిపోతే 70 లక్షలు ప్లానులో లేదు కాబట్టి చేయము అని అంటామా ఏమి? We must have it. మనము ఎన్ని చేసుకోలేము కృష్ణాబరాత్ ప్లానులో వుండా ఏమి? వేంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ ప్లానులో వుండా ఏమి? ఇలాంటివన్నీ చేసుకొంటూ పోయాము వాటికి డబ్బు కావాలి. ప్లానులో వ్రాసుకొన్న పేద వాక్యాల్లే కాకుండా మనము కొన్ని నిర్ణయించుకోవాలి. వేదానికి అమెండు మెంట్లు పెట్టాలి ఏదో కొంత మనము చేయాలి Taxes వేసుకోకపోతే ఎట్లా? పెద్దవారికి వెయ్యండి అన్నారు. మన రాష్ట్రములో ఎవరు పెద్దవారు? ఎంత మంది వున్నారు? పెద్దవారికే పన్నులు వేస్తే ఎంత డబ్బు వస్తుంది వారిని అంచనా వేసి చెప్పమనండి. నాకేమి ఆశ్చర్యం లేదు. ఏ చట్టము క్రింద వారి దగ్గరనుంచి డబ్బు తీసుకొందాము? 10 లేక 25 మంది దగ్గర డబ్బు ఉండవచ్చు. ఎవరు పెద్దవారు అంటారు? 30 లేక 50 ఎకరాలు వున్నవారు పెద్ద జమీందారులా ఏమి? లేక పెద్ద ఇండస్ట్రియలిస్టులా ఏమి? వారు కొంచెము మంచిగా

బ్రతకవచ్చును. వీరి కొడుకులకు మైస్కూలు ఎడ్యుకేషన్ వరకు చదువు చెప్పించవచ్చు. ముగ్గురు కొడుకులుంటే ఒకరిని అయినా చదివిద్దామని కాలేజీకి పంపవచ్చు. అంతమాత్రముచేత వీరిని ధన వంతులుగా లెక్కవేస్తే ఏమి లాభము? Richer class అనేవారు ఆంధ్ర దేశము అంతా వెతికితే 100 లేక 200 కుటుంబాలు కనపడతాయేమో! మిగిలినవారిని ఇతర standards బట్టి richer class అని చెప్పడానికీ వీలు లేదు. మన standards ను బట్టి 25 వేల రూపాయలు జ్యాలకులో వున్న వారంతా rich people. 99.9 per cent exempt చేస్తే 0.1 per cent నుంచి ఎంత వన్ను వస్తుంది? ఇంకా ఏమైనా పద్ధతులుంటే అన్వేషిద్దాము ధనవంతులనుంచి పొచ్చుగా డబ్బు తీసుకోదానికి. కాంగ్రెసు ఎల్ల ను మానిఫెస్టో చూసే వుంటారు. ఔన్నతో వున్నవారిమీద పన్నులు వేయడానికి, ధనవంతులకు, పేదవారికి మధ్యవున్న తేడాలను తగ్గించడానికి చర్యలు వుచ్చుకొంటాము అని hint చేసి విడిచిపెట్టాము. ఈ పద్ధతులలో తీసుకొంటామని వెంటనే చెప్పలేక పోయాము. Agriculture income ను control చేశాము మిగిలిన Incomes ను Control చేయాలని అభిప్రాయం వుంది. దానిపైన అంగీకారం వుంది ఎట్లా చేయాలనేది తోచాలి. దాన్ని పరిశీలన చేయాలి. Constitution study చేయాలి. Economists రావాలి. ఈ ప్రయత్నాలలో వున్నాము. పన్నులు వేయకుండా ప్రభుత్వాన్ని నడపలేము. ఎవ్వరూ నడపలేదు. 0.1 per cent people మీద పన్ను వేసి వారి ధనాన్ని కొంత తగ్గించవచ్చు. వారి బలము తగ్గించ వచ్చు. Constructive గా ఒక స్కూలు పెట్టాలన్నా, ఒక రోడ్డు వేయాలన్నా ఒక హాస్పిటల్ కట్టించాలన్నా మనకు ఉపయోగపడదు. ఈ వచ్చే మొత్తము చాల కొద్దిగా వుంటుంది. Smaller section of the people మీద పన్ను వేయడము ద్వారా మనకు కావలసిన ధనాన్ని సంపాదించుకొని మన ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేసుకోదానికి వీలు వుంటే నాకంటే సంతోషించేవారు ఇంకొకరు వుండరు. నాకేమీ ఆక్షేపణ లేదు. I am prepared to accept it provided they show me the money కాని ఇది సాధ్యము కాదని నా ఉద్దేశ్యము. దేశము జాగు పడాలంటే, ముందుకు పోవాలంటే చిన్న రైతులుకూడ రు. 20 లేక రు. 25ల sacrifice చేయవలసి వుంటుంది. ఈ generation ముందు generation కు కొంత sacrifice చేయాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక యూనివర్సిటీ గురించి నాగార్జున కాలేజీకి ఫౌండేషన్ వేస్తూ 3 సంవత్సరాల క్రితమే చెప్పాను. ఎప్పుడో ఒకనాడు ఈ కాలేజీని నాగార్జునా యూనివర్సిటీగా పెట్టాలని అప్పుడే చెప్పాను. ఇది కొత్తది కాదు. ఇప్పుడు అక్కడ కడుతున్న భవనాలుంటాయి. కృష్ణా, గుంటూరు, నల్గొండ, ఖమ్మం జిల్లాలు నాలుగింటికి కలిపి ఒక యూనివర్సిటీని పెట్టుకోవచ్చు. ఈ జిల్లాలలో 40, 50 వేల మంది ప్రజానీకం వున్నారు. వేల కొలది విద్యార్థులు ఇక్కడ వున్నారు. దానికి సమయమువుంది. కాబట్టి అప్పుడు అలోచన చేద్దాము. Principle ను accept చేశాము. 3వ ప్రణాళికలో ఇది పూర్తి చేసుకోగలిగితే చాల సంతోషిస్తాను. 2 సంవత్సరాలలో నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఫస్టఫేజ్ పూర్తి అవుతుంది. అప్పుడు కొన్ని బిల్డింగు భాళి అవుతాయి, అందుచేత అప్పుడు చూసుకోవచ్చు.

తరువాత వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ విద్యార్థుల స్ట్రైక్ గురించి చెప్పారు. కష్టపడ్డారని, నష్టపడ్డారని చెప్పారు. నిజమే, ఆ రోజున నేను ముఖ్యమంత్రిగా లేకపోయినప్పటికీ నాదగ్గరకు వచ్చారు. నాతో చెప్పారు. చిన్న చిన్న విషయాలు కోరారు. యూనివర్సిటీల మీద ఈగవాలితే ప్రభుత్వము దుర్మార్గము చేస్తున్నదో పెత్తనము వహిస్తున్నదో అని అంటారు. ఒక ప్రక్కన ఆటోనమస్ జాడీ అంటారు. ఆటువంటపుడు మనము ఏమి చేయగలుగుతాము? We are only on lookers. “కొన్ని అయినా consider చేయవచ్చునేమో. మీరు strike మానండి. ఎవరయినా కనపడితే చెపుతానని” విద్యార్థులతో చెప్పాను. అప్పుడు ఎవరు కనపడతారు? కనపడలేదు కనుక చేప్పలేదు అనుకోండి. ఏమైనా అది ఆటోనమస్ జాడీయే.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—అవి ఆటోనమస్ జాడీస్ కావచ్చు, కాని మనము డబ్బు ఇస్తున్నాము. ఇటువంటి పనులు చేయకుండా చెప్పే అధికారాలు మనకు వున్నవి.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—డబ్బు ఇవ్వకుండా నిలిపివేసే అధికారం వుంది. యూనివర్సిటీ suffer అవుతుంది. పిల్లలు suffer అవుతారు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—ఒక ఆర్డినెన్సును తీసుకొనివచ్చి ఆ యూనివర్సిటీని స్వాధీనము చేసుకొంటాము అంటే మేము దానిని బలపరుస్తాము.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—అలాంటి అవకాశము ఇస్తాము అంటే ఇంకా కొంచెము జాగ్రత్తగా వారిమీద అధికారం చెలాయించవచ్చు. అప్పుడు వారే అంటారు ప్రభుత్వానికి యూనివర్సిటీలమీద అధికారం వుండకూడదని ప్రభుత్వము జోక్యము కల్పించుకుంటోందని, ఏమైనా అవి ఆటోనమస్ జాడీస్. మనము ఉత్తర్వులు issue చేయడానికి వీలులేదు. ఇంకోక రకముగా ఇది మంచిది కాదని యూనివర్సిటీలకు చెప్పవలసి వుంటుంది. Students యొక్క చిన్న డిమాండ్లకుగాను బ్రహ్మాండమైన స్ట్రైక్ ఇన్ని రోజులు చేయడం జాగాలేదని అనుకొన్నాను. విద్యార్థులకు చెప్పాను. ఏమి చర్య పుచ్చుకోడానికి వీలులేక పోయింది. ఎన్నిక రోజులలో, ఉద్రేకముగా ఉన్న రోజులలో కల్పించు కొనడము మంచిది కాదని అనుకొనడము వల్ల కొద్దికాలము జరిగింది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—May నెలలో పరీక్షలు పెడుతున్నారు. ఫలితాలు జూన్ నెలలో ప్రకటిస్తారా లేదా అని మా మెయిన్ పాయింటు.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—I don't know about it. యూనివర్సిటీ నుంచి information తెప్పించుకోవాలి. Village sanitation గురించి తరువాత చెప్పారు. పంచాయితీలు, పంచాయితీ సమితులు అందుకే వున్నవి.

Village sanitation కు కూడ ప్రభుత్వము దగ్గరనుంచి ఉత్తర్వులు పోవలసిన అవసరములేదు. పంచాయితీలు, పంచాయితీ సమితులు సక్రమముగా పనిచేస్తే రోడ్డులనండి, sanitation అనండి, drinking water supply అనండి అవన్నీ జాగు చేయవచ్చు. 8 వ ప్రణాళికలోగానే ఈ కార్యక్రమాలు చేయించు కొనాలి. కొంత గ్రాంటు ఇవ్వడానికి వీలుంటే ఇవ్వవచ్చు. శ్రీ సుందరయ్యగారు

ఇవన్నీ చెబుతూవుంటే బాగానే విన్నాను కాని ఇత్తెహ్‌దుల్ ముస్లిములు నష్టపడుతున్నారని, కాంగ్రెసువారు వారిపైన దుర్మార్గాలు చేశారని చెప్పడం నాకు విచారము కల్గించినది. ఇత్తెహ్‌దుల్ ముస్లిములు చేసినవి వీరికి తెలియక పోవచ్చు ఇక్కడి ప్రభుత్వానికి, ప్రజలకు తెలుసు. వారు ఏవిధముగా కులాన్ని, మతాన్ని రెచ్చగొట్టి వ్యవహారము చేస్తున్నదీ ప్రజలకు తెలుసు. రజాకారులు పోయారే కాని వారి balance వీరు అపార్టీ నాయకులైన ఒవాసే గారి కుమారుడు ఇక్కడ వున్నారు. వారితరపున సుందరయ్యగారు వాదించకుండా వుంటే బాగుండేదేమో!

శ్రీ వీ. సుందరయ్య:- తమిళం చెప్పండి. నేను ఇత్తెహ్‌దుల్ ముస్లిముల తరపున, రజాకారుల తరపున వాదించడం జరగలేదు. వారిని రక్షించే దానికి నేను ఏమీ చెప్పలేదు. అక్కడ జరిగిన సంఘటనలు విచారణ చేసిన ఏదైనా అటుంటివి జరుగనివ్వ కూడదని తమదృష్టికి తీసుకుని వచ్చాను.

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి:- వారి candidate వున్న constituency కాదు. ఈ సీట్‌లో ఒకరినో, ఇద్దరినో పెట్టారు.

శ్రీ వీ. సుందరయ్య:- మా candidate ను పెట్టామా లేదా, లేక మా candidate కు అన్యాయం జరిగిందా అనే సమస్య కాదు. ఇటువంటివి ఎరిగితే మనము ప్రజలలోనికి పోవడం కష్టము. ఇది ప్రజాతంత్రానికి నష్టమని చెప్పాను.

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి:- వారి candidate విషయముకాదు. వారి candidate అయినా అక్కడ నిలబడివుంటే వారికి information బాగా తెలిసేది. ఎక్కడో చేశారని ఎవరో చెప్పిన మాటలువిని ఇక్కడ చెబుతున్నారు. అసలు ముస్లిముల్లో awakening వచ్చింది. కులతత్వము మీదపోతే మైనారిటీలమే suffer అవుతుంది అనే awakening వచ్చింది. ప్రత్యేకంగా Muslim masses లో ఈ awakening వచ్చింది. వారు ఇత్తెహ్‌దుల్ ముస్లిములయొక్క slogan ను reject చేసి కాంగ్రెసుకు అఖండ విజయాన్ని ఇచ్చారు. బలవంతంగా ఎవరూ ఓటు వేయించలేదు. దుర్మార్గంగా తిడితే తిట్టవచ్చు. ఎవరూ తిట్టలేదని నేను చెప్పటంలేదు. కాంగ్రెసువారు తిట్టలేదనో లేక ఇతర పార్టీలవారు తిట్టలేదనో లేక ఇత్తెహ్‌దుల్ ముస్లిములు తిట్టలేదనో నేను చెప్పటంలేదు. ఇప్పుడిప్పుడే రియలైజేషన్ వస్తున్నది ముస్లింలలో. ఇంకా ముస్లిం స్త్రీలపై ఎవరో ఉమి వేశారని ఘోషా తీసివేశారనో మనం ఈ వేదిక మీద చెప్పటం మంచి వాతావరణం కల్గించటానికి, హిందూ ముస్లిం సఖ్యతకు అంత ఎక్కువగా ఉపయోగ పడదేమోనని అనుకుంటున్నాను. I wish it was not said on the floor of the House. అంతకంటే పొచ్చు దానిగురించి చెప్పడలచుకోలేదు.

శ్రీ అప్పన్నగారు ఫైర్ యాక్సిడెంట్స్ గురించి చెప్పారు. దురదృష్టవశాత్తూ ఇప్పటినుండి జూన్ నెల వరకూ జరుగుతూ వుంటాయి. అందులో కోస్తాలో ఏరియాలో ఎక్కువగా జరుగుతూ వుంటాయి. రాయలసీమలోనూ తెలంగాణాలోనూ మట్టితో ఇండ్లు కడతారు. అవి కాలటానికి వీలేదు. కోస్తా జిల్లాలో పాకలు వేస్తారు. రైన్ ఫాల్ ఎక్కువగా ఉండడం వల్లనో లేక పూర్వం వున్న ఆచారం వల్లనో కాని అక్కడే పాకలు వేసుకుంటారు. రాయలసీమలో

వర్షం తక్కువగా వుండటం వల్లనేమో మట్టి ఇండ్లు నిలుస్తాయి. ఇక్కడ వర్షాలు ఎక్కువగా వుండటంవల్ల మట్టి కరిగిపోతుందని పాకలు వేసుకొంటారు. అందువల్ల రానున్న మూడు నెలలు ఫైర్ యాక్సిడెంట్స్ విపరీతంగా జరుగుతాయి. అది దురదృష్టకరమే, అప్పటికి ఫైర్ స్టేషన్స్ పెడుతున్నాము. ఫైర్ యాక్సిడెంట్ జరిగినప్పుడు ఏమి చేయాలి అనేది ఎడ్యుకేట్ చేయటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నది. కాని ఇంకా పూర్తిగా తొలగించే స్టేజీ మనం రాలేదు. అంత డెవలప్ మెంట్ కు మనం ఇంకా రాలేదు. ఫైర్ స్టేషన్స్ ప్రతి గ్రామంలో పెట్టుకోలేము. ఇప్పుడేకాదు, రానున్న అయిదు సంవత్సరాలలో కూడా ఆ పని చేయలేము. అనేక చోట్ల తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్స్ లోనే లేవు. జిల్లా కేంద్రాలలో వున్నాయి. కొన్నిచోట్ల రెండు కేంద్రాలు వున్నాయి. అన్ని చోట్లా లేవు. లచ్చన్నగారు చెప్పింది నిజమే. అది విచారకరమే. బారువా ప్రాంతంలో ప్రతి సంవత్సరం ఇవి జరుగుతున్నాయి. ఏమైనా వాటిని తగ్గించటానికి, వారికి సహాయం చేయటానికి ప్రయత్నం చేయవలసినదే. పంచాయితీ రాజ్యంగురించి మాట్లాడుతూ లచ్చన్నగారు అధికారం ప్రభుత్వముయొక్క చేతుల్లో వుంచు కొందన్నారు. అధికారం ప్రభుత్వం చేతుల్లో వుండకుండా ఎవరిచేతుల్లో వుంటుంది? పంచాయితీలకు అధికారాలను ఇచ్చాము. ఒక వేళ అక్కడ తగాదాలు వస్తే బడ్జెటు పాస్ కాదు. ప్రెసిడెంట్ అధికారాలను సక్రమంగా నడపలేకపోతాడు. అటువంటి సమయాల్లో అధికారం ప్రభుత్వం చేతుల్లో లేకపోతే ఎవరిచేతుల్లో వుండాలి? ప్రభుత్వం అంటే ఎప్పుడూ ఒకరి చేతుల్లోనే చిరస్థాయిగా వుండేది కాదు. రేపు లచ్చన్నగారు రావచ్చు, లేదా సుందరయ్యగారు రావచ్చు, డిసెంట్రలైజేషన్ అని అన్ని పవర్స్ వారి చేతుల్లోపెట్టి తన్నుకోండిని వదిలిపెట్టటం కాదు. That is not my conception of decentralisation. మంచి పనులు చేసుకొనటానికి అధికారం ఇచ్చాము. నేను వీటిని మొట్టమొదట ఏర్పాటు చేసినప్పుడు చిత్తూరు జిల్లాలో ఒక మిత్రుడు నన్ను అడిగాడు, ఒక్క ఆఫీసరును కూడా డిస్ మిస్ చేయటానికి అధికారం లేదే, డిసెంట్రలైజేషన్ అంటే ఏమిటి అని. అయితే ఈ స్క్రీమ్ ఫెయిల్ అయినదన్నమాటే నన్నాను. మొట్టమొదటి రోజే ఎవరిని డిస్ మిస్ చేయటానికి అధికారం వుందని అడుగుతున్నావే, ఏమి మంచి పని చేయటానికి అధికారం వుందని అడగక పోతివే, మొట్టమొదటే అటువంటి ఆలోచనలుంటే ఇది ఫెయిల్ అవుతుంది, అలా అయితే ఈ స్క్రీము సక్సెస్ కాదు అని చెప్పాను. మంచి పనులు చేసుకోటానికి అధికారాలు ఇచ్చాము. రోడ్డు పనులు చేసుకో, స్కూలు పెట్టించుకో, ఇలాంటి మంచి పనులు చేసుకోటానికి సర్వాధికారం వుందని చెప్పాను. జిల్లాపరిషత్తులలో కాని, పంచాయితీ సమితులలో కాని ఏమైనా లోటుపాట్లుంటే అలాంటప్పుడు అధికారం ప్రభుత్వం చేతుల్లో వుండకపోతే ఎవరి చేతుల్లో వుంటుంది? ప్రభుత్వం అంటే ఇది ప్రజా ప్రభుత్వము. విశ్వనాథంగారు పంచాయితీ స్క్రీము బాగా పనిచేయలేదు, దానిని స్క్రాప్ చేయమన్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— పంచాయితీలను స్క్రాప్ చేయమనలేదు, మధ్యన వచ్చే సమితులు, జిల్లాపరిషత్తులు అనవసరం అన్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి :— అదేనండి. భావం అదే. వారు చక్కనిభాష మాట్లాడుతారు. కానీ ఐడియా అదే.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— పంచాయితీలు పుండాలి. గవర్నమెంటు పుండాలి, కానీ పంచాయితీ మధ్య గవర్నమెంటు మధ్య సంబంధాలు అక్కర లేదని అన్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి :— పుండాలి. లేకపోతే చాలా కష్టం. ప్రతి పంచాయితీ అధ్యక్షుడు ఏ పని కావాలన్నా ఇక్కడకు రిపోర్టు చేయాలి. ఎక్కడో శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని ఇచ్చాపురం తాలూకాలో ఒక గ్రామం నుండి ఇక్కడకు రావటం చాలా కష్టం. We are very far away. పంచాయితీ సమితులుంటే వాటికి కావలసిన సౌకర్యాలు స్వరంగా ఉంటాయి. కొందరు సరిగా చేయటం లేదంటే చేయక పోవచ్చు. ఇరెగ్యులారిటీస్ జరుగుతూ వుండ వచ్చు. కొద్దిగా కష్టాలు వుంటే వుండవచ్చు. కొంత కాలానికి తగ్గి ఉంది. Let us expect that it will be fair. వాటికి ఇంకా కొంచెం డబ్బు ఇవ్వాలి. Let us give them little more revenue. పది సంవత్సరముల తరువాత except the major schemes like Nagarguna Sagar and Srisailem. చిన్న చిన్న పనులు వారికి వదిలిపెడితే తప్ప లాభం లేదని నా అభిప్రాయం. డిస్ట్రీక్టు డిప్యూటీ చాలా మంచిదని మిగిలిన రాష్ట్రాలవారు కాపీచేశారు. వారు కాపీ చేస్తున్నప్పుడు ఇక్కడ బాగా లేదని అవటం మంచిది కాదు. ఇంకా ఎక్స్‌పెరిమెంట్ చేస్తున్నాము. Let us try to make it a success. ఇది ఏదో పార్టీస్కిముగ సంబంధించింది కాదు. వ్యక్తులకు సంబంధించింది కాదు. చక్కగా నిడుస్తుందని ఆశిద్దాము. తరువాత ఒకేసిగారు ఉద్దాలో చక్కగా మాట్లాడారు. నాకు కొద్దిగా వచ్చును, పూర్తిగా అర్థం కాలేదు. Hindu-Muslim unity ని ఆశయంగా పెట్టుకొని ఒకేసిగారు ప్రయత్నం చేస్తే మేము పూర్తిగా సహకరిస్తాము. వారు హిందూ ముస్లిం యూనిటీ కోసం ఏమీ చెప్పినా సేను చేస్తాను. I am one with him. వారు వారి స్టాన్స్ పదిలిపెట్టాలి. మేమంత రాజ్యాలు ఏలుతాము, మేమంతా ముస్లిములం అనే మాటలు లాభం లేదు. అది మైనారిటీ కమ్యూనిటీకి ప్రమాదకరమని ఒకేసిగారికి వినయ పూర్వకంగా మనవిచేస్తున్నాను. నిజంగా వారు ముస్లిం శ్రేయస్సు కోరితే, ముస్లిముల ఆర్థిక పరిస్థితి బాగు పడాలంటే వారు మాకు సహకారం ఇవ్వాలి. ప్రత్యేకంగా వాటర్ టైట్ కంపార్ట్‌మెంట్‌గా పెట్టినంతవరకు చాలా ప్రమాద మని చెబుతున్నాను. అలాంటి ప్రయత్నం చేయవద్దని, అలాంటి ప్రమాదాలకు దారితీసే ఉపన్యాసాలు, చర్యలు వద్దని ఒకేసిగార్కి ఈ శాసన సభలోనూ, బైటకూడా విన్నపం చేస్తున్నాను.

ఇక, విశ్వనాథంగారు రివర్ బోర్డు గురించి, ఎవల్యూషన్ గురించి చాలా సలహాలు ఇచ్చారు. రివర్ బోర్డ్స్‌ను ఆలిండియా ఒకేపాట్రన్‌లో చేస్తున్నారు. అది లాభమా నష్టమా అని కాదు. అన్ని రాష్ట్రాలలో యూనిఫారమ్‌గా కలిసి చేయాలని అనుకుంటున్నారు. మనకు కృష్ణా గోదావరి నదులున్నాయి. ఇతర రాష్ట్రాలలో గంగా, యమునా నదులున్నాయి. అది ఏ పాట్రన్‌లో వస్తుందో

ఇప్పుడే చెప్పజాలను. I have not studied the question. రఫ్ గా పేపర్ లో చూసి సమాధానం చెప్పటం మంచిది కాదు. స్టడీ చేసిన తరువాత ఎట్లా చేస్తే బాగుంటుందో చూసుకోవచ్చు.

అంథోని రెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ My Government అన్నారు, Our Government అంటే బాగుండేది అన్నారు. Our Government అంటే బాగుండేదని నాకూ తోచింది. ఇంగ్లండులో వాడుతున్న భాష ఇంగ్లీషు కనుక అదే వాడారు. Our Government అనేది మోర్ డిగ్నిటైడ్ గా వుండే మోనసుకొంటాను. లీగల్ గా, కాన్సిట్యూషనల్ గా ఏమేమి వున్నాయో నాకు తెలియదు.

శ్రీ తెచ్చేటి విశ్వనాథం :— పార్లమెంటు లో My Government అంటారు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి :— అలాగా, సరే. ఇక సి. డి. నాయుడుగారు మొనైల్ హాస్పిటల్స్ పెట్టాలని చెప్పారు. వున్న హాస్పిటల్స్ లోనే డాక్టర్లు లేరు. ఇప్పటి హాజిషన్ నాకు తెలియదు కాని రెండు సంవత్సరాలకు పూర్వం రెండు మూడు వందల హాస్పిటల్స్ డాక్టర్లు లేనివి వున్నాయి. రూరల్ డిస్పెన్సరీస్ లేని గ్రామాలు కొన్ని వందలు వున్నాయి.

Retired officers ను కూడా re-employ చేస్తున్నారు అంటే Assistant. Surgeons ను, ఇంకా కొత్తగా వచ్చినవాళ్ళను తీసుకొంటున్నారు. ఇతర State లో ఉన్నటువంటి వాళ్ళనుకూడా recruit చేస్తున్నారు. ఇంతా చేస్తున్నారే, మన hospitals increase అవుతున్నాయి కనుక మనకు కావలసి నంత మంది డాక్టర్లు లేకుండా పోతున్నారు. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు mobile hospitals పెట్టితే మంచిది, In principle, it is good అయితే దానికి ఒక hospital, ఒక డాక్టరు అనలు ఆ ప్రాంతములో ఉండాలి కదా. అనలు ఉన్న hospitals కే తగినంతమంది డాక్టర్లు లేకుండా ఉన్నారు. Hospital అనేది ఒకటి ఉంటే, mobile (movement) అనేది వస్తుంది. Hospital అనేది మొదలు ఉండాలి కదా, అది ఉంటే, ఎక్కడైన చుట్టుపట్ల serious case ఏదైనా ఉంటే చూడటానికి వీలవుతుంది కాని, పదిరోజులకోకసారి పోయి మందు ఇచ్చివస్తే, ఆ రోగము బాగుకాదని అలాంటి కేసులు ఉంటే, the patients have to go to the hospital, ఇంక 5, 6 ఏళ్ళకు మన కాలేజీలలో ఉండే విద్యార్థులు బయటికి వస్తారు. అప్పుడేమైన ఈ scheme పెట్టుకోవానికి వీలవుతుండేమో అనుకుంటాను. పి. వి. చౌదరిగారు, వారిది మొదటి ఉపన్యాసమైనా చక్కగా చెప్పారు కమ్యూనిస్టు-కాంగ్రెసు తగాదాలు అనంతపురంలో వచ్చినప్పుడు ఎట్లా దానిని తెలుసుకొన్నారో ఎట్లా తగాదా లేకుండా చేసు కొన్నారో చెప్పారు. ఆ సూచనలు నిజంగా బాగున్నాయి. ఆ పద్ధతిలో కానివ్వండి, ఇంకొక పద్ధతిలో కానివ్వండి, మొత్తానికి ఆ తగాదాలను పెరగ నివ్వకుండా చేసుకోవానికి మార్గాలు కనిపెట్టడానికి ఇప్పటినుంచి ప్రయత్నం చేయాలని చెబుతున్నాను. కావలిస్తే ఎన్నికలకు ఆరు నెలలముందు నుంచి పోరాటము ఆరంభిస్తాము. నేను వద్దనను. కాని, అంతవరకైన సరే

మనలో తగాదా లేకుండా చూచుకొందాము. ఈ 5 ఎళ్లు Let us concentrate our attention on the developmental activities. Irrigation, electricity, ఎర్రైన కానివ్వండి, దాని మీద concentrate చేస్తాము. వాటి విషయంలో ప్రతినడు సభ్యుల సలహాలు, సంప్రదింపులు మాకెప్పుడు అవసరమని చెప్పుతున్నాను. వారు ఈ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో ప్రభుత్వానికి ఎంత తోడ్పడితే అంత మంచిది. వారి సలహాలు, సహాయము తప్పకుండా వినియోగించుకుంటాము. మనము వలమార్లు meet అవడానికి వీలవుతుంది. తరువాత Fertilizers Plant మొదలైన వాటిని గురించి మిశ్రము చాలామంది కూడా మాట్లాడినారు. Opposition వాళ్ళు మాటి మాటికి ఈ పరిస్థితులు కుంటువడి పోతున్నాయన్నారు. ఎందుకు public sector లోనివి private sector లోకి పోయింది అన్నారు. డబ్బు యిబ్బందివల్ల చేసి ఉండవచ్చు. లేక యింత డబ్బు block కావడం ఎందుకు, private individuals, పెట్టుబడిదారులు ఎవరైనా పెడతారేమో అడుగుతాను. ఈ డబ్బు ఇంకొకదానికి వాడుకోవచ్చుననే ఉద్దేశంతో ఆవిధంగా చేసిఉండవచ్చు. నిజమే, public sector లో పెట్టాలనే ఉద్దేశంతోనే, రెండేళ్ళకు పూర్వము tenders, international tenders ను కూడా ఫిలిచాము. కాని పెద్ద మొత్తము కావలసి వచ్చింది. దాదాపు 25 కోట్లు కావాలి. మొన్న ఢిల్లీలో వాళ్ళతో మాట్లాడి వచ్చాను. వారు 10, 15 crores వరకు అప్పు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. అయినప్పటికీ, మన ప్రభుత్వము 10 కోట్లు భరించవలసియుంటుంది. దానికి నేను ప్రజలపైన special loan రాకః చేస్తామని అనుకొంటూ ఉండినాను. మూడుకోట్ల మంది ప్రజలు మనిషికి ఒక రూపాయి చొప్పున ఇచ్చిన కూడా మనకు ఈలోటు తీరుతుందనుకున్నాను. ఇబ్బందులేవో వస్తే రావచ్చు అనుకోండి. అయిన మనకు కావలసింది పరిశ్రమలు "It all depends on the outlook". అసలు, మనకు పరిశ్రమలు వస్తున్నాయి. ఒకటి కాదు, రెండు fertilizers factories వస్తున్నాయి. ఒకటి కొత్త గూడెము లోను, ఇంకొకటి విశాఖపట్టణములోను వస్తున్నాయి. కనుక ఈ డబ్బు మనము ఇంకొక factory పెట్టుకోడానికి, ఒక proper factory పెట్టుకొనడానికి ఉపయోగించుకోవచ్చు లేక ఇంకొకదానికి ఉపయోగించుకోవచ్చు. కాబట్టి ఏదోపరిశ్రమ వచ్చిందని సంతోషపడదాము. తరువాత Synthetic drugs factoryల విషయం చెప్పారు. లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు మొన్న హైదరాబాదుకు వచ్చినప్పుడు public meeting లో ఆ factory ఒకటి మనకు ఇస్తున్నామని చెప్పారు. దానికి దాదాపు 50 లక్షలు పడుతుంది. అది మీకు ఇస్తున్నామని వారు చెప్పారు. దానికి 80 వ తేదీన foundation stone వేయబోతున్నారు. దానికి land acquisition కూడా అయిపోయింది. అది Government of India కు hand over చేయడం జరిగింది. ఇంకొక రెండు, మూడేళ్ళలో పని పూర్తి అయిపోయింది. 80 వ తేదీ దానికి foundation వేయడాని, K. C. రెడ్డిగారు వస్తున్నారు. ఇక Heavy Electricals విషయంలో కూడా దానికి ఒక 800 ఎకరాలు acquire చేసి వారికి hand over చేయడం జరిగింది. అది levelling చేస్తున్నారు. కొన్ని లక్షలతో ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది. It is progressing. Third Five-Year Plan పూర్తి అయ్యే లోపలనే Production ప్రారంభం అవుతుందని

అస్తున్నాను; ఊరికే foundation వేయడం మాత్రమేకాదు, ఇక బేగానీ నుంచి News Print Factory ఎందుకు పెట్టలేదని నాగిరెడ్డిగారు చెప్పారు. దానిని మూడేళ్లు waste చేశారు. ఈ పెద్ద Scientists, German experts రానడము, పోవడముతోనే, లేపోతే paper factory పెట్టుకొని ఉంటే, ఈపాటికి మనము చాలా ఆదాయం పొందగలిగేవారము we could have minted money, because the demand is so great, కాని అది లేకపోయింది, ఇది రాకపోయింది. గానీ వల్ల newsprint factory పెడితే అది అంత successful కాదని scientists చెప్పకంవల్ల కేంద్రప్రభుత్వంవారికి మరొక అభ్యర్థన చేస్తున్నారు. We are asking the Government of India to permit us to start a paper factory.

శ్రీ య్. నాగిరెడ్డి :—అసలు బేగానీతో newsprint factories కే కొన్నింటికి లైసెన్సు ఇచ్చింది కేంద్ర ప్రభుత్వము. దాన్ని గురించికూడా మనము విచారించితే వచ్చింది. కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇచ్చిందనే. అసలు ఆ factories అప్పడే production లోకి పోతున్నాయని వినికిడి.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :—ఈ experiment కూడా State Government చేసింది కాదు. The State Government has no hand in it. It is the Government of India that is doing it. వాళ్లు ఎవరికైనా permission ఇచ్చారేమో. నేను విన్నది, private industries వాళ్లకు కావలసిన pulp ఏదో పరాయి దేశాలనుంచి తెప్పిస్తున్నారని దాని పూర్తి వివరాలు నాకు తెలియవు. Hearsay ఏ, news papers బట్టి చెప్పుతున్నాను. కాని మన factory గురించి మాత్రము ఆంధ్ర ప్రభుత్వము analysisగాని experiment గాని చేయలేదు. Government of India వారు చేశారు. మన తరపునవారు అది చేయలేక పోయినారు కాబట్టి మనము చెప్పినాము—“మాకైనా ఇవ్వండి, మేము paper factory పెట్టుకొంటాము” అని. ఆవిధంగా Government of India వారికి వ్రాసినాము. ఏదైనా ఒక factory పెట్టుకోవాలనే మన ఉద్దేశ్యము. మనకు పరిశ్రమలు ఏమీ లేవు. ఆంధ్ర రాష్ట్రము English alphabetical order లో కూడా మొదటిదే, తెలుగులో మొదటిదే అవుతుంది. అయినా మనము చాలా వెనుకబడి వున్నామని నాగిరెడ్డిగారు అన్నారు. నాగిరెడ్డిగారు అయిదేళ్లు ఢిల్లీలో ఉండికూడా మిగత రాష్ట్రాలు చూడలేదని విచారపడుతున్నాను.

శ్రీ పి. పుండరయ్య :—ఢిల్లీ ప్రభుత్వము ప్రకటించిన లెక్కల ప్రకారము వారు చెప్పుతున్నారు. మరి సంజీవరెడ్డిగారు ఢిల్లీలో కాంగ్రెసులో కూర్చొని ఢిల్లీ ప్రభుత్వపు లెక్కలే చూడకపోవడం విచారకరము

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :—నేను లెక్కలు చూడలేదు, ఊర్లు చూశాను. వారు లెక్కలమీద ఆధారపడి చెప్పుతున్నారు నేను ప్రత్యక్షంగా ఊర్లను చూచిన దాన్ని బట్టి చెప్పుతున్నాను. బెంగాల్ జోన్ లో చాలా పెద్ద industries అన్ని అక్కడే concentrate అయి ఉన్నాయి. చోటానాగ్ పూర్ area లో ఉక్కు పరిశ్రమలు కానివ్వండి, ఇంకొకటి కానివ్వండి కేంద్రీకృతమై

ఉన్నాయి. Thousands of crores of rupees have been sent there. కాని ఓహారులో ఉన్న ప్రజలను చూడండి, వారి average per capita income చూడండి, per capita electricity production ఏమిటి? అవి నా రెడ్డిగారు ఎప్పుడైనా చూశారా అని అడుగుతున్నాను. That is the most backward State in India. ఆ villagesలో floods వచ్చినప్పుడు నేను పోయాను. ఎక్కోచో పారుతూ ఉంది. అది బంగారులాంటి మంచి సారవంతమైన భూమి. But the per acre production there is the lowest in agriculture. ఏ ఏకరం పెంచిన దాట్లో నగముకూడా పండించలేక పోతున్నారు. నల్లంపల్లి జిల్లావాళ్లు వాళ్లన్నా బాగా పండిస్తారు. మరి మన డెల్టా ప్రాంతాలలో అప్పురింగో పండిస్తున్నారు. కనుక మనము ఎప్పుడూ backward, backward అని అనిపించుకుంటున్నాము. వాళ్లకన్నా మనము మేలు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—అధ్యక్షా, నేను backward అని కాదు చెప్పింది; అందుకు సంవత్సరాల కాలములో మన rate of progress ఇతర రాష్ట్రాలను అన్న చాలా తక్కువ, ఆ rate of progress వ్యవసాయములో కూడా చాలా తక్కువ అయింది. కాబట్టి 'the danger of being overtaken in agriculture by other States' అనేది మనం జ్ఞాపకం ఉంచుకోకపోతే ప్రమాదం ఉన్నదని చెప్పబడుతున్నది.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—ఇది నేను చూచాను, మిగిలిన రాష్ట్రాలలో కూడా మనమై ఆంధ్రరాష్ట్రము అంత వెనుక పడి ఉన్నదని అనుకోడానికి పీలులేదు. ఏదైనా మద్రాసులాంటి State ను పంజాబులాంటి State ను చూచినప్పుడు మాత్రము, మనము ఎంత వెనుక పడి ఉన్నామా అనిపిస్తుంది. మనము ఏదైనా పరిశ్రమలు లేవు. Central Government పరిశ్రమ, public sector పరిశ్రమ లేదు. ఏవో చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు ఉన్నాయేగాని, పెద్ద పరిశ్రమలు, public sector లో పెట్టినవి ఏమీలేవు. కాని ఏ ఊరికీపోయిన ఆ activity ఏమిటో చూస్తే ఆశ్చర్యమవుతుంది. ఎన్నో చిన్న పరిశ్రమలు ఉన్నాయి. Medium పరిశ్రమలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఎక్కడికీపోయిన, లూథియానాకు పోయిన, అమ్యూస్ సార్ కు పోయిన, ఇంకొకచోటికి పోయినా ఆ activity చూస్తే ముగ్ధులై ఆశ్చర్యమవుతుంది. అంతా private రంగంలోనే జరుగుతూ ఉంది. అందులో వాళ్లు పెద్ద capitalists కాదు, చినచిన్నవాళ్లే. ఒక అయిదుపేలు, పదిపేలు capital గలిగినవాళ్లు ఒక చిన్న shed వేసుకొనడము ఆ shed లోనే నమకాల family పెట్టుకుంటాడు, ముందరతట్టు pedals తయారుచేస్తాడు. వాడే మేనేజరు, వాడే గుమస్తా, వాడే సర్వేంటు అంతా పని వాడే చేస్తాడు. అదే విధముగా ఇంకొకడు cycle spokes తయారుచేస్తాడు. అక్కడ ఉన్న పరిశ్రమలు ఏవిధంగా develop అయినాయో చూస్తే ఆశ్చర్యం అవుతుంది నాకు. కాని మనకు ఆ enterprise లేక పోయింది, ఆ industrial mind మన ఆంధ్రదేశములో ఎందుకో develop కాలేదు. మనముకూడ అటువంటి ఉత్సాహం మన రాష్ట్రములో కలుగజేయాలి. అలాంటి medium industries కాగా develop అయి నట్లయితే, ఢిల్లీ ప్రభుత్వము మనకు డబ్బు ఇవ్వలేదు అని అనుకోనక్కరలేదు. మన ఆంధ్ర ప్రభుత్వము ఏమీ చేయలేదు అనేది ఉండదు. కనుక అటువంటి ప్రయత్నము మనముకూడా చేసుకోవలసిందిగా మంచిదేమో అనిపిస్తుంది. Per acre

production లో, మద్రాసు, పంజాబ్, రాష్ట్రాలలో చాలమందిని అడిగాను Gangetic plain లో ఖాడ అంత తక్కువగా ఉన్నదేమని అడిగాను. U.P., Bihar, Bengal, — ఎక్కడైనా per acre production మన రాష్ట్రంలోకంటే సగము: పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారి రాష్ట్రమైన యు.పి. లో పబ్లిక్ సెక్టర్ లోని భారీ పరిశ్రమలు ఏమిటో నాకు తెలియదు. అక్కడ ఖాద్ సారీ చక్కెర మిల్లులో మాత్రం ఎర్రచక్కెర తయారుచేసేవి ఉన్నాయి. మన నైజాం మగర్ ఫ్యాక్టరీలాంటివి ఒక్కటికూడా అక్కడెక్కడా లేదు. ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటుచేసిన ఫ్యాక్టరీలు లేవు. Poverty అనేది ప్రత్యేకం ఆంధ్రదేశానికి వచ్చినదేకాదు. అన్ని రాష్ట్రాలు అట్లాగే ఉన్నవి. ఇప్పుడు దేశం ఒక tempo, pick up చేసింది. గడచిన అయిదేళ్లలో industrial outlook వచ్చింది. మొదటి ప్రణాళికలో irrigation వ్యవసాయం గురించి అనుకుంటూండేవారము. రెండవ ప్రణాళికా కాలములో పరిశ్రమల దృక్పథం వృద్ధిచెందింది. మూడు, నాలుగు ప్రణాళికలలో ఆంధ్రదేశం వెనకపడిఉంటుందని అనుకుంటుంటున్నామి. మనం ప్రోగ్రెస్ చేయటానికి వీలున్నది. విశ్వనాథం గారు చెప్పారనుకొంటాను—మనకు ఉన్న పరిశ్రమలను ప్రైవేటు పెట్టుబడిదార్లకు యిస్తున్నారన్నారు. కొత్తవి పెట్టకపోయినా, ఉన్నవికూడ యిస్తున్నారన్నారు. ఎందుకు యిస్తాము? యివ్వం. ఉన్న పరిశ్రమలు పోకుండఉండేట్లు, కనీసం డబ్బు బయటించి వచ్చేట్లు ఏర్పాటుచేసుకొని జాగ్రత్తగా నడుపుకుంటుకు ప్రయత్నిస్తున్నాము గాని, ఉన్నవాటిని యింకొకరికి hand over చేయటానికికాదు. ఆ ధయం వారికి అక్కరలేదు. వారుకూడ మాకు సహాయివ్వవచ్చు. Industrial development కు fresh capital కావాలి. అది సంపాదించటానికి విధానం ఏమిటో—అలాంటివి మనమందరం, 300 మంది సభ్యులంకాకపోయినా అయిదుగురో పదిమందోకూర్చుని ఈసమస్యలు ఎట్లా పరిష్కారము చేసుకొనవలెనో ఆలోచనచేసి ప్రయత్నం చేద్దాము; ఆ సహకారం యివ్వండిఅని అడుగుతున్నాను. దేశంయొక్క అభివృద్ధికోసమే మనం ఏ పనిచేసినా ఏ కాంగ్రెసు పార్టీకారకో, ఎవరికోకాదు. మనం పనులుచేయటంలో—350 లక్షలమంది ఆంధ్రప్రజానీకానికి ఉపయోగపడేట్లు చేసుకొందాము - దీనికి గౌరవ సభ్యుల తోడ్పాటు యివ్వండి; సహకారం సంపూర్ణంగాయివ్వండి; మేము సహకరించటానికి సిద్ధముగాఉన్నాము—

4½ సంవత్సరము తరువాత మళ్ళీ ఆరు నెలలు ఎలెక్షన్సుకు పోదాము. అప్పుడు మమ్మలను మీరు తిట్టండి, మిమ్మలను మేము తిట్టుతాము. గెలిచిన వారు గెలుస్తారు, ఓడినవారు వోడుతారు. కాని మనం యిక్కడకు వచ్చిన వారం పనిచేయాలి. ప్రజాస్వామ్యములో ఎప్పుడూ మనం అధికారంలో వుంటామని కాదు. మనం ఎంతకాలం ఉన్నా ప్రజలకు ఏమి పనులు సాధించి నాము—అనేదే నిలిచిపోతుంది. ఫలాని ఆయన ఉన్నప్పుడు యీ ప్రాజెక్టు కట్టించాడు, ఈయన మెడికల్ కాలేజీ పెట్టించాడు అని మన పిల్లలు, మనుమలు అనుకుంటే అది తృప్తినిస్తుందిగాని—మనం అయిదేళ్ళు, పదేళ్ళు అధికారంలో ఉన్నామనేదికాదు. ఏదైనా మంచి పని ప్రజలకు చేయగలిగితే ఆ credit అంతా సంజీవరెడ్డి కాతాకే జమకట్టాలని కాదు. ఈ generation కు జమకట్టదాము. Let us hand over a better India to our children, let us hand over a glorious India to our children. Let that be our endeavour.

దానికి గాన సభ్యులు కో ఆపరేషన్ యివ్వండి అని, ప్రజాపితామహులు పనులు సాధించేందుకు సహకారం యివ్వండి—అని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి అనుబంధము తెలుపుచూ టి. శ్రీరామమూర్తిగారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానంపైన చర్చ జరిగినది. నేను ఆశించినట్లుగా గాన సభ్యులు ఉన్నతస్థాయిలో యీ చర్చ సాగించినందుకు నేను ఎంతో గర్విస్తున్నాను, సంతోషిస్తున్నాను. ఇందుకుమీద యిదే ఉన్నత స్థాయిలో చర్చలు సాగించాలని అందరినీ కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—ప్రతిపక్ష సభ్యులు యిచ్చిన అమెండ్మెంట్స్ withdraw చేసుకోవలసినదని కోరుతున్నాను—Let us try to do something. Let us hand over a better India to our children and to the next generation. As this is the first session, let us start without any amendments and with a unanimous vote.

శ్రీ వీ. సుందరయ్య:—పాఖ్యమంత్రిగారి ఉపన్యాసం విన్నాము, సంతోషమేగాని యిది మొదటి సెషన్ కాబట్టి సవరణలతో ఆరంభిద్దాము. తరువాత సవరణలకు అవకాశం లేకుండ చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

Mr. Speaker.—The question is:

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

అయితే, ఎన్నికలలో ఒక్కొక్క నియోజక వర్గంలో, విస్తరించబడిన అక్షలాది డబ్బు ఖర్చుపెట్టడం, సాచాయి పోయించడం, ప్రతిపక్ష అగ్రధ్యులపై ప్రజలపై అనేక దౌర్జన్యాలు చేయడం, ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని, ఉద్యోగులను ఉపయోగించుకోవడము, కొన్ని నియోజక వర్గాలలో కాంగ్రెసు అగ్రధ్యుల తరపున పోలీసు ఉద్యోగస్తులు, ప్రజలపై దాడులుచేసి కేసులు పెట్టి న్యాయవిచారణ చేయడము, మన భారతదేశంలో ప్రజాతంత్ర విధానానికి వస్తున్న ప్రమాదము గుర్తించక, మన ప్రాచీన భారతంలో ప్రజాతంత్ర ప్రేక్షకులనుగన్నదిని అన్నందులకు ఈ సభ విచారిస్తున్నది.

The motion was negatived.

Sri P. Sundarayya pressed for a division.

The House divided.

Ayes—62, Noes—125, Neutrals—6.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

The motion was negatived.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

అసంతృప్తం జిల్లాలోను, తదితర ప్రాంతాలలోను వ్యాపించిన కరువు పరిస్థితిని గూర్చిగాని, దాని నివారణను తక్షణము తీసుకోవలసిన చర్యలను గూర్చి ఏమి చెప్పనందుకు విచారిస్తున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

అయితే వ్యవసాయ కార్మికులకు, గీత, చేనేత కార్మికులకు పట్టణ ఫ్యాక్టరీ కార్మికులకు ప్రభుత్వం స్థానిక సంస్థలలోను ప్రత్యేక చిన్న ఉద్యోగస్తులకు (ఎన్. జి. ఓ.లు) ఉపాధ్యాయులకు వారి జీవిత పరిస్థితులను బాగుచేయడానికి ఏమీ సూచనలు చేయనందుకు విచారిస్తున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

అయితే చిన్నరైతులు, మెట్ట ప్రాంతాలలోనున్న రైతులమీద పేర్కొన్న పన్ను బాకీలను రద్దు చేయడముగాని, సామాన్య రైతులనుండి కూడ ఒకే సంవత్సరంగా, కొన్ని వాయిదాలమీద వసూలు చేసుకునే వద్దతిని గూర్చి చెప్పకుండా, ఇంకా అదనపు పన్నులు వేసే సూచనలు చేసినందుకు విచారిస్తున్నది.

The motion was negatived.

Sri P. Sundarayya pressed for a division.

The House divided.

Ayes—65, Noes—123, Neutrals—3.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

(a) But regrets to note that the Address has made no mention of the reference made by the Mysore State to the Central Government to refer the Godavari and Krishna River Waters Dispute to a Tribunal under the Inter-State River Waters Dispute Act, or the course of action which the Andhra Pradesh State Government would pursue on the same; and

(b) But regrets to note that, in so far as mention is made of the issue, the present Andhra Pradesh State Government has departed from the previous Government's firm attitude to fight for upholding in tact the 1951 Award in respect of the use of the Godavari and Krishna Rivers Waters.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

That the Address has neither referred to the question relating to the pay scales of the Non-Gazetted Government Officers nor offered any solution to the same.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

That the Address has neither referred to nor offered any solution to the problem of the Village Officers.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

That the Address has made no mention of the unworkability of Prohibition or has not indicated its repeal in the Non-Telangana district of the State, where it is in force.

The motion was negatived.

Sri P. Sundarayya demanded a poll.

The House divided.

Ayes—63, Noes—124, Neutrals—3.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

That the Address has not offered any solution to reduce unemployment among the middle and lower classes, particularly those who are educated among them, nor has it indicated any, still less substantial, relief to talented writers, poets and artists, who are in indigent circumstances.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

That the Government propose to introduce legislation taking arbitrary powers to extend the life of municipal councils according to their convenience and not subject to any limitations.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for the misuse of power by the Government during elections.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for the lack of efficiency and growing corruption in the administrative machinery of the Government.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not bringing a bill to make Telugu as an official language.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret that the Government is levying taxes again on the people overburdened already.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not appointing an Independent Body for the Evaluation of Plan Progress.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not bringing in legislation prohibiting the M.L.'s, M.L.Cs. and M.Ps. from entering Panchayat Samithis and Zilla Parishads.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for deviating from the policy of previous Government regarding River Water dispute.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not mentioning anything with regard to Sileru and Srisaillam Power Projects.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not protesting against the neglect of Andhra Pradesh by the Central Government regarding the development of Industries.

The motion was negatived.

Sri P. Sundarayya pressed for a division.

The House divided.

Ayes—63, Noes—123, Neutrals—3.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not amending the famine code to suit the present needs.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not mentioning anything regarding the permanent measures to be taken to wipe off famine in this State.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for the growing corruption in the officials deputed to assign banjar lands.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not mentioning anything towards the progress of Harijans and other Backward Classes.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not mentioning anything about rural water supply.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not mentioning anything about the development of fishermen in the State.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not mentioning anything about the Housing schemes for rural masses.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for not doing anything to prevent the poor from ever increasing and repeated fire accidents.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret to note not to mention about the utter lack of major and minor irrigation of Visakhapatnam district.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret to note that it does not concretely refer to the measures taken to relieve the situation arising out of the total failure of crops in Visakhapatnam district.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret to note that the serious hardship felt by the ryots of Visakhapatnam district due to the attempted collection of all Land Revenue arrears at one stroke has not been mentioned.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret to note that the agitation for better living conditions of the village officers and non-gazetted officers of our State has not been referred to.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for the omission of specific schemes of Industrial Development in Andhra Pradesh.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regrets to note the curtailment of allotment in the first year of the Third Five-Year Plan in Andhra Pradesh.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret for the omission of starting the Nagarjuna University at Guntur in the first year of the Third Five-Year Plan.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regrets for the omission of any proposals of Land and Agrarian Reforms in the near future.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regrets to note that no mention was made for providing substantial allotment for the house sites and construction of houses to the Harijans, Vimukhajatis, Adimajati and backward classes.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

శిర్సానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

అయితే కృష్ణా గోదావరి నదీజలాల పంపిణీ విషయంలో 1952 లో జరిగిన అంతర్ రాష్ట్రీయ ఒప్పందాన్ని తిరగతోడడానికి మహారాష్ట్ర, మైసూరు, ఒరిస్సా మధ్య రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఇప్పడు మద్రాసు ప్రభుత్వం చేస్తున్న ఆందోళనను అరికట్టకపోగా అందుకై కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించిన గుల్జాతీ కమిషను చర్యలను కేంద్రం ఆంధ్రుల యెడచూపుతున్న బాదాసీన్యాన్ని ప్రతిఘటించుటలో శీవ్ర కృషి చేయనందులకు చింతించుచున్నాము.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

శిర్సానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

అయితే పోచంపాడు, శ్రీకైలం, వంశధార, నాగార్జునసాగర్ రెండవ దశ నిర్మాణం వెంటనే సాగించే విషయంలో తగు ప్రకటన చేయనందుకు చింతించుచున్నాము.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

శిర్సానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

అయితే ప్రభుత్వ సెక్టారులో పరిశ్రమలు నిర్వహించే ధోరణికి స్థితి చెప్పి ప్రైవేటు రంగంలో ప్రోత్సాహం యిస్తామనే అభయమాన్నం యిచ్చిన ధోరణికి విచారించుచున్నాము.

• The motion was negatived,

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి —

అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం అంద్ర ప్రదేశ్ కు కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిశ్రమలు ఏర్పాటు చేయడంలో చూపుతున్న చిన్న చూపుకు ప్రతిఘటన తెలియజేయ నందుకు చింతించు చున్నాము.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి.—

చేశంలో వ్యవసాయ కూలీలలోను, చదువుకున్న యువకులలోనూ హ్యాసింపిన నిరుద్యోగ నిర్మూలనకు, ఆకాశానికంటుకున్న తిండిగింజల ధరలను అరికట్టే విషయంలోనూ మధ్య తరగతి క్రింది తరగతి జనం యొక్క ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని అరికట్టేందుకు తగు సూచనలు చేయనందుకు చింతించుచున్నాము.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి.—

అయితే తెలుగు అధికార భాషగా నిర్ణయిస్తూ శాసనం తెస్తామనేవిషయం చెప్పనందుకు విచారించుచున్నాము.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి.—

గవర్నరు గారి ప్రసంగములో మద్దతిపాన నిషేధ చట్టము అమలుపర్చుటలో విఫలమగుటలో కాక, ప్రభుత్వములో లంచగొండితనము, అవినీతి పెరిగి, ప్రజలలో త్రాగునీరులు అధిమై, విషపదార్థములు గల సారా త్రాగి అకాల మరణముల, అనారోగ్యములకు ఆహుతి అగుచున్న విషయమును చెప్పనందుకు యీ సభ విచారములు తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:.

గవర్నరు యీ ప్రసంగంలో రాయలసీమలో ప్రస్తుతము ప్రబలివున్న కరువు కాటకముల తీవ్రతను అచ్చట, ప్రజలకు తిండి, వని, నీరు, లేక ఏడుచున్న జాధలు వడుచుండగ దాని నివారణ గూర్చి చెప్పకపోవుటయేకాక, కనీసము ఫామిల్ కోడును అచ్చట అమలుపర్చు విషయముకూడ చెప్పనందుకు యీ సభ మిక్కిలి విచారించుచున్నది.

The motion was negatived.

Sri P. Sundarayya demanded a division.

The House divided.

Ayes—67, Noes—124, Neutral—1.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శిశ్యానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్పాలి:—

మూడవ సాధారణ యెన్నికలలో నిన్నుపాతముగ జరగకపోక, తప్పుడు కేసులు బనాయించుచూ, భూస్వాములు గ్రామాలలో పేదలను, కార్మికులను వేధించుకు తినుచున్నప్పటికినీ పోలీసు వాటిని అరికట్టుటకు బదులు, వాటిని ప్రోత్సహింప వర్చుచున్నందుకు, యెన్నికల కేసులు వెంటనే యెత్తి వేయమని ఉత్తర్వులు, యివ్వనందుకు, యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

 The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శిశ్యానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్పాలి:—

ఎస్టేటు చట్టమును కి (2) డి. సెక్షను సవరించి, అన్ని యినాము ఖండ్రిగలు, ఎస్టేటుగ పరిగణించు చట్టమును తెచ్చెదనను హామీ లేకపోవుటవల్ల యీ సభ తన గూఢ విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శిశ్యానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్పాలి:—

హరిజనుల, యితర పేద వ్యవసాయ కార్మికుల, కనీస వేతనాలు, వారి మంచినీటి, ఆరోగ్య, యిండ్లు, వైద్య, విద్య వసతుల గూర్చి చెప్పనందుకు విచారము సభ తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శిశ్యానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్పాలి:—

చేనేత కార్మికులు నిరుద్యోగమువల్లను, తయారైన బట్ట అమ్ముడుపోక పోవుట వల్లను, అధిక నూలు రంగు ధరల వల్లను కృషించు విషయమును తెల్పనందుకు విచారమును యీ సభ తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శిశ్యానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్పాలి:—

ఎస్. జి. వోలెం, టీచర్లకు, 4వ తరగతి ఉద్యోగస్తులకు, వారి జీతబత్తెములను, క్లెర్కు ఎన్. జి. వోల జీత బత్తెములకు సమానముగా యేర్పాటు చేయుట గురించి యెలాంటి హామీ లేనందుకుగాను, విచారమును యీ సభ తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

SRI P. Sundarayya demanded a division.

The House divided.

Ayes—68. Noes—123, Neutral—1.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

బంజర్ల పంపకమును గూర్చి సమగ్ర భూసంస్కరణలు గూర్చి కౌలుదార్ల రక్షణ గూర్చి, యెట్టి విషయమును తెలియచేయనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

మైనర్ యిరిగేషన్ పనుల గూర్చి యే మాత్రము కూడ తెలియచేయ నందుకు యీ సభ తన విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

కార్మికుల జీతాలగూర్చిగాని, వారి యిండ్ల వసతి, సౌకర్యాలు, ప్రావిడెంటు ఫండు గూర్చి తెలియ చేయనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో పనిచేయు మైకా కార్మికులకు న్యాయముగ యివ్వ వలసిన గ్రెయిన్ అలవెంసులు, నష్ట పరిహారములు యేండ్ల తరబడిగా యివ్వబడక కార్మికులు చాలా యిబ్బందులకు లోనైన దిన పస్తులతో "బాధపడుచుండగ ప్రభుత్వము త్వరగా కడలి, వారికి సాంఘిక న్యాయమును చేకూర్చుట యెట్టి హామీలు లేనందుకు యీ సభ తన గాఢ విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

సాంఘికముగా బాధపడుచున్నవారి కొరకు చేయబడిన చట్టమువల్ల యే బాధము చేకూరలేదని తెలియ చేయనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పు చున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

పేదలు నిరుపేదలైన, ధనవంతులు, మరీ ధనవంతులై లగుచున్న విషయమును యీ సందర్భములో తెలియజేయనందుకు యీ సభ తన విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

ఆహార పదార్థముల ధరలు పెరిగి, కార్మికులు, పేద, మధ్యస్థరతి ప్రజలు కొని తినలేక బాధలు పడుచుంటే ధరలను తగ్గించి తిండిగింజలను సరసమైన ధరలకు ప్రజలకు యిప్పించు విధానమును తెల్పనందుకు యీ సభ విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

శీర్షానమునకు చివర యీ క్రింది విషయములు చేర్చాలి:—

నిరుద్యోగమువల్ల అనేకులు, చాలా బాధలు పడుచుంటే, దాని నివారణోపాయలకుగాను రాష్ట్రమును పారిశ్రామికము చేయుటలో పిఠలమగుచున్న ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చి వివరములు తెల్పనందుకు యీ సభ గాఢ విచారమును తెల్పుచున్నది.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

“But regret to add at the end of the motion that the Government has failed in its duty to provide House sites, granting Banjar lands, granting scholarships and other economic help provided under the Constitution to Harijans, Girians and the other economically Backward classes.

The motion was negatived.

Sri P. Sundarayya pressed for a poll.

The House divided

Ayes 65, Noes. 125

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret to add at the end of the motion that Government have not yet regulated the pay scales, recruitment of services of public servants by an Act of the Legislature provided by the Constitution.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end:—

But regret to add at the end of the motion that Government have not revised the scales of the public servants on any scientific basis i. e., the merger of D. A. with pay to hold the price line or neutralise the rising prices by adequate compensation.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

Add the following at the end.—

But regret to add at the end of the motion that Government have not been calling lists for inclusion of Deputy Collectors since 5½ years, and for those regularly included prior to 1st November 56, appointments made on temporary basis, with no sanction of increments due to them.

The motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

“That an address be presented to the Governor as follows:

“That the Members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly assembled in this Session are deeply grateful to the Governor for the address which he has been pleased to deliver to both the Houses of the Legislature assembled together on the 20th March, 1962”

The motion was adopted.

The House now stands adjourned to Half Past Eight of the Clock on Monday, the 26th March, 1962.

(The House then adjourned.)

